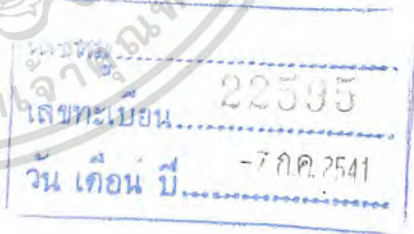

โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมโซลทวิน
INDUSTRIAL DESIGN PROJECT OF THE TEXTILE DECORATION ON THE
BALLROOM OF SOL TWIN TOWERS HOTEL.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตร

อุตสาหกรรมบัณฑิต

สาขาศิลปอุตสาหกรรม ภาควิชาศิลปอุตสาหกรรม

คณะศิลปกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2541

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

INDUSTRIAL DESIGN PROJECT OF THE TEXTILE DECORATION ON THE
BALLROOM OF SOL TWIN TOWERS HOTEL.

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFLLMENT OF THE REQUIMENT
FOR THE DEGREE

BACHELOR OF SCIENCE IN INDUSTRIAL DESIGN EDUCATION

DEPARTMENT OF ARCHITECTURAL EDUCATION

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION

KING MONGKUT INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
1998
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สิ่งทอเพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงโรงแรมโซลทวิน
นักศึกษา นางสาวเสาร์วระรา มุทุกันต์
หลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาศิลปอุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

รายชื่อ	ลงนาม
อ. อุดมศักดิ์ สารีบุตร	
อ. สถาพร ดิบุญมี ณ ชุมแพ	
รศ. นพคุณ สุขสถาน	
อ. มงคล นภาชัยเทพ	
อ. ดารณี เพ็งสะและ	อ. เพ็งสะและ
อ. ธเนศ ภิรมย์การ	
อ. พิศุทธิ์ ศิริพันธ์	
อ. นิรัช สุดสังข์	
อ. ประวิทย์ เหลียงกอบกิจ	
อ. เอกชัย เลิศชาซอง	
อ. ภูซงค์ โวจน์แสงรัตน์	
อ. จตุรงค์ เลหาเพ็ญแสง	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 12 ธันวาคม 2541 เวลา 12.00 - 12.30 สถานที่สอบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้าง (รศ.ดร.ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์) การนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อการตกแต่ง ห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมโซลทวิน
นักศึกษา	นางสาว เสารั้วระรา มุทุกันต์
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ธเนศ ภิมชักร
ระดับการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตรศิลปอุตสาหกรรม
คณะ	ครุศาสตรอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.	2541

บทคัดย่อ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมโซลทวิน ใช้ในการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงและเพื่อใช้ในงานเลี้ยงงานมงคลสมรสรวมถึงงานเลี้ยงประเภทอื่น ออกแบบให้ใช้งานกับแขกพิเศษของงานเลี้ยงและเพื่อเป็นการนำความรู้ความสามารถในคำวิชาเฉพาะศิลปอุตสาหกรรมไปใช้ให้สอดคล้องกับงานด้านตกแต่งให้เกิดประโยชน์และสามารถใช้งานได้มากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย โดยการสำรวจข้อมูลเสนอข้อมูล ข้อมูลเบื้องต้นวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิเคราะห์ โดยแบบร่าง การเขียนแบบเพื่อการผลิต การนำเสนอผลงาน ข้อมูลฉบับสมบูรณ์ บทคัดย่อและค้นฉบับรวมไปจนถึงหุ่นจำลองที่มีขนาดเหมาะสม

ผลการวิจัย จะได้ผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมโซลทวิน เพื่อใช้ในการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงในงานมงคลสมรส รวมถึงออกแบบให้ใช้กับแขกพิเศษของงานเลี้ยงออกมาอย่างสมบูรณ์แบบ

THESIS TITLE	THE DESIGN PROJECT OF THE TEXTILE DECORATION ON THE BALLROOM OF SOL TWIN TOWERS HOTEL
STUDENT	MISS. SOAWALA MUTUKUN
THESIS ADVISER	MR. THANATE PIROMGRN
LEVEL OF STUDY	BACHELOR OF SCIENCE IN INDUSTRIAL EDUCATION B.S.I.Ed. (INDUSTRIAL DESIGN)
DEPARTMENT	ARCHITECTURE EDUCATION, KMITL
YEAR	1998

Abstract

The objective of this thesis is the design of the textile decoration on the Ballroom of Sol Twin Hotel. The decoration copes with the wedding banquet and generally auspicious feast. Due to the Industrial Design that emphasized to the utility.

The steps of research are explored and presented the data of the basic analysis. Then the correlation, abstract are collected to the prototype.

The research will produced to the textile of the decoration on the Ballroom of Sol Twin Hotel in order to the all of the feast.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะได้รับความเมตตาจากอาจารย์ ธเนศ ภิรมย์การ
ที่กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ อาจารย์ทุกท่านที่ให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ คุณ ธงชัย พึ่งตระกูล ที่กรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรงแรมโซลทวิน

ขอขอบคุณ คุณ นาธิกา รุ่งเรืองรัตนกุล ผู้มีพระคุณในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้กล่าวถึง จนทำให้
วิทยานิพนธ์สำเร็จลงด้วยดี

นางสาว เสาร์วระา มุทุกันต์

คำนิยามศัพท์

1. ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ หมายถึง ผ้าที่นำมาทำให้เป็นผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อการใช้งานในการตกแต่ง
2. ห้องจัดเลี้ยง หมายถึง ห้องที่ให้การบริการ การพบปะสังสรรค์ในการจัดเลี้ยง
3. ผ้าบาติก หมายถึง ผ้าที่มีการเขียนลายด้วยเทียนและพื้นที่ด้วยสีย้อมบาติก
4. โรงแรม หมายถึง บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้าง สำหรับคนเดินทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
คำนิยามศัพท์.....	IV
สารบัญ.....	V
สารบัญตาราง.....	VII
สารบัญภาพ.....	VIII

บทที่

1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	4
ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหา.....	4
ขอบเขตของการออกแบบ.....	8
ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล.....	8
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลเกี่ยวกับ โรงแรมโซลทวิน.....	10
ข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรม โรงแรม.....	14
ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของแผนกจัดเลี้ยง.....	17
ข้อมูลเกี่ยวกับการนำศิลปมา ใช้ในการตกแต่ง.....	29
ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของผลิตภัณฑ์สิ่งทอ.....	31
ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการออกแบบลวดลายผ้า.....	32
ข้อมูลเกี่ยวกับผ้าและคุณสมบัติของเส้นใยชนิดต่างๆ.....	35
ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผ้าบาติก.....	49

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนการทำผ้าบาติก.....	50
	ข้อมูลเกี่ยวกับความหมายของงานแต่งงาน.....	67
	ข้อมูลเกี่ยวกับจิตวิทยการใช้สี.....	68
	ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	72
3.	วิธีดำเนินการวิจัย	
	ข้อมูลขั้นปฐมภูมิ.....	79
	ข้อมูลทุติยภูมิ.....	80
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
4.	ผลการวิเคราะห์	
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
	การนำเสนอการวิเคราะห์.....	92
	การเขียนแบบเพื่อการผลิตในระบบอุตสาหกรรม.....	93
	การนำเสนอรูปแบบการออกแบบ.....	96
5.	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะผู้วิจัย	
	สรุปผลการวิจัย.....	110
	ข้อเสนอแนะผู้วิจัย.....	110
	บรรณานุกรม.....	111
	ภาคผนวก.....	112
	แบบอนุมติวิทยานิพนธ์.....	113
	แบบสัมภาษณ์.....	114
	ประวัติผู้วิจัย.....	120

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงความเหนียวของเส้นใย.....	37
2. แสดงการดูดความชื้นของเส้นใยเป็นเปอร์เซ็นต์.....	40
3. แสดงความยืดหยุ่นของเส้นใย.....	42
4. แสดงความยืดได้ของเส้นใย.....	43
5. แสดงการสะท้อนของแสงและสีต่าง ๆ	71
6. การวิเคราะห์ประเภทของผ้าที่ใช้.....	82
7. การวิเคราะห์คุณสมบัติของผ้าที่ใช้.....	83
8. การวิเคราะห์กรรมวิธีการผลิตที่เลือกใช้.....	84
9. การวิเคราะห์ ประเภทของลวดลายที่เลือกใช้.....	85
10. การวิเคราะห์ รูปแบบของลวดลายธรรมชาติที่เลือกใช้.....	86
11. การวิเคราะห์ประเภทของสีที่ใช้.....	87
12. การวิเคราะห์รูปทรงของผ้ารองงานที่เลือกใช้.....	88
13. การวิเคราะห์รูปทรงของผ้ารองแก้วที่เลือกใช้.....	89
14. การวิเคราะห์รูปทรงของผ้าเช็ดปากที่เลือกใช้.....	90
15. การวิเคราะห์รูปทรงของผ้าคลุมพนักพิงเก้าอี้ที่เลือกใช้.....	91

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.	แสดงพวงความเหนียวของเส้นใย.....	37
2.	แสดงการดูดความชื้นของเส้นใยเป็นเปอร์เซ็นต์.....	40
3.	แสดงความยืดหยุ่นของเส้นใย.....	42
4.	แสดงความยืดได้ของเส้นใย.....	43
5.	แสดงการสะท้อนของแสงและสีต่างๆ.....	71
6.	การวิเคราะห์ประเภทของผ้าที่ใช้.....	82
7.	การวิเคราะห์คุณสมบัติของผ้าที่ใช้.....	83
8.	การวิเคราะห์กรรมวิธีการผลิตที่เลือกใช้.....	84
9.	การวิเคราะห์ ประเภทของลวดลายที่เลือกใช้.....	85
10.	การวิเคราะห์ รูปแบบของลวดลายธรรมชาติที่เลือกใช้.....	86
11.	การวิเคราะห์ประเภทของสีที่ใช้.....	87
12.	การวิเคราะห์รูปทรงของผ้ารองงานที่เลือกใช้.....	88
13.	การวิเคราะห์รูปทรงของผ้ารองแก้วที่เลือกใช้.....	89
14.	การวิเคราะห์รูปทรงของผ้าเช็ดปากที่เลือกใช้.....	90
15.	การวิเคราะห์รูปทรงของผ้าคลุมหนักพองเก้าอี้ที่เลือกใช้.....	91

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.	ผ้าที่ใช้ในการตกแต่งเวทีที่มีลักษณะเรียบง่าย.....	5
2.	ผ้าที่ใช้ในการตกแต่งเป็นผ้าสีขาวพื้น ๆ	5
3.	โต๊ะกลมที่มีการตกแต่งด้วยผ้า 2 ชั้น โดยมีผ้าสีขาวเป็นสีพื้น.....	6
4.	ผ้าเช็ดปากที่ไม่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์.....	6
5.	ชุดเครื่องจัดอาหารยังขาดในส่วนของผ้ารองจานและผ้ารองแก้ว.....	7
6.	ภาพโดยรวมของห้องจัดเลี้ยง.....	7
7.	ภาพแสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยแบบต่าง ๆ ภายในห้องจัดเลี้ยง.....	24
8.	ภาพแสดงการจัด โต๊ะในงานพิธีการ.....	24
9.	การใช้พื้นที่มาตรฐานความกว้างยาวของ โต๊ะรับประทานอาหาร 4 ที่นั่ง.....	25
10.	การใช้พื้นที่มาตรฐานความกว้างยาวของ โต๊ะรับประทานอาหาร 6 ที่นั่ง.....	25
11.	การใช้พื้นที่มาตรฐานความกว้างยาวของ โต๊ะรับประทานอาหาร 8 ที่นั่ง.....	26
12.	การใช้พื้นที่มาตรฐานในระยะความห่างระหว่าง โต๊ะอาหาร.....	26
13.	ความต้องการในส่วนที่นั่งรับประทานอาหาร.....	27
14.	ความต้องการในส่วนพื้นที่ใช้สอย 8 ที่นั่ง.....	27
15.	ความต้องการในส่วนพื้นที่ใช้สอย 10 ที่นั่ง.....	28
16.	ความต้องการพื้นที่ใช้สอย โต๊ะอาหาร.....	28
17.	ความต้องการพื้นที่ใช้สอยจุดบริการ.....	29
18.	ภาพแสดง คัมพองเงิน.....	55
19.	ภาพแสดงลักษณะปากกาทองเหลือง.....	55
20.	ภาพแสดง แปรงทาสำหรับปิดเทียน.....	56
21.	ภาพแสดงกรอบ ไม้สี่เหลี่ยม.....	57
22.	ภาพแสดงภาชนะคัมเทียนและเตาคัมเทียน.....	58
23.	ภาพแสดงกะทะคัมเทียนและเตาคัมผ้า.....	58
24.	ภาพแสดงรางข้อมผ้า.....	59
25.	ภาพแสดงราวตากผ้า.....	60
26.	ภาพแสดงตัวอย่างผ้าที่นำมาทำผ้าบาติก.....	61

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา VIII ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
27. ภาพแสดงซีดีฟัง.....	63
28. ภาพแสดงสี่ล้อมบาดิก.....	64
29. ภาพแสดง PRESENTATION.....	96
30. ภาพแสดง PRESENTATION.....	97
31. ภาพแสดง PRESENTATION.....	98
32. ภาพแสดง PRESENTATION.....	99
33. ภาพแสดง PRESENTATION.....	100
34. ภาพแสดง PRESENTATION.....	101
35. ภาพแสดง PRESENTATION.....	102
36. ภาพแสดง PRESENTATION.....	103
37. ภาพแสดง PRESENTATION.....	104
38. ภาพแสดง MODEL.....	105
39. ภาพแสดง MODEL.....	106
40. ภาพแสดง MODEL.....	107
41. ภาพแสดง MODEL.....	108
42. ภาพแสดง MODEL.....	109

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ในภาวะการของสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งหนึ่งในเอเชียเนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวที่มีทิวทัศน์ที่สวยงามและศิลปวัฒนธรรมที่น่าสนใจมากมาย รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพราะสามารถทำรายได้เข้าประเทศสูงชันอย่างรวดเร็วจนเป็นรายได้อันดับหนึ่งของประเทศ ธุรกิจการโรงแรมจึงต้องมีการขยายตัวและพัฒนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวตลอดจนนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะชาวต่างประเทศ ซึ่งถือเป็นรายได้หลักของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ดังนั้นธุรกิจการโรงแรมในประเทศจึงพัฒนาและเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งยังมีการแข่งขันกันทางด้านค่าบริการมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

กรุงเทพมหานครเป็นแหล่งศูนย์กลางทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ทั้งในด้านการค้าและการท่องเที่ยวที่มีสนามบินพาณิชย์ที่ทันสมัยศูนย์กลางการค้าขนาดใหญ่และยังมีโบราณสถานที่เก่าแก่สวยงามมากมายทำให้ชาวต่างชาติสนใจที่จะเข้ามาท่องเที่ยวรวมทั้งธุรกิจที่จะเข้ามาคิดต่อทำการค้าขายภายในประเทศสิ่งที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่ชาวต่างชาติที่เข้ามาภายในประเทศได้เป็นอันดับแรกคือที่พักที่สวยงามหรูหราสะดวกสบายในค่านอุปโภคและบริโภคและอยู่ใกล้แหล่งธุรกิจสะดวกในการเดินทางและการติดต่อธุรกิจการค้า โรงแรมที่มีทำเลเหมาะสมมีการจัดตกแต่งภายในและสภาพแวดล้อมที่สวยงามกว่าย่อมได้เปรียบในแง่ธุรกิจของ โรงแรม (สวรค์ คังตรงสิทธิกุล.2533)

อุตสาหกรรมโรงแรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมบริการ นับว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง กล่าวคือ เป็นอุตสาหกรรมที่อำนวยความสะดวกสบายและการบริการต่างๆ ให้แก่ผู้เดินทางและนักท่องเที่ยว สามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในประเทศเป็นจำนวนมาก เนื่องจากที่พักและอาหารเป็นถึงจำเป็นสำหรับบุคคลที่อยู่ห่างไกลจากบ้าน ทั้งผู้ที่เป็นักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวย่อมต้องการความสะดวกสบายและความพึงพอใจเสมือนอยู่ที่บ้านของตัวเอง

โดยธรรมชาติบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ความต้องการ ในสิ่งต่างๆ ฯลฯ ดังนั้นโรงแรมจึงมีหลายชนิด หลายประเภท เพื่อตอบสนองและสร้างความไม่วากรณ์ใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ดัดแปลงเนื้อหาและตองอาจอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หึงพอใจให้แก่แขกผู้มาพักมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ การแบ่งชนิดของโรงแรมโดยคำนึงถึงคุณภาพเป็นหลักจะเน้นที่สิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่างๆ ตลอดจนการบริการที่โรงแรมให้แก่แขก ดังนั้นโรงแรมจึงมีตั้งแต่โรงแรมธรรมดา ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายหรือบริการมากนัก จนถึงโรงแรมระดับ 5 ดาว ซึ่งจัดว่าเป็นโรงแรมที่ดีที่สุด มีการตกแต่งที่หรูหรา มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายเพียบพร้อม และการบริการดีเยี่ยม

การตัดสินใจของแขกที่จะพักในโรงแรมใคนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น อัตราค่าที่พัก สถานที่ตั้งของโรงแรม ขนาดของโรงแรม ตลอดจนถึงอำนวยความสะดวกสบายต่าง ๆ นอกจากนั้นแขกบางคนยังเกิดความเคลือบแคลงใจที่จะพักโรงแรมซึ่งมีสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกความสบายเหมือนโรงแรมที่ตนเคยพักทุกประการ ดังนั้นจึงมีโรงแรมที่เป็นเครือข่ายหรือเป็นโรงแรมที่มีการบริหารงานอย่างเดียวกันเกิดขึ้นหลายแห่ง (พิศมัย ปโชติการ. 2538)

การตกแต่งภายใน คือ การออกแบบเพื่อจัดและตกแต่งภายในอาคารสถานที่ ตั้งแต่การวางผังเครื่องเรือน การคิดถึงรูปแบบของเครื่องเรือน การเลือกวัสดุตกแต่ง การกำหนดสีและแสง จนถึงขั้นสุดท้ายของการเลือกสิ่งตกแต่งเพื่อความสวยงาม เช่น รูปภาพ ต้นไม้ ฯลฯ

วัตถุประสงค์ของการตกแต่งภายในมีหลักสำคัญ 2 ประการคือ

1. เพื่อให้การดำรงชีวิตภายในบ้านสะดวกสบายทั้งกายและใจ
2. เพื่อแสดงถึงความงามและรสนิยมของผู้เป็นเจ้าของ

(วัฒนะ จูฑะวิภาค. 2536)

ภายในโรงแรมนั้นมีห้องที่มีประโยชน์ใช้สอยหลายประเภทแตกต่างกันออกไป เช่น ห้องพัก ห้องอาหาร ห้องสัมมนา ห้องจัดเลี้ยง เป็นต้น และการที่มีผู้มาใช้บริการภายในโรงแรม และสิ่งสำคัญต่อนักท่องเที่ยววันนี้คือ ห้องพัก ถ้าเป็นผู้ที่มาใช้บริการจากต่างเมือง หรือต่างประเทศห้องพักจะสำคัญยิ่ง แต่ห้องที่มีความสำคัญมากและเป็นห้องที่สามารถทำรายได้ให้กับธุรกิจการโรงแรม นั่นคือ ห้องอาหารและห้องจัดเลี้ยง เพราะสามารถเรียกผู้ให้บริการได้โดยที่ผู้ให้บริการไม่จำเป็นต้องพักในห้องพักของโรงแรม และห้องจัดเลี้ยงนั้นจะสามารถชักจูงผู้มาใช้บริการได้มากก็เนื่องมาจากมีสถานที่ที่ดี การบริการที่ดีและที่สำคัญที่สุดเป็นจุดเด่นของห้องจัดเลี้ยง คือ การตกแต่งและรายละเอียดของการตกแต่งที่ดีก็ต้องการที่เช่นทำงานตกแต่งด้วยสิ่งๆ ทำให้เฟอร์นิเจอร์โดดเด่นขึ้นมาอีกได้เช่น ผ้าปูโต๊ะ ผ้าเช็ดปาก ผ้าปูเตียงเป็นต้นห้องจัดเลี้ยงนั้นสามารถจัดงานได้ในลักษณะหลายรูปแบบเช่น งานประชุม งานสัมมนา งานแต่งงาน ฯลฯ

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้นห้องจัดเลี้ยงจึงต้องมีการประดับตกแต่ง โดยมีผ้าเป็นส่วนสำคัญในการตกแต่งห้อง โดยเฉพาะงานแต่งงานหรืองานการาตินเนอร์ จำเป็นต้องมีการตกแต่งให้สวยงามเหมาะสมกับงานและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำให้เจ้าของงานและผู้มาร่วมงานมีความรู้สึกที่ดีกับสถานที่และประทับใจกับงานเลี้ยงในครั้งนี้ ผ้าจึงมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการตกแต่ง

ลวดลาย ลวดลายในแต่ละสิ่งล้วนแตกต่างกันมากมายมีทั้งลวดลายที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น ลายไม้ ลายจากสัตว์ และลายที่มนุษย์ประดิษฐ์คิดขึ้น เช่น ลวดลายบนผ้า บนกระดาษปิดฝาผนัง ห้องที่มีลวดลายน้อยเกินไปก็จะดูไม่น่าสนใจ แต่ถ้ามีมากเกินไปก็จะดูยุ่งเหยิง วุ่นวาย (วัฒนธรรม จุฬะวิภาต . 2536)

หลักเกณฑ์การออกแบบลวดลาย งานออกแบบที่ดีคือ การแสดงออกถึงคุณสมบัติพิเศษของมนุษย์ในการสร้างสรรค์งาน โดยอาศัยประสบการณ์และความสามารถ สร้าง ปรับปรุงสิ่งต่างๆ ให้ดูดีขึ้นจนเป็นที่ยอมรับของผู้ดูหรือผู้บริโภคทั่วไป

หลักศิลป์และการออกแบบลวดลายผ้า

1. จังหวะ เกิดจากผลสำเร็จของการใช้การจัดวางในลักษณะซ้ำๆกันที่ก่อให้เกิดความรู้สึกของการเคลื่อนไหวหรือการไหลบนพื้นผิวผ้า
2. ความสมดุล การออกแบบซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความสามารถทรงตัวอยู่ได้อย่างมั่นคง
3. การเน้น ทำให้เกิดจุดรวมของความสนใจและสามารถเป็นสื่อ นำให้การพิจารณาของผู้ดูมุ่งสู่บริเวณพิเศษดังกล่าว การเน้นจะทำให้เกิดผลที่น่าพอใจ
4. เอกภาพ ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับส่วนประกอบต่างๆ ของการออกแบบหรือเป็นเอกภาพและทำให้เกิดลักษณะเด่นชัด กลมกลืน หรือขัดกันในส่วนย่อย แต่เมื่อรวมเป็นเอกภาพก็มีความสมดุลกลมกลืนกันได้

วิธีการสร้างลาย การออกแบบที่มีรูปประธานเป็นหลัก รูปแบบและลวดลายที่มีตัวประธานเป็นหลัก และมีส่วนหนึ่งเป็นองค์ประกอบรองลงมา

การออกแบบลวดลายในลักษณะซ้ำ การออกแบบที่ใช้เส้นอย่างเดียวกัน

หลักเกณฑ์การออกแบบลวดลายมาตรฐาน

ลายแบบมาตรฐาน หมายถึงลวดลายที่ได้รับการออกแบบให้สามารถต่อลายได้ทั้งบนล่าง ซ้าย ขวา เพื่อที่จะขยายลายออกให้กว้างใหญ่โดยไม่จำกัด (คุชฎี สุนทรารชุน .2531)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ้าและลวดลายจึงเป็นส่วนสำคัญในการตกแต่งห้องจัดเลี้ยง ผู้วิจัยจึงได้ทำการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของ โรงแรม โชลทวิน โดยการนำรูปแบบของการทำผ้าบาติกและขบวนการผลิต เนื่องจากในปัจจุบันการทำผ้าบาติกนั้นเริ่มเป็นที่นิยมกันมากในลักษณะของงานตกแต่งในรูปของผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เช่น เครื่องตกแต่งบ้านและสถานที่ ต่าง ๆ ภาพวาดศิลปะระดับผาผนัง ผ้าปูที่นอน ฯลฯ ทำให้มีการผลิตผ้าบาติกกันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน

ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะทำรูปแบบของการทำผ้าบาติกมาออกแบบลวดลายเพื่อ ทำผลิตภัณฑ์เพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของ โรงแรม โชลทวิน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของ โรงแรม โชลทวิน

ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหา

ปัญหาที่เกิดขึ้น

เนื่องจากโครงการนี้เป็น โครงการออกแบบจึงมีลักษณะของปัญหาของการตกแต่งห้องจัดเลี้ยง คือมีการตกแต่งโดยใช้ผ้าที่เป็นสีพื้น คือ สีขาวล้วน เป็นส่วนใหญ่ ทำให้บรรยากาศภายในห้องจัดเลี้ยงดูเรียบง่าย ไม่มีสีสัน และไม่มีเอกลักษณ์ที่เป็นจุดเด่นของ โรงแรม ซึ่งอาจเป็นปัญหาในส่วนหนึ่งที่ทำให้ไม่เป็นที่น่าประทับใจแก่ผู้ใช้บริการเท่าไรนัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1

ผ้าที่ใช้ในการตกแต่งเวทีมีลักษณะเรียบง่าย

ภาพที่ 2

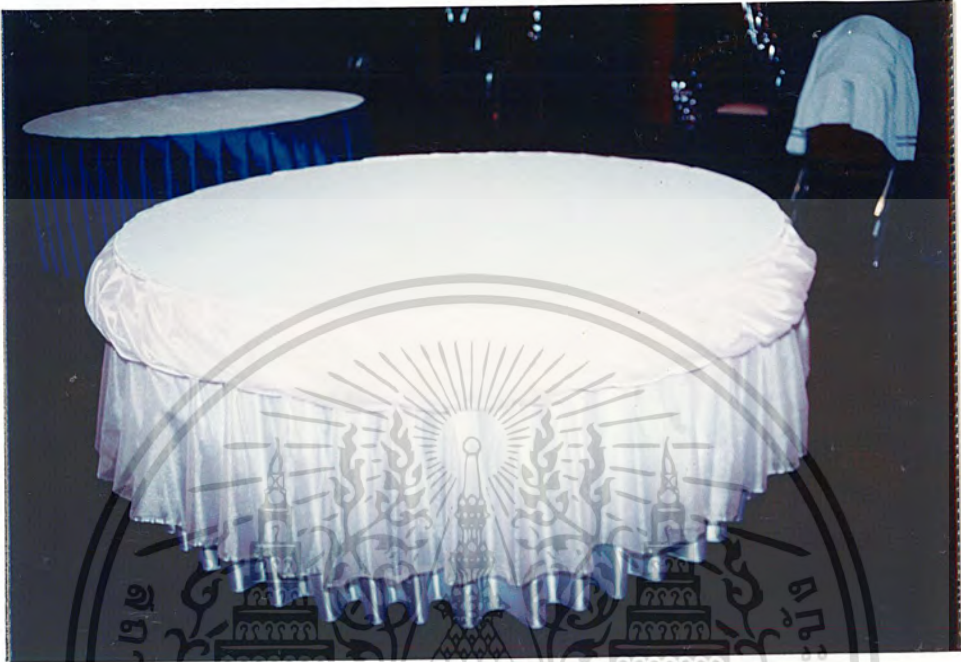
ผ้าที่ใช้ในการตกแต่งเป็นผ้าสีขาวพื้น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
 ไม่ว่ากรณีใดก็ตามหากพบการนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต กรุณาแจ้งให้ทราบเพื่อที่จะดำเนินการแก้ไขและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารด้วย

ภาพที่ 3

โต๊ะกลมที่มีการตกแต่งด้วยผ้า 2 ชั้น โดยมีผ้าขาวเป็นพื้น และมีผ้าโปร่งเสริมอีกชั้น

ภาพที่ 4

ผ้าเช็ดปากที่ไม่มีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์เพื่อเสริมความสวยงาม และความน่าใช้ของผืนผ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ หากมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติมต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5

ชุดเครื่องจัดอาหารยังขาดในส่วนของผ้ารองจานและผ้ารองแก้ว

ภาพที่ 6

ภาพ โดยรวมของห้องจัดเลี้ยง

BANQUET

เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสถาบันอาหาร กระทรวงพาณิชย์
 ไม่ว่ากรณีสืบค้นเพื่อการศึกษาและการเผยแพร่โดยไม่แสวงหากำไร
 หากมีข้อผิดพลาดประการใดขออภัยเป็นอย่างสูงและขอสงวนสิทธิ์ในเนื้อหา
 นี้ด้านการค้า
 นำไปใช้

แนวทางการแก้ปัญหา

ผู้วิจัยมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยการออกแบบลวดลาย เพื่อเพิ่มสีสัน ให้กับสินค้า ในการตกแต่งภายในห้องจัดเลี้ยง และเพิ่มเติมในส่วนของผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ขาดหายไป และมีความจำเป็นต่อการใช้งาน เพื่อเพิ่มสีสัน และเป็นเอกลักษณ์ในห้องจัดเลี้ยงในโรงแรม เพื่อสร้างความประทับใจให้กับผู้มาใช้บริการ เมื่อผู้ให้บริการเกิดความประทับใจแล้วผู้มาใช้บริการก็จะมาใช้บริการอีก และอาจจะมีส่วนช่วยในด้านการประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่ง

ขอบเขตในการออกแบบ

1. ออกแบบให้มีรูปใหม่และเป็นเอกลักษณ์ของ โรงแรม โชลทวิน
2. ออกแบบให้สะดวกต่อการใช้งาน
3. ออกแบบให้มีวัสดุที่คงทนเหมาะสมกับการใช้งาน
4. ออกแบบให้มีลวดลายที่สวยงาม
5. ออกแบบให้มีความสอดคล้องกับการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของ โรงแรม โชลทวิน
6. ออกแบบให้เหมาะสมกับการตกแต่งในงานเลี้ยงงานแต่งงาน
7. ออกแบบให้ใช้กับแขกพิเศษในงานเลี้ยง
8. ออกแบบโดยใช้กรรมวิธีการทำผ้าโดยการทำผ้าบาติก
9. ออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของ โรงแรม โชลทวิน

มีดังนี้คือ

1. ผ้ายกแต่งเวที จำนวน 2 ผืน
2. ผ้ายกแต่งโต๊ะบุฟเฟ่ต์ จำนวน 1 ผืน ความยาว 20 เมตร
3. ผ้ายกแต่งโต๊ะอาหารจำนวน 1 ผืน ความยาว 20 เมตร
4. ผ้ารองจาน จำนวน 8 ชิ้น
5. ผ้ารองแก้ว จำนวน 8 ชิ้น
6. ผ้าเช็ดปาก จำนวน 8 ชิ้น
7. ผ้าคลุมหนักพียงเก้าอี้ จำนวน 8 ชิ้น

ขอบเขตของการศึกษา

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ โรงแรม โชลทวิน

2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรม โรงแรม

3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของแผนกจัดเลี้ยง

4. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการนำสีไปใช้ในการตกแต่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ผู้อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ผู้กักตุนหากมีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของผลิตภัณฑ์สิ่งทอ
6. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการออกแบบลวดลายผ้า
7. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผ้าและคุณสมบัติของเส้นใยชนิดต่าง
8. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนการทำบาติก
9. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผ้าบาติก
10. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความหมายของงานแต่งงาน
11. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจิตวิทยาการใช้สี
12. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่อง
  - 1.1 ข้อมูลภาคเอกสาร
  - 1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จริง
  - 1.3 ข้อมูลที่ใช้ในการออกแบบที่เกี่ยวข้อง
  - 1.4 สังเกตพฤติกรรมการใช้งานจริงของผู้ใช้บริการของโรงแรม
2. กำหนดวัตถุประสงค์
3. ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา
4. กำหนดขอบเขตการศึกษาข้อมูลเพื่อนำไปออกแบบ
5. สรุปข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์
6. สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปออกแบบ
7. การออกแบบ
8. การสรุปผลการนำเสนอ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้วิจัยคาดว่าจะได้ผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้ภายในห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมโซลทวิน สำหรับการตกแต่งที่มีความสวยงาม สะดวกต่อการใช้งานและมีวัสดุที่เหมาะสม มีความคงทนและสามารถดูแลรักษาง่าย ซ่อมแซมได้ง่าย ตลอดจนสามารถใช้ในงานตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมโซลทวิน เพื่อเพิ่มความสนใจของผู้ใช้บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบ ผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของ โรงแรมโซลทวิน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ทั้งทางภาคสนาม หรือภาคทฤษฎี เป็นต้น ผู้วิจัยได้ทำการแยกข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องทำการศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของ โรงแรมโซลทวินนี้ทั้งสิ้น โดยผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาข้อมูลแยกออกเป็นทั้งหมด 12 เรื่องดังต่อไปนี้

- เรื่องที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับ โรงแรมโซลทวิน
- เรื่องที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรมโรงแรม
- เรื่องที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของแผนกจัดเลี้ยง
- เรื่องที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการนำสีไปใช้ในการตกแต่ง
- เรื่องที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของผลิตภัณฑ์สิ่งทอ
- เรื่องที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการออกแบบสวดลายผ้า
- เรื่องที่ 7 ข้อมูลเกี่ยวกับผ้าและคุณสมบัติของเส้นใยชนิดต่าง ๆ
- เรื่องที่ 8 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผ้าบาติก
- เรื่องที่ 9 ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนการทำผ้าบาติก
- เรื่องที่ 10 ข้อมูลเกี่ยวกับความหมายของงานแต่งงาน
- เรื่องที่ 11 ข้อมูลเกี่ยวกับจิตวิทยาการใช้สี
- เรื่องที่ 12 ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ประวัติความเป็นมาของ โรงแรม โซล - ทวิน ทาวเวอร์ กรุงเทพฯ

เมื่อปีพุทธศักราช 2539 คุณแสวง เขียรไพฑูรย์ ได้ร่วมหุ้นกับคุณจำเริญ จิตศรีรัตน์เส็นย์ ก่อตั้งบริษัท โกลเด้นแอสเซ็ท จำกัด ต่อมาในปีพุทธศักราช 2531 บริษัทโกลเด้นแอสเซ็ท จำกัด ได้ทำการเซ็นสัญญากับการรถไฟแห่งประเทศไทยเพื่อก่อสร้างโรงแรม

ในระหว่างการก่อสร้างทางบริษัท ฯ ได้ติดต่อกับบริษัท โซลเมเดีย ประเทศสเปน โดยมีการเจรจาตกลงให้ทางโซลเมเดีย เข้ามาทำการบริหารโรงแรม เนื่องจากคณะกรรมการของบริษัท ฯ เห็นว่าโซลเมเดีย มีชื่อเสียงในการบริหารงานโรงแรมในทวีปยุโรปซึ่งติดอันดับหนึ่งในสิบคั้งนั้นคณะกรรมการ จึงได้คัดเลือกให้ โซลเมเดีย ให้มาเป็นผู้บริหารโดยใช้ชื่อว่า ถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“โซล ทวิน ทาวเวอร์ กรุงเทพฯ”

LIST OF SOL TWIN TOWERS EXECUTIVES

รายชื่อผู้บริหารโรงแรมโซล ทวิน ทาวเวอร์ กรุงเทพฯ

คุณบุญเกิด เลหาวิทยะรัตน์	Sales Director
Ms. Boongurd Louhavilayarat	
คุณพรชัย จำนงค์ไทย	Training Manager
Mr. Pornchai Chamnongthai	
คุณกุลธร จุลมกร	Chief Engineer
Mr. Kulthorn Chulamakorn	
คุณจ่านง ชินอักษร	Chief Accountant
Mr. Chamnong Chinaksorn	
คุณสาธิต สุขพิศาล	Purchasing Manager
Mr. Sathit Sukphisal	
คุณชลิต วิโรจน์แสงประทีป	Data Processing Manager
Mr. Chalit Wirojsangprateep	
คุณวารภรณ์ หรรักษ์วิทย์	Credit Manager
Ms. Varaporn Hrooorkvit	
คุณณรงค์ อ้อพุด	Food & Beverage Cost Controller
Mr. Narong Orpoon	
คุณอุดม นิธากรณ์	Executive Sous Chef
Mr. Udom Nitakorn	
คุณดวงเดือน คำแสน	Assistant Front Office Manager
Ms. Duongduan Khunsan	
คุณสุรศักดิ์ บุตรโท	Night Manager
Mr. Surasak Butratho	
คุณวีระพล พวงวรินทร์	Assistant Manager
Mr. Veerapol Pongvarin	
คุณวันชัย น้อยสาคร	Assistant Food & Beverage Manager
Mr. Wanchai Noisakorn	
คุณพิจิตร เสวยฐัตต์	Assistant Food & Beverage Manager
Mr. Pichit Satetathat	
คุณกนกกรศรี สักคิตานเรศ	Public Relations Manager

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์
 ไม่สามารถใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Ms. Kanokros Xakdanares	
คุณสุภิญญา เต็มชวน	Executive Housekeeper
Ms. Supinya Tennyuan	
คุณภัคสุภา จันทน์อาภรณ์	Executive Secretary
Ms. Paksupa Janaroron	
คุณสุรยุทธ จันทร์เรือง	Laundry Manager
Mr. Surayut Chanreang	
คุณถาวร สิงห์อาสนศรี	Chief Security
Mr. Thaworn Singh - ansri	
คุณจ๋านงค์ จันโท	Assistant Executive Housekeeper
Ms. Chamnong Janto	

ประวัติความเป็นมาของโซล เมเลีย

กรุ๊ปโซล หรือ Group Sol ก่อตั้งโดยชาวสเปน ชื่อ มร.กาบรียล เอสกาเร โดยได้ซื้อกิจการของโรงแรมขนาด 60 ห้อง ในเมืองปาลมา ประเทศสเปน มาดำเนินกิจการหลังจากนั้นขยายกิจการเข้าไปซื้อ และบริหารกิจการโรงแรมขนาดเล็กรื่นๆ ตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในประเทศสเปน จนถึงปี 1976 บริษัทมีกิจการมากเพียงพอที่ตั้งเป็นเครือโรงแรม โดยใช้ชื่อว่า “โอเทลเลส มาโลร์ควิเนส” หลังจากนั้นก็เปลี่ยนชื่อเครือเป็น “โอเทลเลส โซล” และได้พัฒนาขยายกิจการออกไปอีกทั่วประเทศสเปนและหมู่เกาะคานารีส์

สำหรับการขยายกิจการในต่างประเทศ นั้น โซลได้ซื้อกิจการของโรงแรมโอคาสซา ในประเทศอินโดนีเซีย และก่อตั้งฝ่ายต่างประเทศขึ้นในปี 1984 เพื่อเข้าบริหารโรงแรมดังกล่าว ในปี 1985 โดยเปลี่ยนชื่อเป็น โรงแรมบาตี โซล ถือเป็นโรงแรมโซลแห่งแรกที่อยู่นอกประเทศสเปน

โซล ยังคงพัฒนาต่อไปด้วยการเข้าร่วมกับบริษัท Compania Hotelear de Mediterraneo (C.H.M.) ในปี 1986 และร่วมกับบริษัท Cadana Melia ในปี 1987 อันเป็นส่วนผลักดันให้โซลพัฒนาเป็นโรงแรมระดับแนวหน้าในเวลาต่อมา

ปัจจุบันภายใต้ชื่อใหม่ว่า โซลเมเลีย มีโรงแรมภายในเครือทั้งสิ้นกว่า 200 แห่งทั่วโลก โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน คือ โรงแรมสำหรับนักท่องเที่ยวภายใต้ชื่อ “โซล” และโรงแรมสำหรับนักธุรกิจภายใต้ชื่อ “เมเลีย”

โซลเมเลีย มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เมืองปาลมา ประเทศสเปน นับได้ว่าเป็นเครือโรงแรมที่ใหญ่ที่สุดในสเปน เป็นอันดับสามในยุโรป และเป็นหนึ่งในสี่สิบโรงแรมดีเยี่ยมของโลก

เอ็กสาร เป็นเอ็กสารที่ลงวันเวลาดังกล่าวจึงมีเพียง 1 ครั้งเท่านั้น เมื่อผู้เขียนได้เดินทางไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมโซลทวิน (ธงชัย พังคระกุล. ผู้จัดการแผนกจัดเลี้ยงโรงแรมโซลทวิน. สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2540)

ลักษณะของห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมโซลทวินนั้น เมื่อเข้าไปภายในโรงแรมห้องจัดเลี้ยงจะอยู่ ค้านขวาชั้นที่ 4 ของโรงแรม ห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมโซลทวินนั้นมีทั้งหมดจำนวน 5 ห้อง มีห้องใหญ่จำนวน 1 ห้อง แต่สามารถแบ่งออกเป็นห้องเล็กได้ 3 ห้อง มีห้องเล็ก 4 ห้อง ลักษณะของงานจัดเลี้ยงที่มารับบริการลักษณะของงานจะมีงานโดยทั่วไป เช่น งานจัดเลี้ยงต่าง ๆ งานประชุม งานสัมมนา งานแต่งงาน เป็นต้น และมีการจัดงานนอกสถานที่ การจัดงานมีหลายรูปแบบ รูปแบบของงานนั้นขึ้นอยู่กับผู้ใช้บริการเป็นส่วนใหญ่ที่ต้องการจัดรูปแบบงานเป็นในลักษณะใด

รูปแบบของงานจัดเลี้ยงของโรงแรม

รูปแบบของโต๊ะจีน

รูปแบบของงานบุฟเฟ่ต์

รูปแบบของงานคือลเทล เป็นต้น

รูปแบบของโต๊ะที่ทางโรงแรมใช้จะเป็นลักษณะของ โต๊ะกลมจะใช้โต๊ะเหลี่ยมเฉพาะโต๊ะวางอาหารบุฟเฟ่ต์หรือโต๊ะหน้างาน โต๊ะสมานประชุมแต่ถ้าเป็น โต๊ะกินเลี้ยงจะใช้โต๊ะกลมเท่านั้น

ขนาดของโต๊ะกลมเส้นผ่านศูนย์กลาง 150 ซม.

ขนาดของงานที่ใช้เส้นผ่านศูนย์กลาง 10 ซม.

ขนาดของผ้าเช็ดปาก 44/44 ซม.

ขนาดของผ้าคลุมพนักพิงเก้าอี้ 38/45 ซม.

ในส่วนของผ้าที่ใช้ในการตกแต่งในส่วนต่าง ๆ ได้แก่ เวที ชุ่มหน้างาน โต๊ะวงเล็ก โต๊ะบุฟเฟ่ต์ รวมถึงโต๊ะแขก VIP จะใช้ผ้าที่มีความยาวเป็นหลา มาตกแต่งโดยมีการจับจีบผ้าโดยใช้ผ้าทั้งหมดความยาว 10 หลา ในส่วนที่ตกแต่งโดยใช้ผ้ามีส่วนร่วมลักษณะของสีผ้าที่ใช้ในการตกแต่งนั้น ขึ้นอยู่กับประเภทของงานถ้าเป็นลักษณะของงาน งานประชุมจะใช้ในลักษณะของผ้าสีน้ำเงินหรือสีที่มีความสุภาพ ถ้าเป็นในลักษณะของงานแต่งงานจะใช้สีของผ้าในลักษณะของสีโทนอ่อน เช่น สีชมพู ขาว ฟ้า ส้มโอรส เพื่อให้เข้ากับบรรยากาศของงานแต่ถ้าเป็นลักษณะของงานแต่งงานเลี้ยงแบบ โต๊ะจีนจะใช้สีแดงมากกว่าสีอื่นในการตกแต่งห้องจัดเลี้ยง ในลักษณะของการบริการนั้นในงานเลี้ยงงานบุฟเฟ่ต์ จะมีการบริการให้โดยเฉพาะแขก พิเศษเท่านั้น ดังนั้นแขกพิเศษจึงมีความสำคัญมากในงานเลี้ยง ทางโรงแรมจะต้องมีการเตรียมพร้อมการบริการเป็นพิเศษสำหรับแขกพิเศษในงานเลี้ยง ในการใช้ผ้าในการตกแต่งนั้น ในส่วนที่ตกแต่งที่ใช้ผ้าจำนวนมาก ๆ จะมีในส่วนของผ้าชุ่มหน้างาน ผ้าตกแต่งภาพถ่ายเข้าบ่าวเจ้าสาวเจ้าของงานเลี้ยง และในด้านผนังห้องเพื่อเพิ่มความสวยงามห้องจัดเลี้ยงลักษณะของผ้าจะเป็นสีพื้น ๆ เรียบ ๆ โทนสีอ่อน ๆ ให้งานเลี้ยงดูอ่อนหวานขึ้นภายในห้องจัดเลี้ยง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น มิฉะนั้นโปรดแจ้งให้ทราบโดยเร็วที่สุด

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 อุตสาหกรรมโรงแรม (ปริชา แดงโรจน์ . 2537)

ความหมายและลักษณะของอุตสาหกรรมโรงแรม

ความหมายของอุตสาหกรรมโรงแรม

โรงแรม หมายถึง บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้าง สำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลที่จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราวจะต้องประกอบด้วยการจัดบริการอาหารและเครื่องดื่มให้แก่ผู้เข้าพัก ตามต้องการ ใ้ด้วย

อุตสาหกรรม หมายถึง การดำเนินธุรกิจแบบที่มีสถานประกอบการ จัดตั้งเพื่อรับสินจ้าง สำหรับคนเดินทางหรือบุคคลที่หาที่อยู่หรือที่พัก มีการบริการอาหารเครื่องดื่มไว้บริการคนเดินทางอย่างมีแบบแผน มีมาตรการควบคุมตามขอบข่ายของการบริการนั้น

การแบ่งประเภทของโรงแรม

การแบ่งประเภทของโรงแรมสามารถจำแนกได้จากลักษณะต่าง ๆ ได้หลายวิธี คือ

1. การแบ่งตามลักษณะที่ตั้ง
2. การแบ่งตามมาตรฐานของโรงแรม
3. การแบ่งตามลักษณะการดำเนินงาน
4. การแบ่งตามระยะเวลาการพัก
5. การแบ่งตามขนาดของโรงแรม
6. การแบ่งตามลักษณะของแขกผู้มาพัก

ระบบการดำเนินงานของโรงแรม

หน่วยงานของโรงแรมประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 หน่วย คือ

1. ฝ่ายต้อนรับ (OFFICE ORGANIZATION)
2. ฝ่ายจัดหา (CATERING DEPARTMENT)
3. ฝ่ายบัญชี (ACCOUNTING DEPARTMENT)
4. ฝ่ายอำนวยความสะดวก (AUXILIARY STAFF) ซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญ รองลงมาแต่จำเป็นต่อกิจการของโรงแรม

หน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้ คือ

1. ฝ่ายต้อนรับ (OFFICE ORGANIZATION)

ทำหน้าที่จดทะเบียนผู้เข้าพักลงใน REGISTRATION FORM และทำ ARRIVAL NOTIFICATION SLIP ส่งไปยังแผนกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ฝ่ายต้อนรับนี้ยังแยกหน่วยงานย่อย ๆ ออกไปอีกดังนี้ คือ

1.1 แผนกต้อนรับ (RECEPTION)

- 1.2 แผนกประชาสัมพันธ์ (INFORMATION)
- 1.3 แผนกโทรศัพท์ (OPERATION)
- 1.4 แผนกไปรษณีย์โทรเลข (OPERATION)
- 1.5 แผนกกระเป่า (PORTER BOY)

2. ฝ่ายจัดหา (CATERING DEPARTMENT)

จะประกอบด้วยฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้ คือ

2.1 ฝ่ายภัตตาคาร ซึ่งจัดการด้าน

MAIN DINING ROOM

BANQUET ROOM

COCKTAIL LOUNGE

GRIL ROOM

2.2 ฝ่ายบริการจัดเลี้ยง ทำงานเกี่ยวกับ

การจัดเลี้ยงภายในโรงแรม

การจัดเลี้ยงภายนอกโรงแรม

แผนกครัวและอาหาร

แผนกขนมอบ

3. ฝ่ายบัญชี (ACCOUNTING DEPARTMENT)

จะประกอบด้วยแผนกต่าง ๆ ดังนี้ คือ

3.1 แผนกบัญชี (CONTROL SERVICE)

3.2 แผนกบิลล์ (BILL SERVICE)

3.3 แผนกพัสดุ (STOCK OFFICE)

3.4 แผนกการเงิน (CASHIER OFFICE)

4. ฝ่ายอำนวยความสะดวก (AUXILIARY STAFF)

มีหน้าที่สนับสนุน ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการทำงาน ให้แก่ฝ่ายต้อนรับ ฝ่ายจัดหา และฝ่ายบัญชี ประกอบด้วยหน่วยงาน 3 หน่วย คือ

4.1 ฝ่ายบุคคล (PERSONNEL DEPARTMENT)

4.2 ฝ่ายช่าง (ENGINEERING DEPARTMENT)

4.3 ฝ่ายแม่บ้าน (HOUSE KEEPER DEPARTMENT)

5. แผนกอาหารเครื่องดื่ม (FOOD AND BEVERAGE DEPARTMENT)

มีหน้าที่ให้บริการด้านอาหาร และเครื่องดื่ม แก่ผู้มาพักและผู้มาใช้บริการเป็นครั้งคราว เป็นส่วนซึ่งทำรายได้ทำเทียมกับส่วนห้องพัก แผนกนี้ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้วยประการ
5.1 ผู้จัดการแผนกอาหารเครื่องดื่ม (FOOD AND BEVERAGE MANAGER) มีหน้าที่
ไม่वारณใใด ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีหัดดเื่องนือหาและตองอาจอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
ที่ควบคุมดูแลด้านอาหารและเครื่องดื่มของโรงแรม

5.2 ผู้จัดการบริการจัดเลี้ยง (CATERING MANAGER) มีหน้าที่ควบคุมดูแลด้านจัดเลี้ยง

5.3 ผู้จัดการห้องอาหาร มีหน้าที่ควบคุมดูแลให้การปฏิบัติงานด้านบริการ ดำเนินไปอย่างเรียบร้อย รวดเร็ว ควบคุมการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 ฝ่ายบริการอาหารในห้องพัก (ROOM SERVICE) มีหน้าที่บริการอาหารถึงห้องพักแขก หรือส่งค่อพนักงานประจำห้อง โดยอาศัยอาหารจากครัวใหญ่หรือครัวของคอฟฟี่ช็อป

5.5 หัวหน้าบาร์เทนเดอร์ (HEAD BARTENDER) มีหน้าที่ควบคุมบาร์เทนเดอร์ และพนักงานบริการประจำบาร์ และจัดอบรมฝึกหัดการผสมเหล้าให้แก่พนักงานบาร์เทนเดอร์ ให้เกิดความชำนาญ

5.6 ฝ่ายจัดเลี้ยง (BANQUETING) มีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการจัดเลี้ยง ทั้งภายในและภายนอกโรงแรม

5.7 ฝ่ายปรุงอาหาร (PRE PARATION) มีพนักงานประจำวัน ได้แก่ พ่อครัวใหญ่ (EXECUTIVE CHEF) มีหน้าที่ดูแลการปฏิบัติงานของฝ่ายปรุงอาหารและควบคุมฝ่ายขนม แพนกจัดเลี้ยง (The Cateing Department)

แม้ว่างานของแผนกจัดเลี้ยงจะเป็นเรื่องบริการด้านอาหาร และเครื่องคั้มเหมือนกับแผนกอาหารและเครื่องคั้ม แต่ลักษณะของการทำงานมีส่วนแตกต่างกันอยู่โดยแผนกอาหาร และเครื่องคั้มจะดูแลห้องอาหารซึ่งเป็นการบริการแขกกลุ่มย่อย ๆ ในขณะที่แผนกจัดเลี้ยงจะต้องเตรียมการและบริการคนครั้งละมาก ๆ ซึ่งจำเป็นต้องให้การดำเนินงานมีความคล่องตัว โรงแรมใหญ่ ๆ โดยเฉพาะประเภทที่มีห้องจัดเลี้ยงขนาดใหญ่และหลายห้อง ส่วนใหญ่จึงมักแยกแผนกจัดเลี้ยงออกเป็นอีกแผนกหนึ่งต่างหากจากแผนกอาหาร และเครื่องคั้ม แต่ในเมืองไทย แผนกจัดเลี้ยงของโรงแรมมักจะเป็นแผนกหนึ่งขึ้นอยู่กับฝ่ายอาหารและเครื่องคั้ม แต่การทำงานจะมีอิสระมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละโรงแรมเป็นสำคัญ

ฝ่ายแม่บ้าน (House - Keeping หรือ Accommodation Service)

ฝ่ายแม่บ้านรับผิดชอบความสะอาดเรียบร้อยของที่พัก มีลักษณะเป็นงาน “หลังฉาก” (behind - the - scenes operation) เหมือนกับงานของฝ่ายครัว และแขกหรือผู้มาใช้บริการจะได้รับผลโดยตรงจากคุณภาพของงานทำนองเดียวกับฝ่ายครัวเช่นกันแต่ผู้ทำงานในฝ่ายนี้ออกจะมีกรรมอยู่ดักหน่อย ตรงที่แขกมักจะคิดว่าการที่ห้องพักสะอาด ทางเดินและบริเวณสาธารณะต่าง ๆ ในโรงแรมสะอาด ตลอดจนผ้าปูที่นอน / ปลอกหมอน สะอาดเป็นของธรรมดา คือไม่ค่อยได้สังเกตหรือชมเชย แต่ถ้าเกิดความไม่สะอาดขึ้นเมื่อใด แขกจะสังเกตเห็นทันที และจะตำหนิหรือต่อว่า เช่น ห้องพักไม่สะอาด ผู้ปูที่นอนไม่ได้เปลี่ยน หรือห้องน้ำสกปรก เป็นต้น

แม้ว่างานของฝ่ายแม่บ้านส่วนใหญ่จะเป็นงานหลังฉาก การติดต่อกับแขกก็มีส่วนสำคัญไม่น้อย ยกตัวอย่างเช่น แขกมาถามว่าที่โรงแรมมีอาหารเจขายหรือไม่ คนแรกคุณอาจจะคิดว่า “มาถามคำถามที่ไม่เห็นเกี่ยวกับงานแม่บ้านตรงไหน” แต่คุณควรจะรู้เรื่องเกี่ยวกับบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวก

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิเด็ดขาดเปลี่ยนแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งหากมีการนำไปใช้

ต่าง ๆ ที่โรงแรมจัดไว้ให้แขกมากพอที่จะตอบคำถามของแขกได้ซึ่งในทางหนึ่งก็เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่แขกด้วย

ถ้าคุณสามารถตอบข้อสอบถามของแขกได้ และตอบอย่างเต็มอกเต็มใจและชัดเจน ก็จะมีส่วนช่วยให้แขกเกิดความประทับใจที่ดีและอยากกลับมาพักหรือใช้บริการอีก ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อโรงแรมและต่อพนักงานทุกคนที่ทำงานในโรงแรมนั้นด้วย

2.3 บทบาทและหน้าที่ของแผนกจัดเลี้ยง (พิศมัย ปโซติการ. 2536)

ผู้จัดการแผนกจัดเลี้ยง

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ควบคุมดูแลกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวกับบริการอาหาร และเครื่องดื่มในการจัดงานเลี้ยง งานสังคมหรือพิธีการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงแรมหรือนอกโรงแรม รวมทั้งการติดต่อกับลูกค้า

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

หัวหน้าพ่อครัว หัวหน้าบาร์ และทุกแผนกในฝ่ายอาหาร และเครื่องดื่ม แผนกแม่บ้าน ลูกค้ำของโรงแรม

การปฏิบัติงาน

1. ภารกิจที่ต้องรับผิดชอบรวมถึง

การวางแผน และกำกับการในเรื่องการเตรียมกิจกรรมบริการอาหาร และเครื่องดื่ม ในการจัดเลี้ยงตามปกติทั้งหมด

การใช้ และบำรุงรักษาห้องจัดเลี้ยงต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนอุปกรณ์เครื่องใช้ในด้านอาหารและเครื่องดื่ม

อบรม พัฒนา และกำกับดูแลผู้ได้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานอย่างทั่วถึง

2. ปฏิบัติงานตามนโยบาย และโครงการที่อยู่ในอำนาจของตน

ดูแล และควบคุมการจัดงานเลี้ยงแต่ละงาน ทั้งภายในโรงแรมและภายนอกโรงแรมด้วยตนเอง

การจัดงานเลี้ยงแต่ละครั้งจำเป็นต้องวางแผน และทำรายละเอียดเรื่องการเตรียมอาหาร และเครื่องดื่ม ตลอดจนอุปกรณ์ของใช้ต่าง ๆ ให้ครบถ้วน

ตรวจสอบให้มีพนักงานเพียงพอ ที่จะใช้ในการจัดเลี้ยง ทั้งในด้านการให้บริการ และการตระเตรียมงาน

แบ่งงานให้ผู้ได้บังคับบัญชา และในกรณีจำเป็นควรให้คำอธิบายการปฏิบัติงาน ให้ผู้ได้บังคับ

บัญชาทราบอย่างชัดเจนด้วย

เอกสารเป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าเตรียมเบ็กอุปกรณ์บริการ วัสดุ และสิ่งของต่าง ๆ ให้ตรงและสอดคล้องความต้องการ

ไม่ว่ากรณีใดๆ พงศน อีทิงห้ามมีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหาและตยงอิงเงงงงของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดูแลให้ผู้อยู่ในบังคับบัญชาเตรียมห้องจัดงาน และเตรียมอุปกรณ์ในการบริการอาหาร และเครื่อง
 ค่ำให้ถูกต้องเหมาะสมตามความต้องการ

ถ้าเป็นการจัดงานในโรงแรม ต้องตรวจ จสอบห้องจัดงานที่จะใช้ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ตามความต้องการ

3. ควบคุมและดูแลการบริการอาหาร และเครื่องค่ำในการจัดเลี้ยงทั้งหมด หรือการจัดงานอื่น ๆ
 ที่คล้ายกันทั้งภายในโรงแรมและนอกโรงแรม

1. กำกับดูแลให้มีการทำความสะอาดอย่างดีหลังเลิกงาน
2. ทำรายงานต่าง ๆ เช่น รายงานบุคคลประจำวัน รายงานเวลาประจำวัน และรายงานข่าว
 สารข้อมูลการจัดงาน
3. กิจกรรมประจำวันอื่น ๆ ที่ต้องปฏิบัติ

เข้าฟังบรรยายสรุปของผู้บังคับบัญชา

ตรวจตราว่าผู้อยู่ในบังคับบัญชาเอาใจใส่ต่อหน้าที่ และปรับการมอบงานในกรณีที่เป็น

ในการจัดงานเลี้ยงแต่ละครั้งต้องนับจำนวนลูกค้า และรายงานยอดจำนวน ไปยังผู้บังคับบัญชา โดย
 บันทึกลงในรายงานการจัดงาน

เอาใจใส่ต่อคำร้องเรียนของลูกค้า และพยายามแก้ไขให้ตรงตามที่ลูกค้าต้องการ หรือรับนำเสนอข้อร้อง
 เรียนให้ผู้มีอำนาจสั่งการ

ผู้ช่วยผู้จัดการแผนกจัดเลี้ยง

หน้าที่และความรับผิดชอบ

จัดทำแผนรายละเอียดในการเตรียมงาน และควบคุมการบริการอาหาร และเครื่องค่ำในการจัดเลี้ยง
 ทั้งภายในโรงแรมและภายนอกโรงแรม

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

ผู้จัดการแผนกจัดเลี้ยง

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

หัวหน้าพ่อครัว แผนก Steward และแผนกแม่บ้าน

การปฏิบัติงาน

1. รับผิดชอบในการจัดงานแต่ละครั้งทั้งใน และนอกโรงแรม
2. มีอำนาจ และ หน้าที่ปฏิบัติภายในขอบเขตอำนาจ นโยบาย และวิธีการตลอดจนระเบียบปฏิบัติ ดังนี้
 รับค้ำขึ้นนะ และควบคุมดูแลการจัดเลี้ยงหรืองานพิธีให้เป็นไปตามที่ได้รับมอบหมาย

ดูแลให้มีพนักงานบริการ สำหรับงานที่จะจัดอย่างเพียงพอ ตลอดจนดูแลเรื่องการแต่งการของ
 พนักงานเพื่อพร้อมที่จะให้บริการ แบ่งงานให้ทำอย่างเหมาะสม และให้คำแนะนำแก่พนักงานในกรณี
 จำเป็น

จัดเตรียมใบเบิกอุปกรณ์ และสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นแล้วเสนอไปยังผู้บังคับบัญชา คือผู้จัดการ
 เอกสารเป็นเอกสารหลักฐานไว้สำหรับการเบิกจ่ายเพื่อการศึกษา เท่านั้น เมื่ออยู่ภายใต้ระเบียบวิธีเช่นนี้ การ
 ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม เพื่อการอนุมัติกำกับดูแล ให้ผู้อยู่ในความรับผิดชอบ รับมอบรายการของที่ต้อง
 ใ้แก่กรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเด็ดขาดกับสิ่งของใดๆ ของเอ็กสาร์ทที่ห้ามมิให้รับใช้

การเช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องเคลือบ งานชาม แก้ว ผ้า ซ่อนซ่อม และอุปกรณ์อื่น ๆ จากแผนกที่เกี่ยวข้อง

ดูแลการจัดอุปกรณ์และความสะอาดอื่น ๆ สำหรับการบริการ เพื่อให้อุปกรณ์เหล่านั้นอยู่ในสภาพที่ถูกต้องเรียบร้อย และสวยงามอย่างสมบูรณ์แบบ

ดูแลความสะอาดของห้องจัดงานเลี้ยง ถ้าไม่สะอาดเรียบร้อยต้องขอให้ แผนกแม่บ้านช่วยตาม ความจำเป็น ตรวจสัญญาการจัดงานที่ทำไว้กับลูกค้าเพื่อจะได้จัดทุกอย่างให้ครบถ้วน ตามที่ลูกค้าต้องการ รวมทั้งการติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าและเครื่องเสียงด้วย

ตัวแทนขายการจัดเลี้ยง (Banquet Sales Representative)

หน้าที่และความรับผิดชอบ

รับผิดชอบเรื่องการขาย การจัดเลี้ยงรวมทั้งบริการอาหารและเครื่องดื่ม โดยติดต่อประสานงานกับลูกค้าต่าง ๆ ให้มาใช้บริการจัดเลี้ยงของโรงแรม และจะต้องมีความรู้ในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของโรงแรม การบริการ อาหารและเครื่องดื่ม การจัดงานใน และนอกโรงแรม

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

ผู้จัดการฝ่ายอาหาร และเครื่องดื่ม ผู้จัดการแผนกจัดเลี้ยง

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

ฝ่ายขาย แผนกบริการส่วนหน้า

การปฏิบัติงาน

1. ขายบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โรงแรมซึ่งสัมพันธ์ กับบริการอาหาร และเครื่องดื่ม เพื่อการจัดงานสังสรรค์ต่าง ๆ และพิธีการต่าง ๆ เช่น ห้องประชุม ห้อง จัดเลี้ยง การจัด पार्टी บุฟเฟ่ต์ และอื่น ๆ
2. ให้ตกลงในการขายบริการให้ลูกค้า เฉพาะในขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ให้ดีที่สุด
3. จักระบบและเก็บรักษายันทึก เป็นทางการเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการขาย การจัดเลี้ยงเช่นการจัดทำรายการอาหาร(เมนู) และราคา สัญญาการขายต่างๆเพื่อเป็นหลักฐาน ที่เป็นประโยชน์ในอนาคต
4. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

การจัดโต๊ะในงานเลี้ยงต่างๆ จะเป็นรูปแบบใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น

วัตถุประสงค์ของการจัดงาน

ลักษณะของงานประเภทต่างๆ

ความต้องการของเจ้าภาพ

ขนาดและรูปร่างของห้อง

จำนวนแขก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปร่างโต๊ะอาหาร

การจัดโต๊ะสำหรับงานเลี้ยง สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทตามลักษณะ และประเภทของงานคือ

1) งานที่เป็นพิธีการ

เพื่อให้แขกนั่งโต๊ะ ตัวเดียวกัน โดยอาจนั่งด้านเดียวเพื่อให้แขกเห็นกันหมดทุกคน หากสถานที่อำนวย หรืออาจนั่งสองด้านในกรณีที่มีสถานที่จำกัด เช่น จัดเป็นอักษรรูปโรมัน

2) งานที่ไม่เป็นทางการ

การจัดโต๊ะอาจจัดแยกกัน ได้หลายแบบ แต่อย่างไรก็ตามมักนิยมให้มีโต๊ะสำคัญสำหรับเจ้าภาพ และแขกอาวุโส ซึ่งจะจัดเป็นโต๊ะยาวเป็นประธานของงาน เรียกโต๊ะนี้ว่าโต๊ะหลัก

การจัดโต๊ะในงานเลี้ยง

ลักษณะการจัดโต๊ะในงานเลี้ยงมีหลายชนิด ขึ้นอยู่กับขนาดของสถานที่จำนวนคนและชนิดของงานเลี้ยงตามความประสงค์ของเจ้าภาพ การจัดควรถือหลักว่าให้ลูกค้าทุกคนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน อย่าให้ลูกค้าบางกลุ่มรู้สึกว่าจะถูกกันไว้ นอกกลุ่ม หรือด้านนอกงานเลี้ยง การจัดโต๊ะสำหรับงานเลี้ยงมีรายละเอียดที่พนักงานบริการควรทราบกันไว้ ดังนี้

ประเภทของโต๊ะที่ใช้ในการจัดเลี้ยง มี 3 แบบ คือ

โต๊ะกลม (Round Table)

โต๊ะสี่เหลี่ยมจัตุรัส (Square Table)

โต๊ะสี่เหลี่ยมผืนผ้า (Rectangular Table)

โต๊ะกลม

โต๊ะสี่เหลี่ยมจัตุรัส

โต๊ะสี่เหลี่ยมผืนผ้า

การคิดเนื้อที่สำหรับการจัดโต๊ะ

การจัดโต๊ะที่ดีต้องให้ห้องที่จัดงานเลี้ยงมีเนื้อที่เพียงพอที่จะให้แขกได้รับความสะดวก และพนักงานสามารถเดินบริการได้อย่างรวดเร็วไม่ติดขัด จึงต้องทราบความต้องการของเนื้อที่ที่ใช้เพื่อการบริการที่ดีดังนี้

ความกว้างของโต๊ะปกติ 75 เซนติเมตร

ความยาวของโต๊ะ 1.5 เมตร 2.0 เมตร

ความกว้างที่แขกต้องการต่อคน 50-60 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ความกว้างของเก้าอี้ 46 เซนติเมตร

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โต๊ะกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 1 เมตร

เส้นผ่านศูนย์กลาง	1.5 เมตร
เส้นผ่านศูนย์กลาง	2 เมตร
ช่องทางเดิน	1 เมตร
ความห่างระหว่างโต๊ะ	2 เมตร

พื้นที่ใช้สอยต่อคน

การคำนวณพื้นที่ต่อคนขึ้นอยู่กับประเภทของงาน ว่าต้องการให้แขกมีความสะดวกสบายเพียงใด อุปกรณ์ที่จัดวางบนโต๊ะอย่างน้อยแค่ไหน และแบบของการบริการ

งานที่พนักงานเสิร์ฟอาหาร (SIT DOWN)

ปกคิจานประเภทนี้มักจะมีรายการอาหารและไวน์หลายชนิด อุปกรณ์ในการรับประทานอาหาร และแก้วไวน์จะต้องจัดวางให้พร้อมก่อนแขกเข้า พนักงานจะเป็นผู้เสิร์ฟทั้งอาหารและเครื่องดื่มให้แขกจึงต้องใช้พื้นที่มาก เพื่อความสะดวกทั้งแขก และพนักงานคือใช้พื้นที่ประมาณ 1-14 ตารางเมตร

งานที่แขกไปตักอาหารด้วยตนเอง (BUFFET)

งานบุฟเฟ่ต์ปกคิจจะไม่ใช้เนื้อที่มากนัก เนื่องจากอุปกรณ์บนโต๊ะแขกนั้นมีน้อยชิ้น เครื่องดื่มที่เสิร์ฟพนักงานจะนำมาให้แขกเลือก ส่วนอาหารแขกจะไปตักด้วยตนเอง ฉะนั้นจึงไม่ต้องเผื่อเนื้อที่สำหรับพนักงานเสิร์ฟอาหาร โดยปกคิจจะใช้เนื้อที่ประมาณ 1.9 ตารางเมตร/คน

แผนผังการจัดที่นั่ง (SEATING PLAN)

การคิดคำนวณการจัดโต๊ะควรทำเป็นขั้นตอนตามลำดับ คือต้องการทราบข้อมูลต่อไปนี้

- จำนวนแขกทั้งหมด
- จำนวนแขกที่นั่งโต๊ะหลัก
- จำนวนแขกที่เหตือนั่งก็คน
- จำนวนโต๊ะอื่นก็โต๊ะ และนั่งด้านเดียวกันหรือสองด้าน
- นั่งด้านละก็คน

ข้อควรหลีกเลี่ยง

- หลีกเลี่ยงการจัดด้านละ 13 คน ซึ่งถือกันว่าไม่ใช่เลขดี
- หลีกเลี่ยงการจัดที่นั่งโดยนั่งหันหลังให้โต๊ะหลัก

งานเลี้ยงแบบค็อกเทล (COCKTAIL PARTIES)

งานแบบค็อกเทลเหมาะสมสำหรับโอกาสพิเศษ เช่น งานเปิดบริษัทร้านค้า งานแสดงความยินดีในโอกาสต่าง ๆ งานมงคลสมรส แนะนำสินค้าใหม่ ค้อนรับผู้จัดการคนใหม่และอำลาผู้จัดการคนเก่า ฉลองความสำเร็จตามกรณี งานค็อกเทลส่วนใหญ่จะใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง เนื่องจากมีเวลาสั้น และแขกหมุนเวียนเข้าออกมากดังนั้นงานประเภทนี้จึงนับว่ารายได้เฉลี่ยสูงกว่าแบบอื่น ๆ

ความสำเร็จของงานค็อกเทล ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของจำนวนคน และขนาดของห้องควรจะมีเอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำมาใช้ประโยชน์ด้านการค้าใหญ่เพียงสำหรับแขกที่จะเดินไปรอบ ๆ ห้องเพื่อทักทายพูดคุยกันเนื่องจากจะต้องยืนตลอด 2 ชั่วโมง และไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหาและตักของเองถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้เปิดโอกาสให้แขกได้มีโอกาสเดินรับประทานอาหารและเครื่องดื่มไปด้วย ขณะเดียวกันควรมีบริเวณ

เพียงพอสำหรับการบริการ เช่น การจัดวางโต๊ะอาหาร และพนักงานเสิร์ฟสามารถเดินเสิร์ฟอาหารได้อย่างรวดเร็ว

ขณะบริการพนักงาน จะต้องเดินเสิร์ฟเครื่องดื่มตลอดเวลารวมทั้งเติมอาหารที่บกพร่อง โดยไม่รบกวนการสนทนาของแขก

เครื่องดื่มที่สำหรับจ่ายค็อกเทลไม่มีกำหนดเฉพาะเจาะจง เจ้าภาพมักเลือกให้เสิร์ฟเครื่องดื่มก่อนอาหาร แยกจะเป็นผู้เลือกจากถาดเสิร์ฟของหากเป็นงานใหญ่ ส่วนงานเล็ก ๆ แยกจะเลือกสั่งหลังจากถามว่ามีเครื่องดื่มอะไรเสิร์ฟบ้าง

อาหารที่เสิร์ฟในงานค็อกเทลนั้นต่างกันไปตามความนิยม โดยการจัดวางแบบบุฟเฟ่ต์เป็นอาหารที่รับประทานง่าย ๆ โดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์มากนัก ส่วนใหญ่เป็นอาหารกับแกล้มฝรั่ง ไทย จีน ผสมกันไป โดยจัดอย่างสวยงามน่ารับประทาน

งานเลี้ยงแบบบุฟเฟ่ต์ (Buffets)

งานเลี้ยงแบบบุฟเฟ่ต์เป็นงานที่ไม่เป็นทางการนัก และราคาไม่แพงมากนอกจากนั้นจะยังใช้เวลาสำหรับการรับประทานไม่เป็นทางการนัก และราคาไม่แพงมาก นอกจากนั้นจะยังใช้เวลาสำหรับการรับประทานไม่นานนัก คือการพนักงานบริการน้อย แยกจะเป็นผู้ไปตักอาหารเอง

การตกแต่งห้อง หรือโต๊ะบุฟเฟ่ต์สามารถดัดแปลงเป็นแบบต่าง ๆ ตามต้องการ เช่นต้องการบรรยากาศแบบไทย ๆ มีอาหารแบบไทย ๆ ก็มีการตกแต่งห้องแบบไทย ตามประเภทของอาหารที่จัด พนักงานแต่งกายตามประเพณีของท้องถิ่นนั้น ๆ ประดับประดาอย่างสวยงาม หรือมีดนตรีประกอบให้สอดคล้องกันกับบรรยากาศ

สิ่งที่ควรคำนึงถึงคือ การจัดวางโต๊ะแบบบุฟเฟ่ต์ อาจจะต้องจัดวางกลางห้อง หรือมุมห้อง โต๊ะพร้อมบนโต๊ะบุฟเฟ่ต์อย่างเป็นทางการเป็นระเบียบพอเพียง หรือเพื่อความสะดวกแก่แขก อาจจัดวางให้เชื่อมโต๊ะรับประทานอาหาร ส่วนเครื่องดื่มนิยมให้พนักงานบริการนำมาเสิร์ฟ หลังจากแขกนั่งเรียบร้อยแล้ว บางครั้งซุบอาจจะกำหนดให้นำมาเสิร์ฟที่โต๊ะแขกก็ได้

การจัดบุฟเฟ่ต์ที่ดีขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ คือ

จำนวนอาหาร และปริมาณอาหารที่จัดวางควรดูมากเพียงพออาหารร้อนควรใส่ภาชนะอุ่นร้อนตลอดเวลา อาหารเย็นควรเย็นจัดวางอย่างสวยงาม

พนักงานบริการดูแลเอาใจใส่แขก และช่วยเหลือแขกด้วยอัธยาศัยไมตรีอันดี

ห้องควรมีการถ่ายเทได้ดี เพราะมีเตาอุ่นอาหารอยู่ภายในห้อง

ควรมีแสงไฟอ่อน ๆ และไฟส่องโต๊ะบุฟเฟ่ต์สว่างพอเพียง

การตกแต่งห้อง คึงดูสะอาดตาแขก

ทางเดินตักอาหารกว้างพอเพียง และจัดวางให้สะดวกแก่แขกให้สามารถตักอาหารได้อย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

การจัดบุฟเฟ่ต์

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ลีเกิ้ลห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาใดๆ จะต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการจัดเลี้ยงแบบบุฟเฟ่ต์

จำนวนแขก

ราคาต่อคน

เวลาการเสิร์ฟที่กำหนด

สถานที่จัดวางโต๊ะบุฟเฟต์ โต๊ะของหวาน

การจัดวางอาหารแบ่งเป็นหมวดหมู่

ทางเดินเข้าด้กอาหารขึ้นกับจำนวนแขก และจำนวนชุดอาหาร

จำนวนโต๊ะอาหาร รูปร่าง ขนาดโต๊ะกับจำนวนแขก สามารถเดินสะดวก

สีของผ้าปูโต๊ะ

จุดกลางโต๊ะบุฟเฟต์ควรตกแต่งให้สวยงาม เช่น น้ำแข็งแกะสลัก รูปปั้นนย ดอกไม้

เชิงเทียน ความต้องการของแขก และความเหมาะสมสวยงาม

โต๊ะบุฟเฟต์สามารถออกแบบเป็นพิเศษ เพื่อการจัดวางต่อเรียงกันให้เกิดรูปแบบต่าง ๆ ส่วน

ใหญ่ใช้แบบธรรมดาทั่วไป เช่น

โต๊ะสี่เหลี่ยม

OBLONG

โต๊ะกลม

ROUND

โต๊ะครึ่งวงกลม

HALF ROUND, QURATE ROUND,

SEVPENTINE, TRAPEZOID, OVAL

ก่อนการจัดโต๊ะบุฟเฟต์ควรเขียนรูปแบบใด และควรมีความยาวเท่าใดจึงเหมาะสมกับรูปร่าง และขนาดของห้อง การคำนวณขนาดนั้นตามปกติจะต้องขึ้นกับจำนวนรายการอาหาร ที่จะจัดวาง และเนื้อที่ใช้สอยสำหรับสำหรับการวางถาดหม้ออุ่นอาหาร ซึ่งส่วนใหญ่เนื้อที่อาหารเฉลี่ยประมาณ 30-35 เซนติเมตรต่อ 1 รายการ ตัวอย่างเช่น อาหาร 20 รายการจะใช้เนื้อที่กว้างประมาณ 6-6.30 เมตร แต่ในการคำนวณความยาวของโต๊ะควรคำนึงถึงสิ่งอื่น ๆ ที่จะต้องวางบนโต๊ะด้วย เช่น

สิ่งประดับกลางโต๊ะ

จานอาหาร

จานของหวาน

ถ้วยชุปและอื่น ๆ ที่จะจัดวาง

รูปร่างและขนาดโต๊ะบุฟเฟต์ที่เหมาะสมอาจจะต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ด้วย เช่น

การจัดโต๊ะอาหาร

ขนาดของห้องอาหาร

รูปร่างของห้องอาหาร

โอกาสพิเศษในการจัดงาน

เนื้อที่สำหรับจัดกิจกรรมพิเศษของงาน เช่น การแสดง เวทีดนตรี ฟลอร์เต้นรำ และเนื้อที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ที่ยืนดื่มเครื่องดื่มก่อนอาหาร

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ออกทุกห้ามนให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บาร์เครื่องดื่มและอื่น ๆ

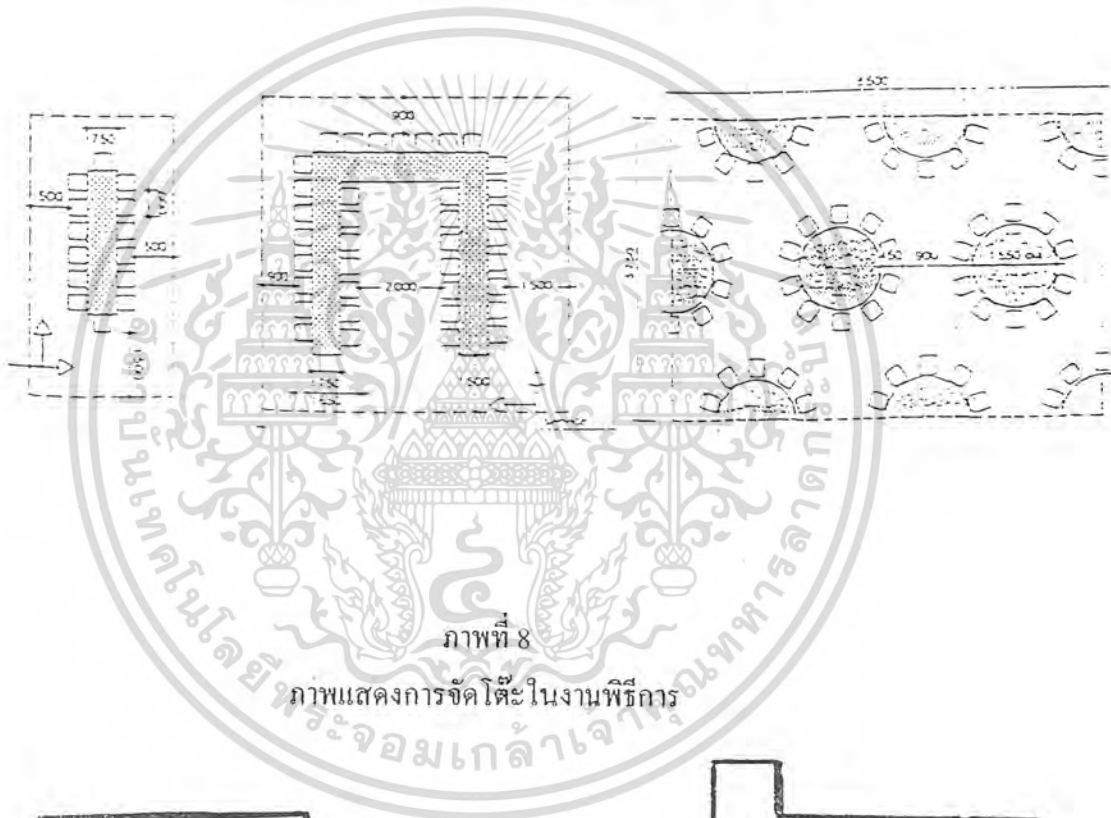
ลักษณะการบริการแขกในงานบุฟเฟ่ต์ส่วนใหญ่พ่อครัวจะเป็นผู้ดูแลอาหาร และของหวานต่าง ๆ บนโต๊ะบุฟเฟ่ต์ บาร์เทนเดอร์จะดูแลจัดการเตรียมเครื่องดื่มที่เสิร์ฟในงาน และพนักงานบริหารจะดูแลในการเสิร์ฟเครื่องดื่ม และจัดเก็บงานที่ใช้แล้ว

การออกแบบภายในห้องจัดเลี้ยง

ภายในห้องจัดเลี้ยงเป็นบริเวณโล่ง ๆ มีเพียงจุดนั่งของแขก และจุดบริการจึงสามารถนำหลักการออกแบบ เช่นเดียวกับห้องอาหารได้ และการตกแต่งของผนังของห้องให้เกิดความสวยงาม

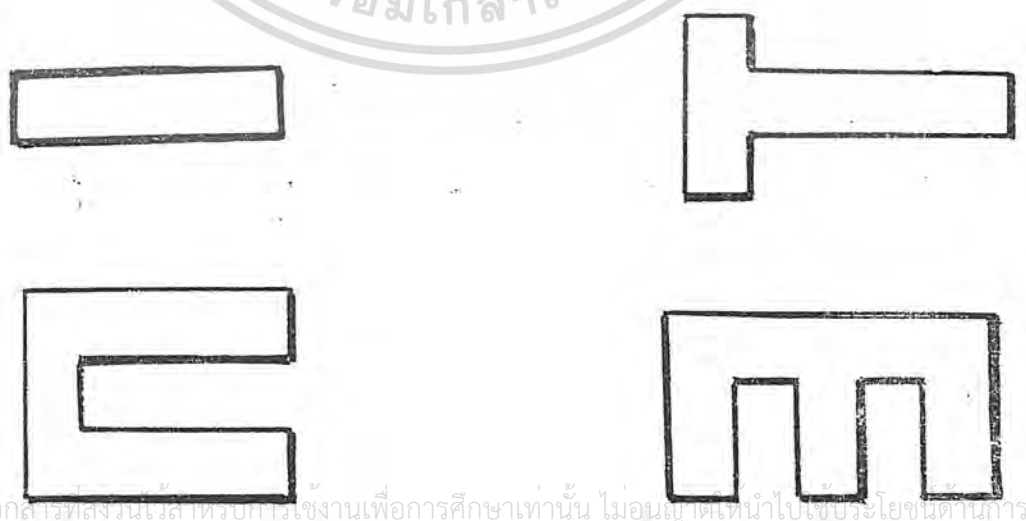
ภาพที่ 7

ภาพแสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยแบบต่าง ๆ ภายในห้องจัดเลี้ยง

ภาพที่ 8

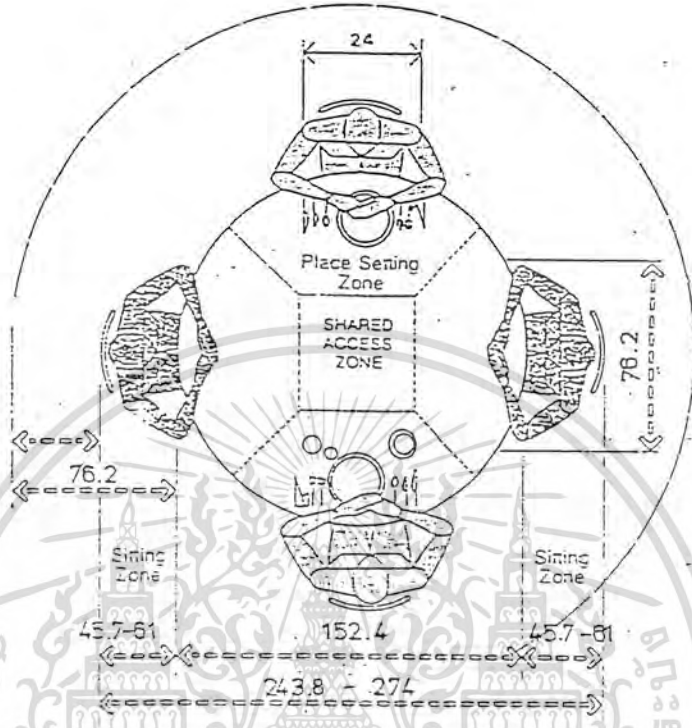
ภาพแสดงการจัดโต๊ะในงานพิธีการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารทบทวนวัสดุ ทหอบการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญะย เติเต้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

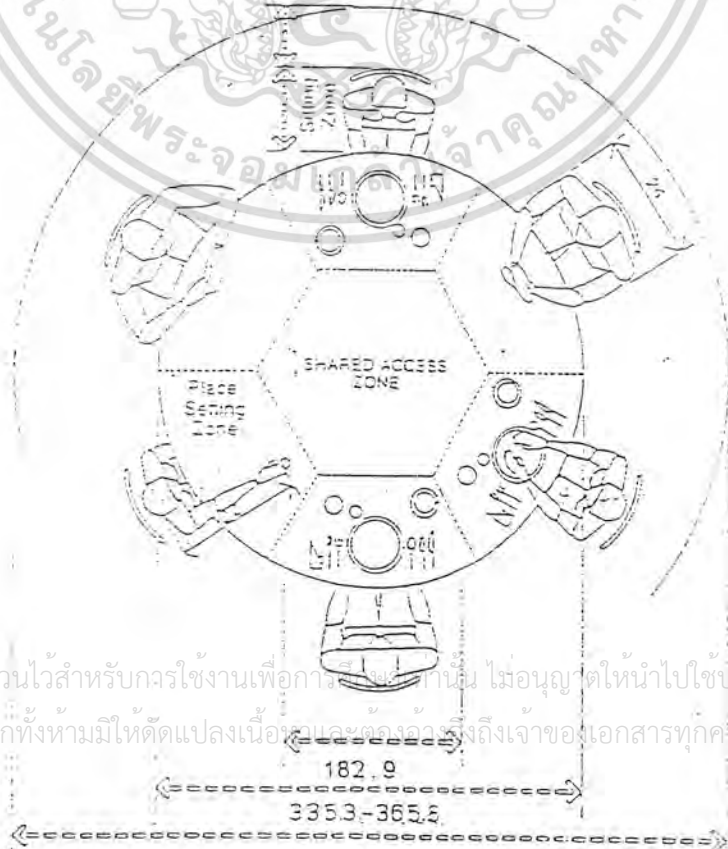
ภาพที่ 9

การใช้พื้นที่มาตรฐานในระยะความกว้างยาวของโต๊ะรับประทานอาหาร 4 ที่นั่ง

ภาพที่ 10

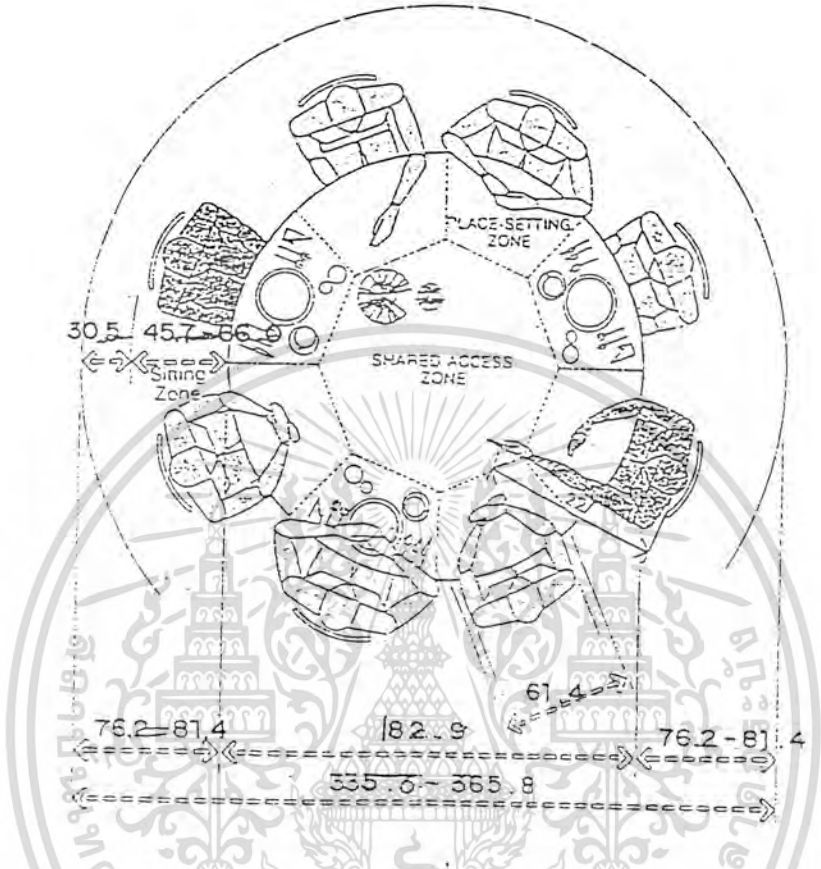
การใช้พื้นที่มาตรฐานในระยะความกว้างยาวของโต๊ะรับประทานอาหาร 6 ที่นั่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษานานี้ ไม่นอญ ุดให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

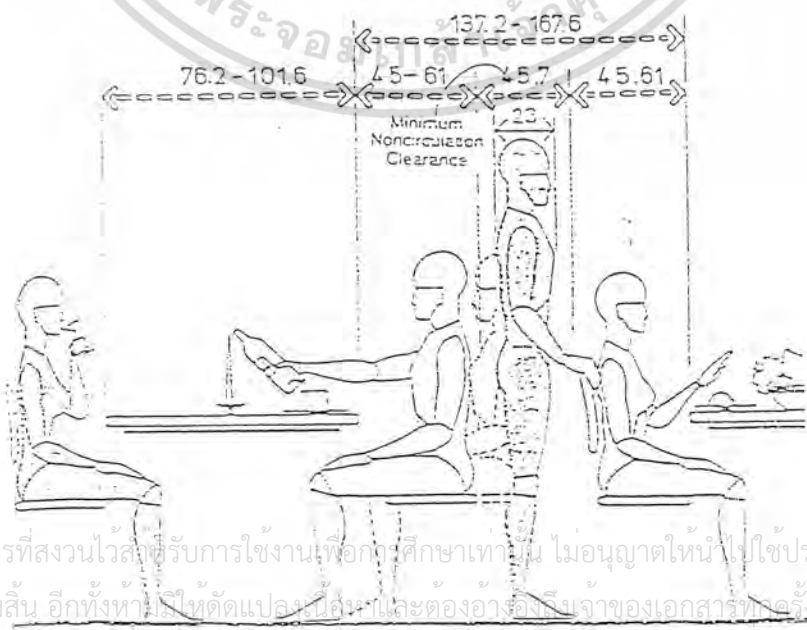
ภาพที่ 11

การใช้พื้นที่มาตรฐานในระยะความกว้างยาวของโต๊ะรับประทานอาหาร 8 ที่นั่ง

ภาพที่ 12

การใช้พื้นที่มาตรฐานในระยะความห่างระหว่างโต๊ะรับประทานอาหาร

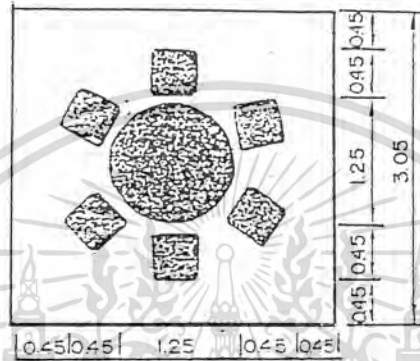
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามนำไปตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงเป็นเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยในส่วนห้องจัดเลี้ยง

ภาพที่ 13

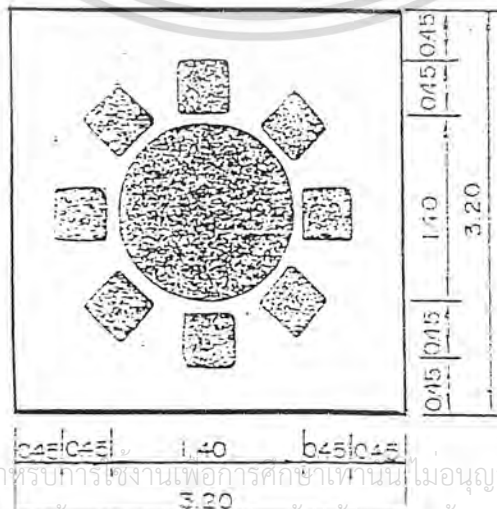
ความต้องการในส่วนที่นั่งรับประทานอาหาร

$$\begin{aligned} & \text{ความต้องการพื้นที่ใช้สอย 6 ที่นั่ง } 3.05 * 3.05 \\ & = 9.39 \text{ ตารางเมตร เฉลี่ยที่นั่งต่อ 1 คน} = 1.56 \text{ ตารางเมตร} \end{aligned}$$

ภาพที่ 14

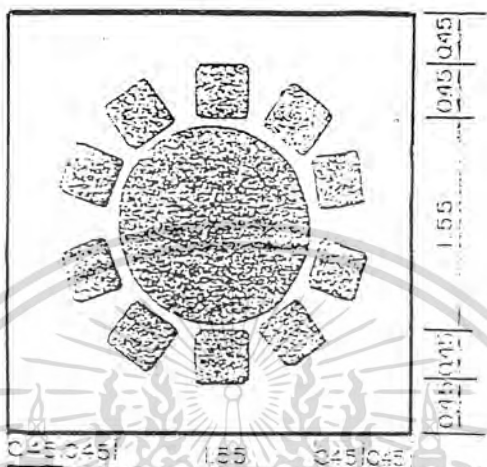
$$\begin{aligned} & \text{ความต้องการพื้นที่ใช้สอย 8 ที่นั่ง } 3.20 * 3.20 \\ & = 10.24 \text{ ตารางเมตร เฉลี่ยที่นั่งต่อ 1 คน} = 1.28 \text{ ตารางเมตร} \end{aligned}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามแก้ไขเปลี่ยนแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 15

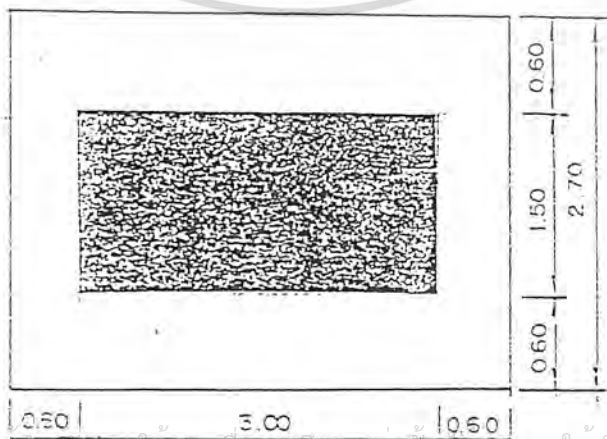
ความต้องการพื้นที่ใช้สอย 10 ที่นั่ง $3.35 * 3.35$
 = 11.23 ตารางเมตร เหนือที่นั่งต่อ 1 คน = 1.13 ตารางเมตร

ความต้องการในส่วนพื้นที่โต๊ะวางอาหาร

ภาพที่ 16

ความต้องการพื้นที่ใช้สอยโต๊ะวางอาหาร
 = $2.70 * 4.20 = 11.34$ ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการพื้นที่ใช้สอยในส่วนเวที

คิดเป็น 10% ของพื้นที่ทั้งหมด = 36.60 ตารางเมตร

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยภายในห้องจัดเลี้ยง จากองค์ประกอบใช้สอยทั้งหมด ยกเว้นในส่วนที่นั่ง เมื่อได้พื้นที่ที่ต้องการนำไปลบกับพื้นที่จริงได้พื้นที่ที่เหลือคือพื้นที่ในส่วนที่นั่งรับประทานอาหาร

ความต้องการพื้นที่ใช้สอยจุดบริการ

คิดจากองค์ประกอบใช้สอยทั้งหมด 50 ที่นั่ง ค่อ 1 จุด

ภาพที่ 17

ความต้องการพื้นที่ใช้สอยจุดบริการ

= $1.10 * 2.00 = 2.20$ ตารางเมตร

2.4 การนำศิลปะมาใช้ในการตกแต่ง (เอกชัย นทรพงศ์, 2529)

ศิลปะการตกแต่งเป็นศิลปะประเภทหนึ่งที่เกิดจากการประดิษฐ์ของมนุษย์ ที่คำนึงถึงทั้งประโยชน์ทางด้านวัตถุและความงามไปพร้อมกัน ในระหว่างที่ประดิษฐ์นั้น ๆ อยู่ก็มีการพิจารณารูปทรง สี สัน การเลือกใช้วัสดุซึ่งเป็นการออกแบบไปด้วยเพื่อให้เหมาะสมกับสิ่งประดิษฐ์นั้น จนบางครั้งก็เรียกว่า ศิลปะประยุกต์ศิลป์ การตกแต่งจะมีส่วนเข้าไปร่วมในการตกแต่งตั้งแต่อาคาร หรืองานสถาปัตยกรรมทั่วไปลงไปจนถึง การตกแต่งผลิตภัณฑ์ขนาดเล็กลงมาเป็นชิ้นงานเล็กชิ้นน้อย งานทอ เครื่องปั้นดินเผา เครื่องแกะโลหะประดิษฐ์ เครื่องหนัง เครื่องเงิน และงานช่างอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก จนบางครั้งก็เรียกว่า จุดศิลป์ ความงามของศิลปะการตกแต่งขึ้นพื้นฐานขึ้นอยู่กับฝีมือ และความชัดเจนของการประดิษฐ์ เดิม ผู้ประดิษฐ์ตั้งใจจะประดิษฐ์เพื่อการตกแต่งสิ่งต่าง ๆ ใกล้เคียงเพื่อสร้างความพึงพอใจ ความภูมิใจ และความศุขให้แก่ตนเองทุกครั้งที่สัมผัสกับความงาม แต่ต่อมาก็สามารถจัดทำการค้าได้เมื่อเกิดมีความต้องการมาก ผู้คนจึงเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้าขึ้น เมื่อนำศิลปะการตกแต่งไปประกอบสิ่งประดิษฐ์ตกแต่งให้แก่วัตถุของใช้ หรืออาคารบ้านเรือน ก็คือ ไม้วารณี่ใดๆ ที่สืบ ออกกฎหมายให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ ศิลปะการตกแต่งนั่นเอง

ศิลปะการตกแต่งภายใน

ในบรรดาศิลปะการตกแต่งทั้งหลายการตกแต่งภายในอาคารถือว่าเป็นศิลปะการตกแต่งหนึ่ง เนื่องจากเป็นการจัดผังหรือจัดห้องเหมาะสมกับชีวิตความเป็นอยู่ของเราเอง และยังเป็นสิ่งแสดงให้เห็นพลังความสามารถของมนุษย์ในเรื่องการพัฒนาหรือนิยมของความเป็นอยู่ได้เป็นอย่างดี ศิลปะการตกแต่งภายในยังแยกออกอีกดังนี้

1. ศิลปะการตกแต่งภายในอาคารบ้านพัก
2. ศิลปะการตกแต่งภายในอาคารประเภทอื่น
3. ศิลปะการตกแต่งภายในสำหรับการจัดงาน การรวมตัวเป็นหมู่คณะหรือกลุ่มสังคม

ศิลปะการตกแต่งภายในอาคารบ้านพักอาศัย

อาคารพักอาศัยมีความสำคัญในฐานะปัจจัย 1 ใน 4 ปัจจัยที่มนุษย์ต้องการเป็นอันดับแรก ระยะเวลาใช้งานภายในที่พักอาศัยของมนุษย์จะยาวนานกว่าอาคารประเภทอื่นทั้งสิ้น โดยเฉพาะเวลากลางคืน ซึ่งเป็นเวลาที่มนุษย์พักผ่อนและใช้เวลาว่างเพื่อเป็นเวลาของตนเองโดยแท้จริง ในอดีตกาลอาคารที่พักอาศัยนอกจากบ้านพักเรือนแถวแล้วก็มีกุฏิสงฆ์ในวัด ส่วนในปัจจุบันอาคารพักอาศัยมีหลายชนิด คือ อพาร์ตเมนต์หรือแฟลต ห้องแถว หรือทาวน์เฮาส์ โรงแรม ฯลฯ ซึ่งแต่ละชนิดก็มีหลักของศิลปะการตกแต่งใกล้เคียงกัน ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป

ศิลปะการตกแต่งภายในอาคารประเภทอื่น

ปัจจุบันการทำงานและการศึกษาเป็นกิจกรรมของมนุษย์ทุกคน ระบบสังคมที่มีส่วนบังคับให้มนุษย์ต้องไปทำงานปะกอบอาชีพนอกบ้าน ในวัยเยาว์ก็ไปโรงเรียนเพื่อศึกษา อาคารสำหรับประกอบอาชีพของมนุษย์ อาคารทางการศึกษาจึงเกิดขึ้นมากมาย และก็เป็นอาคารที่มนุษย์จะใช้มากในเวลากลางวัน การตกแต่งภายในจะโอ้อ่ามั่งคั่ง หรือไม่ก็จัดให้งามเรียบมีรสนิยมที่เหมาะสมกับคนทั่วไป อาคารเหล่านี้ได้แก่ อาคารสำนักงาน อาคารธุรกิจ อาคารบริการ อาคารเรียน อาคารห้อง หรือเพื่อการค้นคว้าต่าง ๆ ฯลฯ

ศิลปะการตกแต่งภายในสำหรับการจัดงาน การรวมตัวเป็นหมู่คณะหรือกลุ่มสังคม

มนุษย์ต้องยอมรับในประเพณีวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ ด้วยความบริสุทธิ์ใจทุกกลุ่มสังคมจะต้องมีการรวมกันจัดงานในโอกาสต่าง ๆ กัน เป็นต้นว่า งานเลี้ยงอาหาร งานมงคลสมรส งานพิธีทางศาสนา งานแสดงผลงานหรือแสดงนิทรรศการซึ่งต้องมีการตกแต่งสถานที่เพื่อให้เกิดความรู้สึกหรูหรา และเต็มไปด้วยเกียรติยศ ตลอดจนการตกแต่งเวทีสำหรับการแสดงและคณะคนตรี เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่รักใคร่สนุกสนานเป็นกันเองให้มากที่สุด การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 บทบาทและความสำคัญของผลิตภัณฑ์สิ่งทอ (ศิริพร ศิริกุลพิสุทธิ์, กรรมการผู้จัดการบริษัท ชบาติก, สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2540)

ผลิตภัณฑ์สิ่งทอในปัจจุบันนี้มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากในปัจจุบันมีการส่งออก ทางอุตสาหกรรมสิ่งทอมากขึ้น คือคนมีความต้องการผลิตภัณฑ์สิ่งทอมากขึ้น จึงมีการส่งออกมากขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงมีการผลิตมากขึ้น

ผลิตภัณฑ์สิ่งทอนั้นมีความสำคัญมาในปัจจุบัน และยังมีความจำเป็นมากกับชีวิตประจำวันของเรา เนื่องจากผลิตภัณฑ์สิ่งทอนั้นเป็นที่ต้องการของคนเพื่อนำมาปกปิดร่างกายคือ เป็นเครื่องนุ่งห่ม และยังมีการนำมาตกแต่งในส่วนต่าง ๆ ของบ้าน สำนักงาน สถานที่ต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความสวยงามและการใช้งานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด และยังสร้างบรรยากาศภายในห้องนุ่มนวล ไม่แข็งกระด้าง และยังให้ความรู้สึกสบายมากขึ้นมีชีวิตชีวา

บทบาทและความสำคัญของผลิตภัณฑ์สิ่งทอ (ธงชัย พึ่งตละกุล, ผู้จัดการฝ่ายจัดเลี้ยงโรงแรมโซลทวิน, สัมภาษณ์, 28 พฤศจิกายน 2540)

ผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่นำมาตกแต่งเป็นส่วนประกอบภายในบ้าน สถานที่ต่าง ๆ การนำผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่นำมาตกแต่งภายในนั้นจำเป็นต้องขึ้นอยู่กับสถานที่ และโอกาสของการใช้งานด้วยเช่นกัน การตกแต่งภายในที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้งานของผลิตภัณฑ์สิ่งทอบ่อยครั้งจำเป็นจะต้องมีการ ดูแลรักษาเพื่อให้ทนทานต่อการใช้งาน

ผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่นำมาใช้ในการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องมีการตกแต่งเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งมาก เนื่องจากขึ้นอยู่กับงานจัดเลี้ยงแต่ละประเภทที่มีลักษณะของงานจัดเลี้ยงที่แตกต่างกันจึงมีการใช้ผลิตภัณฑ์สิ่งทอบ่อยครั้ง

ผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่นำมาใช้ในการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงนั้นขึ้นอยู่กับงานเลี้ยงการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สิ่งทอควรมีการเลือกให้เข้ากับการจัดงานเลี้ยงแต่ละประเภท

บทบาทและความสำคัญของผลิตภัณฑ์สิ่งทอ(ศศิวรรณ คำรงค์ศิริ, นักออกแบบลวดลายผ้าบริษัท ชบาติก, สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2540)

ผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่นำมาใช้ในการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงสำหรับงานเลี้ยงงานแต่งงานควรมีลักษณะของผ้าที่มีความเบาบางโทนสีอ่อนเช่น สีขาว ครีม ชมพูอ่อน ส้มอ่อน ฟ้าอ่อน เป็นต้น เพราะถ้าใช้ผ้าที่หนาดูทึบ และถ้าสีเข้มมากจะทำให้งานดูคู้หรือแข็งมากเกินไปไม่เหมาะสมกับการใช้งานในการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงในงานเลี้ยงแต่งงาน

การนำผลิตภัณฑ์สิ่งทอมาใช้ไม่ว่าจะเป็นการใช้งานในประเภทใดก็ตาม จะเป็นบ้านหรือสถานที่ต่าง ๆ ถ้ามีการเลือกลวดลายที่จะนำมาใช้งานควรเลือกลวดลายให้เหมาะสมกับงานการใช้งานแต่ละประเภท การเลือกลวดลายควรคำนึงถึง สีที่ใช้ ชนิดของผ้า ลวดลาย ความเหมาะสม คุณสมบัติ ความคงทนต่อการใช้งาน การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 - กระบวนการและการวางแผนการออกแบบ (คุษฎี สุนทรารชุน , 53 - 56)

การออกแบบลวดลายผ้านี้ เมื่อวิเคราะห์ดูโดยละเอียดแล้ว มิได้เป็นงานเชิงศิลปะอย่างเดียวเพราะงานออกแบบนี้ทำเพื่องานอุตสาหกรรมการผลิตผ้าให้มีลักษณะแตกต่างกันออกจำหน่าย คั้งนั้นเพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้ซื้อเกิดความพึงพอใจ จึงจำเป็นต้องอาศัยหลักวิชาที่จะออกแบบให้เหมาะกับบุคคลเหล่านั้น พร้อมทั้งคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยของแบบลวดลายนั้น ๆ ด้วย ศิลปินหรือนักออกแบบควรมีใจกว้างขวาง มีความประณีตอยู่ในตัวเอง และต้องเป็นตัวของตัวเองโดยไม่มีอิทธิพลอย่างหนึ่งอย่างใดมาอยู่เหนือ

การกระตุ้นหรือเร้าใจให้ผู้ซื้อเกิดความต้องการอยากได้ และทำให้เกิดการซื้อขายกัน ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของสิ่งเร้า นั้น ๆ ได้แก่

1. ขนาด ลวดลายในผ้าต้องมีขนาดพอเหมาะกับประโยชน์ใช้สอย เช่น ผ้าตัดเสื้อที่มีลวดลายขนาดใหญ่ไม่เหมาะกับคน ไทยที่มีสัดส่วนของร่างกายเล็ก ผ้าม่านสำหรับห้องขนาดเล็กต้องไม่มีลวดลายใหญ่จนเกินไป จนดูแล้วคับห้อง

2. การเคลื่อนไหวของสิ่งเร้า เมื่อนักออกแบบได้ทำการออกแบบลวดลายที่ต่อเนื่องกัน ก็จะสามารถชักจูงสายตาของผู้พบเห็น ให้ติดตามจากจุดหนึ่ง ไปยังอีกจุดหนึ่งโดยไม่ขาดตอน ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวในลวดลายนั้น ซึ่งจะทำให้ผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกแปลกใหม่ และมีความต้องการอยากได้ผ้าที่มีลายที่มีความเคลื่อนไหวในลวดลายดังกล่าว

3. ความเข้มของสิ่งเร้า ในการออกแบบลายพิมพ์ผ้า สีที่ใช้ ถ้ามีความสว่างเข้มใสย่อมเร้าใจผู้ซื้อ ได้ดีกว่าสีที่ขมคุ่มัวหม่น ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญด้วย

4. การเปลี่ยนแปลงของสิ่งเร้า ลวดลายที่ได้รับการออกแบบให้สิ่งเร้าเปลี่ยนแปลงได้ เช่น สี ใช้สีเข้มกับสีอ่อนปนกัน หรือใช้สีสดใสติดกับสีขุ่นมัวหรือการเปลี่ยนแปลงขนาด ให้ขนาดของลวดลายมีทั้งเล็กและใหญ่ปะปนกันอยู่อย่างมีจังหวะ จะทำให้ผู้พบเห็นเพิ่มความสนใจมากขึ้นได้

5. การกระทำซ้ำ ๆ แบบลวดลายที่ซ้ำ ๆ กัน แต่จัดวางอย่างมีระเบียบ จะเพิ่มความน่าสนใจให้เกิดความต้องการมากขึ้นได้

6. การผ่านประสาทสัมผัสหลาย ๆ ทาง การทำให้บุคคลรับสัมผัสสิ่งเร้าผ่านประสาทหลาย ๆ ทางจะช่วยให้การรับรู้สมบูรณ์ขึ้น เช่น การออกแบบลวดลายให้มีลักษณะเป็น 3 มิติ จะทำให้รู้สึกอยากจับต้อง เป็นต้น

7. ความแปลกใหม่ของสิ่งเร้า สิ่งเร้าที่มีความแปลกใหม่ในเรื่องของลวดลาย จะสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้พบเห็นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการสร้างลาย

1. การออกแบบที่มีรูปประธานเป็นหลัก หมายถึงรูปแบบหรือลวดลายที่มีตัวประธานเป็นหลัก และมีส่วนอื่นเป็นองค์ประกอบรองลงมา แม้ว่าตัวประธานจะเป็นหลักก็จริง ส่วนประกอบอื่นก็มีความสำคัญในการประสานด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่น รูปดอกไม้ เป็นองค์ประกอบสำคัญ แต่กิ่งก้านและใบก็เป็นองค์ประกอบรองลงมาเมื่อนำมาบรรจรวมลงในพื้นที่ กำหนดไว้ก็จะเป็นเอกภาพ (อันหนึ่งอันเดียวกัน) เพราะเอกภาพนั้นเกิดขึ้นจากความประสานสัมพันธ์อันงดงาม ระหว่างตัวประธานและส่วนอื่น ๆ ตามลำดับ

การออกแบบที่มีรูปประธานเป็นหลักนี้ สามารถสร้างลวดลายให้มีลักษณะเป็นไปในทางแนวตั้งฉาก แนวโค้ง แนวทแยงมุมด้านซ้ายขวา และในลักษณะการกระจายรอบตัว

2. การออกแบบลวดลายในลักษณะซ้ำ หมายถึง การออกแบบที่ใช้เส้นอย่างเดียวกัน หรือใช้แม่ลายอย่างเดียวกันแล้วจัดองค์ประกอบให้มีระยะวางเนื้อที่ ช่องไฟได้ระเบียบได้จังหวะ การออกแบบลวดลายซ้ำนี้ เป็นการแสดงออกถึงความคิดในเชิงศิลป์ที่ง่ายที่สุด และเป็นสัญชาตญาณ ซึ่งพบวิธีการออกแบบในวิธีนี้มาแต่สิ่งคำบรรพ์แล้ว แต่ในปัจจุบันนักออกแบบได้พยายามออกแบบในลักษณะซ้ำให้ดูงดงามกว่าเดิมได้ โดยออกแบบแม่ลายให้มีขนาดสัดส่วนต่างกันทั้งจังหวะ ช่องไฟ ก็จะทำให้ดูเหมือนได้แบบลายใหม่ ๆ อยู่เสมอ

การออกแบบลายซ้ำ สามารถสร้างลวดลายให้มีลักษณะไปในทางแนวนอน แนวตั้งฉาก แนวทแยงมุม และลักษณะแผ่กระจายรอบตัวได้

3. การออกแบบลวดลายในลักษณะการสมส่วนทรง การสมส่วนทรงคือการออกแบบลวดลายให้มีคุณภาพทั้งซ้ายและขวา วางลงในระวางเนื้อที่ที่กำหนดไว้ โดยมีรูปลวดลายและสีสันทัน เหมือนกันทั้งซ้ายและขวาอยู่ในระดับเดียวกัน เรียกว่า สมส่วนทรง

การสมส่วนทรงอีกลักษณะหนึ่ง คือ การทำรูปแบบลวดลายในระวางเนื้อที่ที่กำหนดไว้ โดยที่ทั้งด้านซ้ายและขวา ไม่จำเป็นที่จะต้องให้รูปลวดลายต้องเหมือนกันหมดหรือมีขนาดเท่ากันหมดก็ได้ แต่ให้รู้สึกว่ามีน้ำหนักของภาพเท่ากันทั้งสองด้าน เพื่อให้เกิดการดุลยภาพตามความหมายของคำว่า สมส่วนทรง

4. การออกแบบลวดลายในลักษณะการแผ่พุ่งออกไปรอบตัว การแผ่พุ่งออกไปรอบตัว หมายถึง เส้นที่ประธานทั้งหมดขององค์ประกอบแผ่กระจายออกไปจากจุดหนึ่ง โดยไม่จำเป็นที่จุดหรือแม่ลายที่เป็นตัวประธานต้องอยู่กึ่งกลางภาพเสมอไป อาจจะเริ่มจากมุมหรือด้านใดด้านหนึ่งก็ได้ และการแผ่พุ่งของลายก็ไม่จำเป็นว่าจะต้องแผ่พุ่งออกรอบตัว แต่อาจจะแผ่พุ่งกระจายไปเพียงด้านใดด้านหนึ่งก็ได้ ซึ่งลักษณะของลายที่พุ่งออกไปรอบตัวนี้ก็คล้ายคลึงกับลักษณะของลายที่มีรูปประธานเป็นหลัก เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไมอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การออกแบบลวดลายที่ต่อเนื่องกันได้ หมายถึงการออกแบบลวดลายในระวางเนื้อที่ที่กำหนดไว้เพียงส่วนหนึ่งแล้วสามารถจะนำมาต่อกันได้ โดยที่เส้นซึ่งเป็นประธานแต่ละด้านไม่ขาดออกจากกัน และสามารถจะต่อเนื่องกันไปได้โดยไม่มีที่สิ้นสุด

สัดส่วนและช่องไฟงาม

หลักสำคัญขององค์ประกอบศิลป์ ในการที่จะออกแบบลวดลายทำให้ดูสวยงามอยู่ที่การจัดวางลำดับ เส้นและมวลสิ่ง ให้มีความสัมพันธ์อันดียิ่ง เพราะว่าส่วนสัดส่วนไม่ว่าจะนำมาจากดอกไม้ช่อหนึ่งหรือรูปสัตว์รูปหนึ่ง ถ้าออกแบบส่วนสัดส่วนไม่ถูกต้อง เช่น ดอกไม้มีขนาดใหญ่ไป ใบไม้มีขนาดเล็ก มีช่องไฟห่างเกินไปหรือถี่เกินไป เป็นต้น ก็จะได้ลวดลายที่ดูไม่งดงาม ไม่ว่าจะระบายสีสีน้ำตาลแดงถูกต้องเพียงใดก็ตาม

เทคนิคการออกแบบลายพิมพ์ผ้า

ลวดลาย (Pattern) คือส่วนประกอบของการออกแบบซึ่งมีส่วนซ้ำ ๆ กันเป็นตอน ๆ ไป (Repetition) โดยมากจะมีที่มาจากรูปเรขาคณิต (Geographic Basic) เนื่องจากเป็นระบบที่จำเป็นและสะดวก คัดแปลงง่าย ทำให้การต่อลายให้มีขนาดใหญ่เป็นไปง่าย สะดวกที่จะใช้ในงานพิมพ์ เมื่อโรงงานจะผลิตให้เป็นสินค้าอุตสาหกรรม

หลักเกณฑ์ในการออกแบบลวดลายมาตรฐาน

ลายแบบมาตรฐาน หมายถึง ลวดลายที่ได้รับการออกแบบให้สามารถต่อลายได้ทั้งบน ล่าง ซ้าย ขวา เพื่อที่จะขยายลายออกให้กว้างใหญ่ได้โดยไม่จำกัด

การออกแบบลายมาตรฐานนั้น ไม่ว่าจะจะเป็นลวดลายชนิดใดก็ตาม ก็ต้องอาศัยลักษณะรูปทรงเรขาคณิตเป็นพื้นฐาน โดยให้มีวงจรสี่เหลี่ยม (Repetition) โดยเริ่มต้นด้วยการเขียนโครงสร้างของสี่เหลี่ยมก่อน ใช้ด้านทั้ง 4 ของสี่เหลี่ยมเป็นส่วนเชื่อมในการต่อลาย ด้านบน ด้านล่าง และด้านข้าง 2 ด้าน เมื่อได้โครงสร้างของสี่เหลี่ยมแล้วก็สามารถบรรจุลวดลายลงในตำแหน่งต่าง ๆ ในกรอบสี่เหลี่ยมนั้น จนเกิดลวดลายตามต้องการแล้วก็จะได้ 1 ช่วงลาย (1 Repeat) และนำเอา 1 Repeat นั้นมาต่อกันที่ละด้านจนครบทั้ง 4 ด้าน ก็จะได้ลวดลายขนาดใหญ่ขึ้นจากการต่อลาย 1 Repeat นั้น การเขียนลายไม่จำเป็นต้องให้ลายต่อกันที่ระหว่าง Repeat ก็ได้

สรุป ดังนั้น จากการศึกษาเรื่องการศึกษาของลาย มีส่วนสำคัญที่สามารถออกแบบลวดลายที่สวยงาม ต้องมีการคำนึงถึง ลวดลายต่าง ๆ กัน ลายดอกไม้ ลายสัตว์ ลายเรขาคณิต และการจัดองค์ประกอบของลายนั้น จะมีทั้งจำกัดเนื้อที่และไม่จำกัดเนื้อที่ของลาย ขนาดของลายส่วนใหญ่จะใช้ความรู้สึกมองสามารถแยกได้ทั้ง ขนาดจิ๋ว , เล็ก , กลาง , ใหญ่ วิธีการสร้างลายก็เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยเป็นองค์ประกอบที่สามารถนำลายไปออกแบบปรับปรุงความทันสมัยของลายได้ในอนาคต และช่วยเสริมทางฝีมือเพิ่มความสามารถของคนด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิฉะนั้นให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 ความรู้เรื่องผ้า และคุณสมบัติของเส้นใยชนิดต่าง ๆ

คุณสมบัติของเส้นใย

คุณสมบัติของเส้นใยมีความสำคัญยิ่งแก่ผู้บริโภคทุกคน เส้นใยผ้ามีคุณสมบัติแตกต่างกันตามชนิดและที่มาของเส้นใย ยังผลให้ผ้ามีคุณสมบัติและลักษณะแตกต่างกัน คุณสมบัติบางอย่างของเส้นใยทำให้ผ้ามาใช้ คุณแลรักษาได้ง่ายขึ้น แต่บางชนิดทำให้ผ้าไม่น่าใช้ ทำความสะอาดและเก็บรักษายาก แม้จะนำมาตัดเย็บก็ยาก โดยปกติผู้ผลิตผ้าจะเลือกเส้นใยที่เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยแต่ละชนิดมาผลิตเป็นสินค้าผ้าอยู่แล้ว ผู้บริโภคก็ควรจะทราบว่าคุณสมบัติของผ้าชนิดนั้น ๆ คืออย่างไรด้วย เพื่อจะได้เลือกผ้ามาใช้อย่างฉลาดและถูกต้องเหมาะสมที่สุดต่อไป

การที่จะทราบว่าเส้นใยชนิดหนึ่ง ๆ มีคุณสมบัติอย่างไรนั้น นอกจากการสังเกตได้ด้วยตา การจับต้องหรือสัมผัสด้วยมือแล้ว การตรวจสอบเพื่อหารายละเอียดต่าง ๆ มาประกอบการพิจารณาลงความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของเส้นใยชนิดหนึ่ง ๆ นั้น อาจทำได้หลายวิธี เนื่องจากคุณสมบัติของเส้นใยแต่ละชนิดขึ้นอยู่กับส่วนประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ โครงสร้างหรือรูปร่างภายนอก โครงสร้างภายใน และส่วนประกอบทางเคมีของเส้นใย การตรวจสอบเพื่อหาคุณสมบัติของเส้นใย จึงอาจทำได้ โดย

1. การตรวจสอบด้วยกล้องจุลทรรศน์ เพื่อดูลักษณะและรูปร่างภายนอกของเส้นใย ดูว่าพื้นผิวภายนอกของเส้นใยเป็นอย่างไร เช่น เรียบ ขรุขระ กลม แบน นอกจากนี้ยังใช้ดูโครงสร้างภายใน รูปร่างด้านหน้าตัดของเส้นใยอีกด้วย เพราะลักษณะรูปร่างโครงสร้างทั้งภายใน และภายนอกของเส้นใยแต่ละลักษณะย่อมทำให้คุณสมบัติของเส้นใยต่างกัน

2. การตรวจสอบด้วยน้ำยาเคมี ใช้หลักวิชาเคมีช่วยตรวจสอบส่วนประกอบมูลฐานของเส้นใย ความทนต่อสารเคมี เพื่อใช้ประโยชน์ในการตกแต่ง การย้อมสี และการนำไปใช้

3. การตรวจสอบด้วยเครื่องทดสอบคุณสมบัติทางกายภาพ เป็นเครื่องมือที่มีตามโรงงานทอผ้า หรือห้องปฏิบัติการทดสอบเส้นใย ใช้ทดสอบคุณสมบัติทางกายภาพ เช่น ความเหนียว ความยืดหยุ่น ความทนต่อการเสียดสี ความคงรูป ความทนยับ เป็นต้น

การแบ่งคุณสมบัติของเส้นใย อาจแบ่งได้หลายแบบ เช่นแบ่งตามความสำคัญก็จะได้คุณสมบัติหลัก (Primary properties) ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่เส้นใยทุกชนิดจำเป็นต้องมีอย่างเพียงพอที่จะนำมาทำเป็นเส้นด้ายและทอเป็นผืนผ้าได้ ได้แก่อัตราส่วนความกว้างต่อความยาว ความเหนียว ความสามารถในการทำให้โค้งงอ แรงเกาะกันหรือการรวมตัวกันได้ดี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คุณสมบัติรอง (Secondary properties) เป็นคุณสมบัติที่ความสำคัญและมีความจำเป็นรองลงมา ช่วยส่งเสริมให้ผ้ามีคุณสมบัติที่น่าใช้ยิ่งขึ้น คุณสมบัติเหล่านี้ได้แก่ รูปร่างของเส้นใย

ความถ่วงจำเพาะ ความมัน การดูดซึมความชื้น ความยืดหดได้ ความคืนตัวได้ การเก็บความร้อน ความทนต่อดินฟ้าอากาศและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ไม่วารณเดๆ ทั้งสน อักทงหามมเห็ดดแบล่งเนือหาและดยงอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถ้าจะแบ่งคุณสมบัติของเส้นใยตามประโยชน์ใช้สอย หรือลักษณะการใช้ก็อาจแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มด้วยกัน คือ

1. คุณสมบัติของเส้นใยที่เกี่ยวกับความทนทาน ได้แก่ความเหนียว ความทนต่อการเสียดสี ความสามารถในการจับไค้งงอ ความสามารถในการรวมตัวกันได้ดี ความยืดหยุ่นได้ ความคงรูป

2. คุณสมบัติของเส้นใยที่เกี่ยวกับความสบาย ได้แก่คุณสมบัติในการดูดซึมน้ำและความชื้น การระบายความร้อน การนำไฟฟ้า การแพ้ การนำความร้อน การเก็บความร้อน ความหนาแน่นและความถ่วงจำเพาะ

3. คุณสมบัติของเส้นใยที่เกี่ยวกับการดูแลรักษา ได้แก่ความทนทานต่อสารเคมี การดูดซึมน้ำ การทนต่อความร้อน การทนต่อแสงแดด ความมีอายุการใช้งาน เป็นต้น

4. คุณสมบัติของเส้นใยที่เกี่ยวกับความงามและรูปร่าง ได้แก่ความมัน การย้อมสีติด ความบางโปร่งแสง การจับจีบ ผิวสัมผัส ความนุ่ม ความน่าจับต้อง

ในที่นี้จะบรรยายถึงคุณสมบัติของเส้นใยซึ่งแบ่งตามความสำคัญข้อแรก คือคุณสมบัติหลัก และคุณสมบัติรอง

คุณสมบัติหลัก (Primary Properties)

อัตราส่วนความยาวต่อความกว้าง (High Length-to-Width Ratio) เส้นใยที่จะนำมาเป็นเส้นด้ายที่ดี จะต้องม้ออัตราส่วนความยาวต่อความกว้างที่พอเหมาะ ซึ่งตามปกติอย่างน้อยควรม้ออัตราส่วนความยาวต่อความกว้างเท่ากับ 100 เส้นใยส่วนใหญ่จะมีมากกว่านี้

เส้นใยที่มีขนาดสั้นกว่าครั้งนิ้วใช้กันน้อย หรือแทบจะไม่ได้นำมาใช้ในอุตสาหกรรมสิ่งทอเลย เส้นใยสั้นเช่น ใยฝ้ายมีขนาดยาวตั้งแต่ครั้งนิ้วถึงสองนิ้ว เส้นใยฝ้ายที่ยาวขนาดประมาณ 1 นิ้วและมีเส้นผ่าศูนย์กลางกว้าง 0.0007 นิ้ว เมื่อมาคิดอัตราส่วนความยาวต่อความกว้างแล้วจะได้เท่ากับ 1400 อัตราส่วนความยาวต่อความกว้างมาตรฐานของใยธรรมชาติมีดังนี้

ฝ้าย	1400
ขนสัตว์	3000
ลินิน	170
รามี่	3000
ไหม	$32 * 10^6$

เส้นใยยาวจะมีโมเลกุลต่อกันยาว โมเลกุลหลาย ๆ โมเลกุลมาเรียงตัวต่อกัน เป็นโซ่ยาวเรียกว่า โพลีเมอร์ (Polymers) เส้นใยยาวจะมีคุณสมบัติต่างกับเส้นใยสั้น ทอเป็นผ้าก็จะได้ผ้าเนื้อเรียบทนทานกว่าผ้าที่ทอจากเส้นใยสั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจำแนกเส้นใยโดยการวัดขนาดความยาว อาจจำแนกออกได้เป็น 2 ชนิด คือ เส้นใยที่มีขนาดวัดได้เป็นนิ้ว - เรียกเส้นใยสั้น (Staple fibers) เส้นใยที่วัดได้เป็นเมตร เป็นหลา เป็นกิโลเมตร หรือเป็นไมล์เรียกว่าใยยาว (Filament fibers)

ความเหนียว (Tenacity)

คุณสมบัติหลักข้อที่สองของเส้นใย คือความเหนียว เส้นใยแต่ละชนิดมีความเหนียวต่างกัน แต่ทุกชนิดมีความเหนียวเพียงพอที่จะนำมาปั่นเป็นเส้นด้าย และทอเป็นผืนผ้าได้ การวัดความเหนียววัดด้วยเครื่องมือเฉพาะ วัดเป็นกรัมต่อเดเนียร์ใช้วัดใยยาว

บางครั้งอาจวัดความเหนียวได้เป็นปอนด์ต่อ 1 ตารางนิ้ว เรียกว่าวัดความเหนียวที่ทนต่อแรงดึง (Tensile Strangth) การวัดใช้เส้นใยมามัดให้กว้างยาวด้านละ 1 นิ้ว วิธีการวัดแบบนี้ใช้วัดใยสั้น ไม่ค่อยนิยมนำมาใช้ มักใช้วัดความเหนียวของใยฝ้ายชนิดเป็นกลุ่มเป็นก้อนหนา ๆ มากกว่าการวัดเส้นใยเส้นเดี่ยว ๆ

ความเหนียวของเส้นใยอย่างเดียว มีอาจเป็นเครื่องตัดสินที่แน่นอนได้ว่าเมื่อปั่นเป็นเส้นด้ายและทอเป็นผืนผ้าแล้ว ผ้าชิ้นนั้นจะต้องมีความเหนียวมากน้อยเช่นเดียวกับเส้นใยชนิดนั้น ๆ เสมอไป ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติและส่วนประกอบอย่างอื่นด้วย เช่นเส้นใยขนสัตว์ความปกคิจะมีความเหนียวน้อยหรือค่อนข้างต่ำ แต่สามารถนำมาทอเป็นผ้าที่มีเนื้อเหนียวทนทานได้ ทั้งนี้เพราะว่าใยขนสัตว์มีคุณสมบัติข้ออื่นดีเด่นหลายอย่าง เช่น มีความยืดหยุ่นได้ดี มีความเกาะกันได้ดี มีความคืนตัวได้ดี ผ้าโดยทั่ว ๆ ไปควรจะทอด้วยใยที่มีความเหนียวอย่างต่ำ 2.5 กรัมต่อเดเนียร์ เส้นใยที่มีความเหนียวมากเหมาะที่จะใช้ทอผ้าเนื้อบางเบา ผ้าที่ต้องใช้ประจำทุกวัน ผ้าที่ใช้ในงานอุตสาหกรรม

ใยบางชนิดจะเพิ่มความเหนียวขึ้น และบางชนิดจะลดความเหนียวลงเมื่อเปียก บางชนิดก็ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงเลย เส้นใย ฝ้าย ลินิน และรามี่ จะเพิ่มความเหนียวขึ้นเมื่อเปียก ซึ่งมีประโยชน์ต่อการซักรีดไม่ต้องระมัดระวังมาก ส่วนไหมและขนสัตว์จะลดความเหนียวลงเมื่อเปียกเวลาซักจะต้องระมัดระวังมาก ใยสังเคราะห์จากเซลลูโลส เช่น เรยอง อาซิเตด จะลดความเหนียวลงเมื่อเปียกเช่นกัน รวมทั้งใยโปรตีนสังเคราะห์คือใยแอสลอน ส่วนใยสังเคราะห์จากสารเคมีเช่น ไนลอน อะคริลิก และโพลีเอสเตอร์ จะมีความเหนียวคงที่หรือใกล้เคียงกันทั้งเมื่อเปียกและแห้งต่อไปนี้เป็นตารางแสดงความเหนียวของเส้นใยชนิดต่าง ๆ

ตารางที่ 1

ตารางแสดงความเหนียวของเส้นใย (คิดเป็นกรัมต่อเดเนียร์)

(Breaking Tanacity)

ชื่อเส้นใย	เมื่อแห้ง	เมื่อเปียก
ใยธรรมชาติ		
ฝ้าย	4.0	5.0
ลินิน	5.5	6.5
ไหม	4.5	3.9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าในรูปแบบใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและข้อมูลอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารในโอกาสที่มีการนำไปใช้

ขนสัตว์	1.5	1.0
ใยประดิษฐ์		
อาซิเตท	1.2 - 1.5	0.8 - 1.2
อะไครลิก	2.0 - 3.5	1.8 - 3.3
อะรามิด (ใยยาว)	4.3 - 5.1	3.2 - 3.9
อะรามิด (ใยสั้น)	3.7 - 5.3	2.7 - 4.1
ฟลูโรรคาร์บอน	2.0	คงเดิม
แก้ว	7.0	คงเดิม
โมคาคริลิก	2.0 - 3.5	คงเดิม
โนวอลลอยด์	1.5 - 2.5	1.3 - 2.3
ไนลอน 6 (ใยยาว)	6.0 - 9.5	5.0 - 8.0
ไนลอน 6 (ใยสั้น)	2.5	2.0
ไนลอน 66 (ใยยาว)	3.5 - 7.2	3.2 - 6.5
ไนลอน 66 (ใยสั้น)	3.0 - 6.0	2.6 - 5.4
ไนลอน HT	6.0 - 9.5	5.0 - 8.0
โอดีฟิน	4.8	6.0
โพลีเอสเตอร์ (ใยยาว)	4.0 - 5.5	คงเดิม
โพลีเอสเตอร์ (ใยสั้น)	2.5 - 5.5	คงเดิม
โพลีเอสเตอร์ ใยยาว HT	6.3 - 9.5	คงเดิม
เรยอง	0.73 - 2.6	0.7 - 1.8
เรยอง HT	3.0 - 6.0	1.9 - 4.6
เรยอง HWM	2.0 - 5.5	1.8 - 4.0
ยาง	0.34	คงเดิม
ซามเรน	1.5	คงเดิม
สแปนเด็กซ์	0.6 - 0.9	คงเดิม

การปรับสภาพได้หรือความสารทที่จะโค้งงอได้โดยไม่หักหรือขาด

คุณสมบัติข้อนี้เป็นคุณสมบัติที่จำเป็น อีก ข้อ หนึ่งของเส้นใย เส้นใยที่แข็งเกินไปจะเข้าเกลียวไม่ได้หรือเข้าเกลียวยาก ไม่สามารถปรับให้โค้งงอได้ เมื่อนำมาตัดเย็บหรือสวมใส่จะไม่สามารถปรับตามรูปร่าง รอยโค้งรอยเว้าได้ เส้นใยที่จะนำมาทอผ้าจึงต้องโค้งงอได้จึงจะดี ยิ่งโค้งงอได้มากจะเข้าเกลียวได้ดี จัดเข้ารูปง่าย ให้ความนุ่มอ่อนตัวและจับจีบได้ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น มิฉะนั้นให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แรงดึงดูดหรือแรงเกาะกัน (Cohesiveness)

คุณสมบัติที่จำเป็นอีกอย่างหนึ่งของเส้นใยที่ใช้ทอผ้า คือความเกาะกลุ่ม มั่นคงได้ดีของเส้นใย เพราะการนำเส้นใยมารวมกันเข้าเกลียวเป็นเส้นด้าย เส้นใยจะต้องมีแรงดึงดูดระหว่างกัน เกาะติดกันได้ดี เส้นใยสั้นต้องการคุณสมบัติขื่อนี้มากกว่าเส้นใยยาว เส้นใยที่มีผิวสัมผัสขรุขระ มีความหยาบจะรวมตัวกันได้ดี ส่วนเส้นใยยาวมีความยาวเพียงพอที่จะเข้าเกลียวได้ง่ายอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติขื่อนี้มากนักก็ได้

ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Uniformity)

ในการปั่นเส้นใยให้เป็นเส้นด้าย ถ้าใยนั้นมีขนาดใกล้เคียงกัน มีลักษณะคล้ายคลึงกัน มีแรงเกาะกัน ปรับสภาพให้โค้งงอได้ดีก็จะเข้าเกลียวได้ดี และปั่นให้เป็นเส้นด้ายที่มีขนาดสม่ำเสมอ เส้นใยสังเคราะห์มีคุณสมบัติขื่อนี้สูง เนื่องจากเราสามารถควบคุมการผลิตได้ เส้นใยมักจะเรียบเท่ากันและมีลักษณะเหมือนกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แม้แต่การผลิตใยสังเคราะห์เพื่อใช้ผสมกับใยธรรมชาติ ก็จำเป็นต้องผลิตให้มีลักษณะ ขนาด เหมือนกันหรือคล้ายกันกับใยธรรมชาติ ชนิดนั้น ๆ เพื่อว่าจะได้เข้ากัน ได้ง่าย รวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ได้ง่ายและดีขึ้น

คุณสมบัติรอง (Secondary Properties)

รูปร่างของเส้นใย (Physical Shape)

ความแตกต่างกันของรูปร่างหรือโครงสร้างภายนอกของเส้นใย เช่นอัตราส่วนความยาวต่อความกว้าง ผิวสัมผัสภายนอก ขนาดและลักษณะของรูปร่างด้านหน้าตัด มีส่วนทำให้คุณสมบัติของเส้นใยผิดแผกแตกต่างกันออกไปได้ทั้งสิ้น ซึ่งจะได้อธิบายละเอียดในหัวข้อเรื่องคุณสมบัติประกอบของเส้นใยต่อไป

ความหนาแน่นและความถ่วงจำเพาะ (Density and Specific Gravity)

ความหนาแน่นและความถ่วงจำเพาะของเส้นใยบอกถึง น้ำหนักของผ้า ความหนาแน่นของเส้นใยวัดเป็นกรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ส่วนความถ่วงจำเพาะของเส้นใยคือ เมื่อเปรียบเทียบกับน้ำหนักของน้ำที่มีปริมาตรเท่ากัน ที่อุณหภูมิ 4°C เส้นใยที่มีความถ่วงจำเพาะต่ำ ย่อมเบากว่าเส้นใยที่มีความถ่วงจำเพาะสูง น้ำหนักของผ้าก็ขึ้นอยู่กับความหนาแน่นหรือน้ำหนักของเส้นใย ผ้าที่ทอจากใยเบาหรือมีความหนาแน่นน้อยจะเบากว่าผ้าที่ทอจากใยหนัก หรือมีความหนาแน่นมากกว่า ใยออร์ลอนมีน้ำหนักเบาหรือความหนาแน่นน้อยกว่าใยขนสัตว์ ฉะนั้นผ้าออร์ลอนจะมีน้ำหนักเบากว่าผ้าขนสัตว์ที่มีเนื้อหนาหรือมีปริมาตรเท่ากัน อันเป็นผลไปถึงคุณสมบัติของผ้าคือ ผ้าที่เนื้อเบาจะสวมใส่สบายกว่าผ้าที่มีเนื้อหนานัก

การดูดซึมน้ำและความชื้น (Absorbency and Moisture regain)

คุณสมบัติในการดูดความชื้นของเส้นใย หมายถึง ความสามารถของเส้นใยที่ดูดเอาความชื้นในอากาศไว้ได้ เส้นใยที่มีคุณสมบัติดูดซึมน้ำและความชื้นได้ดีจะสวมใส่สบาย เส้นใยจะดูดเอาความชื้นจากร่างกาย และระบายออกไปได้ โดยเฉพาะในวันที่มีอากาศร้อนชื้น และไม่ทำให้ผิวหนังอึดอัด ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้หดแปลงเนื้อผ้าและต้องอาจอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกิดไฟฟ้าสถิตง่าย

ผ้าที่มีคุณสมบัติดูดซึมน้ำได้ดีบางที่เรียกว่า Hydrophilic คำว่า Hydro เป็นคำมาจากภาษากรีก แปลว่าน้ำ และคำว่า philic มาจากคำภาษากรีกว่า philein มีความหมายหรือแปลว่า รัก ในคำ ตรงกันข้ามผ้าที่ไม่ดูดซึมน้ำและความชื้น (Nonabsorbent) ก็อาจใช้คำว่า Hydrophobic คำว่า phobic เป็นคำภาษากรีกหมายถึง กลัว หรือไม่ยอมรับ ฉะนั้นคำว่า Hydrophilic ก็มีความหมาย เช่นเดียวกับคำว่า Absorbent และ Hydrophobic ก็มีความหมายเดียวกันกับ Nonabsorbent

นอกจากนี้ยังมีศัพท์ในหมวดนี้ก็ได้แก่คำว่า Hygroscopicity ซึ่งหมายถึงความสามารถของเส้นใยหรือผ้าที่ดูดความชื้นไว้ได้ แต่ไม่ทำให้พื้นผิวผ้าภายนอกเปียก หรือไม่ทำให้รู้สึกเปียก ผ้าที่มีคุณสมบัตินี้ได้แก่ผ้าขนสัตว์

ฉะนั้นในหัวข้อคุณสมบัติในการดูดซึมน้ำและความชื้น เราได้ศัพท์ที่ให้ความหมายคล้ายคลึงกันหลายคำ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการอ่านตำราความรู้เรื่องผ้าที่เป็นภาษาอังกฤษ ได้กล่าวมาข้างต้นว่า คุณสมบัติในการดูดซึมน้ำและความชื้น หรือ Moisture regain หมายถึง คุณสมบัติของเส้นใยที่สามารถดูดซึมน้ำในอากาศไว้ได้ ภายใต้บรรยากาศปกติที่ใช้ในการทดลองเส้นใยทั่วไป คือมีความชื้นสัมพัทธ์ 65% อุณหภูมิ 70° F ต่อไปนี้เป็นตารางแสดงเปอร์เซ็นต์การดูดความชื้นของเส้นใย

ตารางที่ 2

ตารางแสดงการดูดความชื้นของเส้นใยคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ (Moisture Regain)

ชื่อเส้นใย	การดูดความชื้นไว้ได้ (%)
ใยธรรมชาติ	
ฝ้าย	7-11
ลินิน	12
ไหม	11
ขนสัตว์	13-18
ใยประดิษฐ์	
อาซิเตด	6.0
อาร์เนล ไครอาซิเคด	3.2
อะไครลิก	1.3-2.5
อะรามิด	4.5
ฟรุโรคาร์บอน	0
แก้ว	0-0.3
โมดาคริลิก	0.4-4.0
โนวอลลอยด์	5.5
ไนลอน	4.0-4.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ผู้ที่ฝ่าฝืนมีให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไนลอน (เควีนา)	2.5
โพลิฟิน	0.01 - 0.1
โพลีเอสเตอร์	0.4 - 0.8
เรยอง	15
เรยอง HWN	11.5 - 13
ซาเรน	0.1
สแปนเด็กซ์	0.75 - 1.3

เส้นใยหรือผ้าที่มีคุณสมบัติในการดูดความชื้นได้ดี นอกจากสวมใส่สบายแล้วยังข้อมี สีสดดีหรือข้อมีสีได้ง่ายด้วย เพิ่มความงามให้กับผ้า นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องไปถึงความชื้นตัวของผ้า ผ้าที่ชื้นแล้วยับ บางครั้งเมื่อโดยความชื้นก็จะหายยับเช่นผ้าขนสัตว์

สำหรับเปอร์เซ็นต์ของการดูดซึมน้ำและความชื้นขึ้นอยู่กับส่วนประกอบทางเคมี และโครงสร้างโมเลกุลของเส้นใย โยเซลลูโลสประกอบด้วยกลุ่มไฮดรอกซิลมาก และมีการเรียงตัวของ โมเลกุลไม่เป็นระเบียบ จึงดูดซึมน้ำได้ดี ส่วนใยโปรตีนประกอบด้วยกรดอะมิโน ทำปฏิกิริยากับ กลุ่มคาร์บอกซิล จำนวนมากประกอบด้วยโครงสร้างภายนอกของใยขนสัตว์เรียงซ้อนกันเหมือนเกล็ดปลา ทำให้ใยขนสัตว์มีช่องว่างดูดและอมความชื้นได้มาก เส้นใยสังเคราะห์ที่มีโครงสร้างซึ่งมีการเรียงตัวของ โมเลกุลดีแน่น และขนานไปกับแกนของเส้นใยน้ำ และความชื้นจะซึมเข้าไปได้ยาก ผ้าเหล่านี้จึงไม่ค่อยดูดความชื้น และเป็ยกน้ำยาก

การดูดซึมน้ำ นอกจากเป็นคุณสมบัติที่ทำให้ผ้าสวมใส่สบายแล้ว ยังเป็นคุณสมบัติ อย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการซักทำความสะอาดเสื้อผ้าด้วย ผ้าที่ดูดซึมน้ำได้ดีจะอมน้ำไว้ได้มาก จะหนักเมื่อซักและแห้งช้าเมื่อตาก ส่วนผ้าที่ไม่ค่อยดูดซึมน้ำจะเบาและแห้งเร็ว

คุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับการดูดซึมน้ำและความชื้น ยังมีศัพท์ที่ควรทราบอีกคำหนึ่งคือ Wicking ซึ่งหมายถึงคุณสมบัติของผ้าหรือเส้นใยที่สามารถกระจายความเปียกไปตามแนวยาว หรือ รอบ ๆ เส้นใย ดูดและอมความชื้นได้ดีแล้วระเหยออกไป เหมือนได้ตะเกียงน้ำมันที่ดูน้ำมันได้ดี ผ้าที่ทำให้มีคุณสมบัติข้อนี้จะสวมใส่สบายเหมาะที่จะนำมาใช้เป็นผ้าซับในของเสื้อกันฝน ผ้าอ้อม หรือกางเกงกันเปื้อนของเด็ก ผ้าปูเบาะ ซึ่งเมื่อใช้แล้วจะกระจายความเปียก และระบายความชื้น ออกไปได้ดีไม่ทำให้รู้สึกชื้นแฉะง่าย

ความยืดได้ (Elongation)

ความยืดได้ หมายถึงเส้นใยที่สามารถยืดได้ถึงจุด ๆ หนึ่ง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ตัวอย่างเช่น ถ้าใยยาว 100 เซนติเมตร สามารถยืดได้ถึง 110 เซนติเมตร ก่อนที่จะขาด เรียกว่าใยนี้มีแรงยืดหรือยืดได้ 10 % การผลิตเส้นใยและผ้าส่วนมากควรจะทำให้ยืดได้อย่างต่ำ 10 %

เปอร์เซ็นต์ของการยืด หรือความสามารถในการยืดของเส้นใย และผ้าอาจแตกต่างกันได้ตามอุณหภูมิ ความเปียก ความแห้ง ของเส้นใยหรือผ้า

ตารางข้างล่างนี้แสดงถึงความยืดของผ้า ภายใต้บรรยากาศปกติคือมีความชื้นสัมพัทธ์ 65 % อุณหภูมิ 70 ° F

ตารางที่ 3

ตารางแสดงความยืดได้ของเส้นใย (เมื่อถึงจุดขาด) คิดเป็นเปอร์เซ็นต์

ชื่อเส้นใย	มาตรฐานปกติ	เปอร์เซ็นต์การยืดได้เมื่อเปียก
ใยธรรมชาติ		
ฝ้าย	3.7	9.5
ลินิน	2.0	2.2
ไหม	21	31
ขนสัตว์	25	35
ใยสังเคราะห์		
อาซิเตด	25	30
อะไครลิก	20	26
อะรามิด	2.3	4
แก้ว	3.1	คงเดิม
โมลาคริลิก	14	คงเดิม
ไนลอน	23	28
ไนลอน HT	16	18
โพลีฟิน	15 - 25	คงเดิม
โพลีเอสเตอร์	18	คงเดิม
โพลีเอสเตอร์ HT	9	คงเดิม
เรยอง	15	20
เรยอง HWM	6.5	7.0
ยาง	500	คงเดิม
สแปนเด็กซ์	500	คงเดิม

ความยืดหดหรือความยืดหยุ่น (Elastic Recovery)

เส้นใยที่จับดิ่งยืดไว้ได้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง (30 วินาทีขึ้นไป) แล้วปล่อยมือหาก

เส้นใยสปริงตัวกลับเท่าขนาดเดิมได้ เรียกว่าเส้นใยนั้นมีความยืดหยุ่นได้ 100 % ซึ่งประการวัดความยืดหยุ่นนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ 2 ประการคือ ระยะเวลาที่ดึงให้ยืดออกเป็นเวลานานเท่าใด และจำนวนความยืดหรือขนาดของความยืดที่ถูกดึงออกมาน้อยเพียงใด เส้นใยที่ยืดออกเพียงเล็กน้อยไม่

เกินร้อยละ 2 ของความยาวเดิม จะหดกลับที่เดิมได้ดี แต่การยืดมากกว่า 5% จะหดกลับเท่าของเดิมยากโยบางชนิดยืดได้ดี (High Elongation) แต่ยืดหยุ่นหรือยืดกลับเข้าที่เดิมได้ไม่ดี (Low Elastic Recovery) โยที่เมื่อยืดแล้วจะหดกลับเข้าที่เดิมได้ดีเมื่อนำมาทอเป็นผ้า จะได้ผ้าที่มีเนื้อทนยับ คงรูปเดิม ยืดหยุ่นได้ดี ทนต่อการเสียดสีได้ดี และทนทาน

ตารางที่ 4

ตารางแสดงความสามารถยืดหยุ่นของเส้นใย (Elastic Recovery)

ชื่อเส้นใย	ความสามารถหดกลับเข้าที่เดิมได้หลังจากจับยืด 2 - 5 % คิดเป็นเปอร์เซ็นต์
ใยธรรมชาติ	
ฝ้าย	75
ลินิน	65
ไหม	92
ขนสัตว์	99
ใยประดิษฐ์	
อาซิเตด	58
อะไครลิก	95
โมตาคริลิก	88
ไนลอน	100
โอลิฟิน	95
โพลีเอสเตอร์	97
เรยอง	54
สเปนเด็กซ์	99

ความคืนตัว (Resiliency)

เส้นใยที่มีความสามารถคืนตัวได้ดี คือเส้นใยที่เมื่อ นำไปใช้แล้วสามารถคืนสภาพเดิมได้โดยเร็ว เช่น พรมเช็ดเท้าเมื่อเหยียบผ่านไปแล้ว ขนของพรมจะตั้งเรียบเหมือนเดิม กระโปรงผ้าขนสัตว์สวมแล้วแขนทิ้งไว้ เมื่อถูกความชื้นผ้าจะหายยับ และคืนสภาพเดิมได้โดยไม่ต้องนำไปรีดเป็นต้น ผ้าที่มีคุณสมบัติข้อนี้ดี จะมีคุณสมบัติเกี่ยวกับความยืดหยุ่น ความยืดได้ ความคงรูปดีด้วย เสื้อผ้าที่ทนยับมักทำจากเส้นใยที่มีคุณสมบัติคืนตัวได้สูง ผ้าที่มีความคืนตัวได้ดี ใช้ง่าย สบายงาม ทนทานและทำความสะอาดหรือดูแลรักษาได้ง่ายอีกด้วย

เอกสารเป็นเอกสารที่ทนต่อการเสียดสี (Abrasion Resistant) ของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณสมบัติทนต่อการเสียดสีของเส้นใยคือ ความสามารถของเส้นใยที่ยังคงสภาพเดิมไว้ได้นาน เมื่อได้รับการเสียดสีมาก ๆ จากการใช้เป็นประจำคือไม่ขาด ไม่เปื่อยยุ่ยเป็นเม็ด สีไม่ซีดไม่จาง ผ้าที่ควรจะต้องมีคุณสมบัติข้อนี้ได้แก่ เสื้อผ้าที่ใช้ประจำวัน ผ้าที่ใช้ในบ้านประเภทผ้าปูที่นอน ผ้าที่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม เช่น ผ้าบุรถยนต์หรือบุเบาะสายพาน

ใยที่มีคุณสมบัติทนต่อการเสียดสีได้ดีเยี่ยม ได้แก่ โยไนลอน โอลิฟิน ที่ทนได้ดี ได้แก่ ผ้าฝ้าย โพลีเอสเตอร์ สปันเด็กซ์ ซาแรน ที่ทนได้ปานกลางได้แก่ อะคริลิก เรยอง ลินิน ไหม ขนสัตว์ และชนิดที่มีคุณสมบัติข้อนี้ต่ำหรือเลวลงคือ โยอาซิติก และใยแก้ว

ความคงรูปหรือความคงตัวของเส้นใย (Dimensional Stability)

คุณสมบัติข้อนี้มีความสำคัญมากต่อการใช้และการดูแลรักษาผ้า เพราะจะทำให้ผ้าใช้อยู่ได้นาน ความคงรูปหรือความสามารถรักษารูปทรง (ขนาด รูปร่าง และแบบ) ไว้ได้นาน ไม่ซีดไม่หดง่าย ไม่ทำให้หลวมง่ายเมื่อใช้หรือสวมใส่ แม้จะโดนความร้อน ความเย็น ความชื้น ใยที่คงตัวจะได้ผ้าที่คงรูปด้วย โยขนสัตว์มักจะหดง่าย เพราะโครงสร้างของเส้นใยมีลักษณะเป็นสเกลซ้อนกัน ใยเรยองมักจะยืดเสียรูปเมื่อถูกน้ำหรือเปียก เพราะเรยองเมื่อถูกน้ำจะพองตัว ทำให้โมเลกุลขยายตัวออก หรือการเชื่อมระหว่างโมเลกุลแยกห่างออก อ่อนตัวลงและยืดออก cross-linked rayon และ high wet modulus rayon จะอยู่ตัวหรือคงรูปได้ดีกว่าเรยองชนิดธรรมดา

ความมีลักษณะปั้นง่ายหรือความอ่อนตัวลงของเส้นใยเมื่อโดยความร้อน (Plasticity)

เส้นใยจะเปลี่ยนรูปหดย่างถาวรหรือชั่วคราว เมื่อถูกความร้อน ความร้อน แรกกด หรือเมื่อถูกความร้อนแต่เพียงอย่างเดียวก็เปลี่ยนรูปได้ คุณสมบัติข้อนี้มีประโยชน์ที่ทำให้ผ้าเปลี่ยนรูปได้โดยใช้ความร้อนช่วย เช่นการทำกระโปรงอັคกลีบ การอັคกลีบถาวร ซักแล้วก็ยังคงรูปเดิมอยู่

การทนต่อความร้อน (Heat Tolerance)

คุณสมบัติข้อนี้มีผลต่อการซักฟอกคอนอุณหภูมิของน้ำที่ใช้ซักและเวลารีด ผ้าใยสังเคราะห์จะไม่ทนต่อความร้อน เมื่อถูกความร้อนมากผ้าจะยับยับ หรือละลาย ผ้าบางชนิดจะละลายเมื่อถูกความร้อนเพียง 150 °F บางชนิดทนความร้อนได้สูงมาก เช่น โยลินินทนได้ถึง 500 °F โพลีเอสเตอร์ทนความร้อนได้ไม่เกิน 400 °F ผ้าใยสังเคราะห์ที่ไวต่อความร้อนหรือพวกใยเทอโมพลาสติก ใช้ความร้อนช่วยในการจับจีบหรืออັคกลีบถาวรได้ การใช้ความร้อนช่วยอัดพลีทหรือจับจีบ หรือทำให้ผ้าอยู่ตัว เรียกว่า Heat

การนำไฟฟ้า (Electrical Conductivity)

ผ้าที่ดูดซึมน้ำและความชื้นได้ดีจะเป็นตัวนำไฟฟ้าที่ดีไม่เกิดไฟฟ้าสถิต ทำให้สวมใส่สบายไม่เกิดความรำคาญ โดยเฉพาะในวันที่อากาศร้อนแห้ง ผ้าที่ดูดน้ำและความชื้นได้ดี เช่น ผ้าฝ้ายหรือผ้าจากไซเซลลูโลส จะมีคุณสมบัติข้อนี้ดีกว่าผ้าใยสังเคราะห์จากสารเคมี

การแพ้ (Allergenic Potential)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ผ้าบางชนิดเมื่อใส่แล้วทำให้เกิดอาการแพ้ต่าง ๆ เช่นเกิดผื่นคันหรือคันเป็นผื่นคัน เป็นรอยไหม้ บวม ฯลฯ อันเนื่องมาจากการเสียดสีหรือการกดทับผิคนั้น ผ้าที่ทำให้ผู้สวมมีอาการแพ้ต่าง

มีอาการเมื่อดึงกล่าวมักเป็นผ้าที่มีผิวสัมผัสหยาบ แข็ง คายเป็นขน เช่นผ้าขนสัตว์ ผ้าใยสังเคราะห์พวกไนลอน และเส้นใยที่กระด้างเป็นขนคายแข็งชนิดอื่น ๆ

การนำความร้อนและการเก็บความร้อน (Thermal Conductivity and Retention)

ผ้าบางชนิดโดยธรรมชาติจะเป็นตัวนำความร้อนที่ดี และเก็บความร้อนไว้ได้ดี อันมีผลไปถึงความสบายเมื่อใช้หรือสวมใส่ผ้านั้น ๆ โครงสร้างภายนอกของเส้นใย ทำให้ผ้านั้นรู้สึกอบอุ่นหรือเย็นได้ ผ้าที่นำความร้อนได้ดี จะนำความร้อนจากร่างกายออกไปทำให้รู้สึกสบาย ถ้าผ้านั้นเก็บความร้อนก็จะทำให้รู้สึกร้อนเพราะความร้อนไม่สามารถระบายออกไปได้ ผ้านี้อ่อนที่ทอจากด้ายฟูจะเก็บความร้อน ส่วนผ้าเนื้อบางที่ทอจากใยธรรมชาติจากพืช เช่น ผ้าป่าน ผ้าฝ้าย เนื้อบาง จะนำหรือระบายความร้อนได้ดี เป็นต้น

ความทนไฟ (Flame Resistant)

ความทนไฟหรือไม่ติดไฟง่าย เป็นคุณสมบัติข้อหนึ่งของผ้าที่จะทำให้ใช้ได้อย่างปลอดภัยซักรีดและดูแลรักษาง่าย เวลาใช้ไม่ต้องระมัดระวังมาก โดยเฉพาะพวกเสื้อผ้าเด็ก ผ้าผ่านควรจะ ไม่ติดไฟง่ายเพื่อความปลอดภัยเมื่อใช้ ผ้าที่ทำให้ทนไฟหรือไม่ติดไฟ (Flameproof) จะไม่ติดไฟแม้จะโดนเปลวไฟ ซึ่งได้แก่ใยแก้ว การตกแต่งให้ทนไฟทำได้โดยขบวนการทางเคมี เราอาจจะทราบได้ว่าผ้านั้นทนไฟหรือไม่ ด้วยการอ่านรายละเอียดจากป้ายผ้า

การย้อมสีติด (Dye Affinity)

เส้นใยและผ้าจะย้อมสีติดได้ดีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับส่วนประกอบทางเคมี โครงสร้างโมเลกุลของเส้นใย เส้นใยที่ดูดซึมน้ำและความชื้นได้ดีย้อมสีติดดีด้วย เส้นใยที่ดูดซึมน้ำ และความชื้นได้ไม่ดีจะย้อมสีติดยาก

ความมัน (Luster)

ความมันของผ้าเป็นคุณสมบัติที่ทำให้เกิดความงาม สามารถมองเห็นได้ ขึ้นอยู่กับปริมาณแสงสะท้อนจากเส้นใย แสงสะท้อนได้มากก็มันมาก พื้นผิวสัมผัสของผ้ายังเรียบเป็นมัน และสีอ่อนยิ่งสะท้อนแสงได้มาก ผ้าที่มีผิวสัมผัสขรุขระ สีดำน ทึบจะเก็บแสง ผ้าใยธรรมชาติที่มีเนื้อมันได้แก่ผ้าไหม โดยธรรมชาติของใยสังเคราะห์ส่วนใหญ่จะมันมากต้องทำให้ความมันลดลง โดยการติดสารติดาเนียมไดออกไซด์ลงในของเหลวก่อนที่จะกดออกมาเป็นเส้นใย

ความโปร่งแสง (Translucence)

คุณสมบัติความบางโปร่งแสงของผ้าทำให้แสงผ่านได้ ผ้าบางโปร่งแสงมากน้อยงามไปคนละอย่างตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ใช้สอยของผ้านั้น ๆ เช่นผ้าบางมากแม้จะสวยก็คงไม่เหมาะที่จะทำผ้าม่านในห้องนอน ซึ่งต้องการความมืดสนิท ผ้าจะดูบางหรือหนามากน้อยขึ้นอยู่กับสีและความมันของผ้านั้นด้วย ผ้าสีอ่อนจะดูโปร่งแสงมากกว่าผ้าสีแก่ ทั้งสีความมันและความโปร่งแสง เป็นคุณสมบัติที่เห็นได้ด้วยตา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

การจับจีบ (Drape)

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ้าที่มีคุณสมบัติจับจีบได้ดี คือผ้าที่จับจีบแล้วเมื่อแขวนหรือยกขึ้น จีบหรือรอยพับ จะอยู่ตัวและทั้งตัวได้สวยงาม คำว่า Draperies ที่แปลว่าผ้า幔หน้าต่าง มาจากคำว่า Drape นี้เอง ผ้าจะจับจีบได้ดีหรือไม่ สวยงามเพียงใด ขึ้นอยู่กับโครงสร้างของผ้า ผ้าที่มีเนื้อนุ่มจะจับจีบได้สวยงามกว่าผ้าเนื้อแข็งหนักและกระด้าง

ความนุ่ม (Soft)

ความนุ่มเป็นคุณสมบัติของเส้นใยที่เพิ่มความงาม ความน่าใช้ น่าสวมใส่ ผ้าที่จับจีบได้สวย ผ้าที่ยืดหยุ่นคืนตัวได้ดี ผ้าที่คงรูปได้ดีมักจะมีเนื้อนุ่มด้วยเสมอ

ผิวสัมผัสและความน่าจับต้อง (Texture Fiber Toughness)

ผ้าที่มีผิวสัมผัสเรียบจะเห็นได้ด้วยตาและความรู้สึกผิวสัมผัสของเส้นใยที่มองเห็นได้ ได้แก่ ความเรียบ ความขรุขระ ความดำน ความมัน ผิวสัมผัสที่บอกได้ด้วยการสัมผัสจับต้อง (Hand) ได้แก่ ความนุ่ม ความแข็ง ให้ความรู้สึกอ่อน น่าใช้ น่าสบาย ร้อน คับ หรือระคายผิวหนัง โครงสร้างภายนอกของเส้นใย ชนิดของเส้นด้าย โครงสร้างของผ้า การตกแต่งเหล่านี้ ทำให้ผ้ามีผิวสัมผัสและความน่าจับต้องต่างกัน

ความทนทานทางชีววิทยาของเส้นใยหรือความทนทานในเนื้อของเส้นใย

(Biological Resistance)

ผงซักฟอกชนิดเข้มข้นจะทำลายผ้าเนื้อดี หรือทำให้ย้าเสื่อมคุณภาพทั้งนี้เพราะโครงสร้างทางชีววิทยา และส่วนประกอบทางเคมีของเส้นใยแต่ละชนิดไม่เหมือนกัน จึงมีความทนทานต่างกัน ตามปกติแมลง ตัว และเชื้อราจะทำลายเส้นใยซึ่งมี Biological resistance ต่ำ ไยขนสัตว์มีส่วนประกอบของกำมะถันมาก มอดจึงชอบกินไยขนสัตว์ ราชอบขึ้นผ้าที่เป็นใยเซลลูโลส เมื่ออยู่ในภาวะอากาศค่อนข้างอุ่น ชื้นและมีค ดังนั้นจะเก็บผ้าไว้ไม่ให้ขึ้นรา ควรปฏิบัติดังนี้ เก็บไว้ในที่ค่อนข้างเย็น ในที่อากาศแห้งหรือที่แห้งมีแสงสว่างเพียงพอ ผ้าที่มีความทนทานต่ำจะขึ้นราง่าย แมลงชอบกิน จะแก้ไขได้โดยการตกแต่งให้ทนราทนมอดและแมลง ด้วยการใส่สารเคมีผสมเข้าไปในเนื้อผ้า หรือนิดหรือพ่นก่อนเก็บ มีแมลงบางชนิด (Silver fish) ชอบกินแป้ง จะกัดผ้าที่มีส่วนประกอบของแป้ง หรือผ้าที่ลงแป้ง ส่วนผ้าวูลหรือขนสัตว์ก็ควรใส่ยาฆ่าแมลงประเภทที่ทำจากสารเคมีไว้ในตู้เก็บด้วย

ความทนต่อแสงแดด (Sunlight Resistance)

ผ้าบางชนิดจะเสื่อมคุณภาพเมื่อโดนแดด จะสังเกตได้จากสีซีดจางจากเนื้อผ้าอ่อนตัวทั้งไว้นาน ๆ จะขาด ผ้าที่จำเป็นต้องเลือกใช้โดยมีคุณสมบัติข้อนี้คือ ผ้า幔 ไยที่ทนต่อแสงแดดได้ดีเยี่ยม ได้แก่ ไยแก้ว อะคริลิก และโมคาโครลิก ที่ทนได้ดี ได้แก่ ชาแรน โพลีเอสเตอร์ ลินิน เรยอง ฝ้าย อาซิเตด และที่ทนทานได้ต่ำ ได้แก่ ขนสัตว์ และไหม

ความใช้ได้ยาวนาน (Aging Resistance)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ผ้าที่ใช้ได้นานคือผ้าที่มีความเหนียว มีความทนทานเองโดยธรรมชาติ ผ้าที่มีอายุไม่จำกัดใดๆ ทั้งสิ้น ออกทั้งห้ามมีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
 การใช้ได้นาน หมายถึงการรักษาคุณภาพของผ้าให้เหมือนเดิมไว้ได้นาน ๆ ด้วยการหรือสาเหตุที่ทำให้

ให้ผ้าใช้ได้ไม่ทนทาน ได้แก่ แสงแดด ความร้อน ความชื้น ส่วนประกอบของเส้นใยที่นำมาทอ
ผ้านั้น ๆ

ส่วนประกอบที่ทำให้เส้นใยมีคุณสมบัติต่างกัน

นอกจากคุณสมบัติหลักและคุณสมบัติรองดังกล่าวแล้ว สิ่งที่จะทำให้อะไรมีคุณสมบัติ
แตกต่างกันออกไป ยังประกอบด้วยสิ่งสำคัญ คือ โครงสร้างของเส้นใย ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น 2
ชนิด คือ

1. โครงสร้างทางกายภาพของเส้นใย
2. โครงสร้างหรือส่วนประกอบทางเคมีของเส้นใย

โครงสร้างทางกายภาพของเส้นใย

โครงสร้างทางกายภาพของเส้นใย ได้แก่ ความยาวของเส้นใย ความกว้างหรือเส้นผ่า
ศูนย์กลางของเส้นใย ภาพตามขวางหรือภาพทางด้านหน้าตัดของเส้นใย การเรียงตัวและการยึดติดกัน
ของโมเลกุลในเส้นใย

ความยาวของเส้นใย (Fiber length) เส้นใยแบ่งตามขนาดความยาวอาจแบ่งออก
ได้เป็น 2 ชนิดคือ

1. เส้นใยสั้น (Staple fibers) วัดได้เป็นนิ้วมีตั้งแต่ ๗ - 15 นิ้ว โยธรรมชาติทุก
ชนิดเป็นใยสั้นยกเว้นเส้นใยไหม โยสังเคราะห์บางชนิดก็มีชนิดใยสั้น

2. เส้นใยยาว (Filaments) วัดได้เป็นหลา โยไหมเป็นโยธรรมชาติชนิดเดียวที่เป็น
ใยยาว โยสังเคราะห์ส่วนใหญ่จะเป็นประเภทใยยาว ทั้งนี้เพราะการผลิตโยสังเคราะห์นั้น สามารถจะ
ควบคุมความยาวของเส้นใยได้

ใยยาวหรือ Filaments มี 2 ชนิด คือ

ก. โมโนฟิลาเมนต์ (Monofilaments) คือ ใยยาวเดี่ยวเป็นเส้นใยยาวเรียบมีความทน
ทาน เมื่อนำมาทอเป็นผ้าจะได้ผ้าเนื้อดี เนื้อละเอียด บางเบา ใช้ทำพวกเสื้อผ้าชั้นใน ถุงเท้า ผ้าตัด
เสื้อชนิดเนื้อดีบางเบา ผ้าคลุมหน้า ฯลฯ ซึ่งผ้าเหล่านี้มักจะทอจากใยพวก Monofilaments
ขนาดเล็ก ถ้าเป็น Monofilaments ขนาดใหญ่ใช้ทำผ้าบูเกอี่ ผ้าบูเอะรดยนต์ จอฉายภาพยนตร์
 ฯลฯ

ข. มัลติฟิลาเมนต์ (Multifilaments) หมายถึงเส้นใยยาวรวม รวมเส้นใยยาวหลาย ๆ
เส้นมาเข้าเกลียวรวมกัน อาจมีขนาดต่าง ๆ กันก็ได้ เส้นใยประเภทนี้ทอเป็นผ้าแล้วผิวสัมผัสจะเรียบ
นุ่ม เป็นเงางาม ใช้จับจีบได้ดี มักใช้ทอเป็นผ้าตัดเสื้อ เครื่องชั้นใน เนื้อผ้าจะมีลักษณะลื่นเรียบ
เป็นเงาคล้ายผ้าไหม

ความกว้างหรือเส้นผ่าศูนย์กลางของเส้นใย (Fiber diamiter) ความกว้างหรือ

เส้นผ่าศูนย์กลางของเส้นใยจะบอกขนาดของเส้นใย เส้นใยขนาดเล็กหรือในละเอียด มักจะทำให้ผ้ามี
เนื้อนุ่มบาง ถ้าใยเส้นใหญ่ หนาหยาบ ผ้าจะเนื้อหยาบแข็งกระด้าง
ไม่วาวริ้วใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหาและตองอาจอิงถึงเงาของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เส้นผ่าศูนย์กลางกลางของเส้นใยวัดเป็นไมครอน (1 micron เท่ากับ 1/1000 มม. หรือ 1/25,400 นิ้ว)

เส้นผ่าศูนย์กลางกลางของใยธรรมชาติ

ฝ้าย	เท่ากับ	16 - 20	micron
ลินิน	”	12 - 60	micron
ขนสัตว์	”	10 - 70	micron
ไหม	”	11 - 12	micron

ส่วนเส้นผ่าศูนย์กลางหรือขนาดของเส้นใยสังเคราะห์ ขึ้นอยู่กับขนาดของเครื่องถีดหรือหัวถีด (Spinneret) และความยืดของเส้นใยหลังจากการปั่น (Spinning) ความละเอียดและความยาวของเส้นใยยาวหรือเส้นใยสังเคราะห์วัดเป็นเดนิเออร์ (Denier)

คำว่า Denier คือหน่วยใช้วัดขนาดของเส้นใยยาว วัดเป็นกรัมจากน้ำหนักของเส้นใยยาว 9000 เมตร นัมเบอร์ของเดนิเออร์ยิ่งสูงขึ้นน้ำหนักของเส้นใยก็ยิ่งมากขึ้น หรือ เส้นใยจะยิ่งมีขนาดโตขึ้นหยาบขึ้น

พื้นผิวที่ไม่เท่ากันของเส้นใย หรือพื้นผิวภายนอกของเส้นใย (Surface Contour)

ใยธรรมชาติจะมีพื้นผิวภายนอกที่ไม่เรียบเสมอกันหมดตลอดทั้งเส้น เหมือนกับใยสังเคราะห์ หรือจะพูดอีกอย่างหนึ่งว่า ใยธรรมชาติจะมีรูปร่างลักษณะไม่เป็นรูปแบบเดียวกันตลอดความยาวของเส้นใยเส้นหนึ่ง ๆ แต่ใยสังเคราะห์จะมีรูปร่างเหมือนกันตลอดทั้งเส้น ทั้งนี้เพราะการผลิตเส้นใยสังเคราะห์เราสามารถควบคุมการผลิตได้ จะทำให้หนา บาง ใหญ่ เล็ก ได้ตามต้องการ ใยที่มีขนาดเดียวกันรูปร่างเหมือนกัน เมื่อบั่นเป็นเส้นด้ายจะได้ขนาดและรูปร่างเดียวกันสม่ำเสมอ

อนันการที่จะนำใยสังเคราะห์มาผสมกับใยธรรมชาติ (Blending) ผู้ผลิตจะต้องผลิตเส้นใยสังเคราะห์ออกมาให้มีรูปร่างเหมือนใยธรรมชาติชนิดนั้น ๆ จึงจะรวมหรือผสมกันได้ดี

เส้นใยขนสัตว์ เป็นเส้นใยชนิดเดียวที่มีรูปร่างลักษณะภายนอกเรียงซ้อนกันเหมือนเกล็ดปลา ใยบางชนิดหยาบเหมือนพื้นปลา บางชนิดแตกเป็นทางยาว รูปร่างลักษณะที่แตกต่างกันเหล่านี้จะทำให้เส้นใยและผ้ามีคุณสมบัติต่างกัน เราสามารถตรวจสอบรูปร่างภายนอกของเส้นใยได้ ด้วยการใช้กล้องจุลทรรศน์

รูปร่างด้านหน้าตัดของเส้นใย (Cross-section Shape) รูปร่างด้านหน้าตัดของเส้นใยมีผลต่อคุณสมบัติของเส้นใยด้วย เพราะรูปร่างด้านหน้าตัดจะบอกถึงคุณลักษณะและคุณสมบัติต่าง ๆ ของเส้นใยได้ เช่น ความมัน ความดำน ความเกาะกลุ่ม ความแข็ง นอกจากนั้นยังบอกถึงความรู้สึกลื่นเมื่อสัมผัสด้วย เช่น ความนุ่ม ความแข็ง ความกระด้างนั้น ไม่นิยามให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างส่วนประกอบทางเคมีของเส้นใย

	ส่วนประกอบทางเคมีของเส้นใยเป็นรากฐานในการจำแนกเส้นใย
ใยเซลลูโลส	ประกอบด้วยกลุ่มโพลีไฮดรอกซี แอลกอฮอล์ (Polyhydroxy Alcohols)
ใยโปรตีน	ประกอบด้วยกรดอะมิโน (Amino acid) หลายๆ ชนิดรวมกัน
ใยอะซิเตด	ประกอบด้วยโพลีเอสเตอร์ของเซลลูโลส (Polyester of cellulose)
ใยไนลอน	เป็นโพลีเมอร์ของโพลีอะไมด์ (Polyamides)
ใยโพลีเอสเตอร์	เป็นโพลีเมอร์ของเอสเตอร์ซึ่งเกิดจากไดไฮดรอลิก แอลกอฮอล์ (Ester of Bihydric alcohols) และกรดเทรฟทาอิก (Terephthalic acid)
ใยโอลิฟิน	ประกอบด้วยโพลีเมอร์ของเอทิลีนหรือหน่วยของโอลิฟินชนิดอื่น ๆ

2.8 บทบาทของผ้าบาติก

ผ้าบาติกเป็นเทคนิคทางงานหัตถกรรมที่ได้รับความนิยมอย่างสูง จากในอดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากความแปลกใหม่ที่มิมีสระเป็นตัวของตัวเองและที่ล้ำค่ามีเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนงานศิลปชนิดอื่น ผ้าบาติกสามารถนำไปทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีลวดลายแปลกใหม่สวยงาม ได้มากมายหลายรูปแบบเช่น เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องตกแต่งบ้านสำนักงาน ของที่ระลึกหรือของชำร่วย ภาพประดับฝาผนัง อื่นอีกมากเป็นต้น แล้วยังนอกจากนั้นแล้วผ้าบาติกยังมีความงามที่ไม่เหมือนงานพิมพ์เป็นงานฝีมือซึ่งมีการเขียนด้วยมือเป็นงานที่มีความละเอียดอ่อน สามารถที่จะผลิตตั้งแต่เป็นงานอุตสาหกรรมในครัวเรือน จนกระทั่งอุตสาหกรรมโรงงาน (ศิริพร สิริกุลพิศุทธิ์, กรรมการผู้จัดการบริษัทบาติก, สัมภาษณ์, 8 ธันวาคม 2540)

การทำผ้าบาติกเป็นศิลปหัตถกรรม ที่น่าชื่นชม สนุกสนาน ทำให้โดยอาศัยเทคนิคง่าย ๆ คือการกันสีด้วยเทียนหรือพิมพ์ด้วยบล็อก เป็นลวดลายต่างลงบนผืนผ้าที่ไม่ต้องการให้ติดสีข้อมหรือพื้นที่คั่นนั้นเมื่อนำไปย้อมสีหรือพื้นที่สีจะติดในส่วนที่ไม่ได้กันเทียนไว้และติดซึมไปตามรอยแตก (crack) ของเทียนจะเกิดเป็นลวดลายที่สวยงาม แปลกตาอันเป็นสัญลักษณ์ของผ้าบาติกที่แตกต่างไปจากผ้าข้อมหรือผ้าพิมพ์ทั่วไป

ข้อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผ้าบาติกพื้นที่และผ้าพิมพ์

ผ้าบาติกพื้นที่ มีกระบวนการทำที่ไม่ซับซ้อน ต้นทุนการผลิตต่ำ เป็นงานศิลปที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่น ไม่ซ้ำแบบใคร ผ้าบาติกมีความสวยงามที่สามารถบ่งบอกได้ถึงศิลปวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น

ผ้าพิมพ์ ลักษณะของผ้าพิมพ์มักจะมีลายซ้ำ ๆ กัน และกระบวนการผลิตผ้าพิมพ์ค่อนข้างยุ่ง

ยาก ต้นทุนการผลิตสูง เป็นผลิตภัณฑ์ที่ค่อนข้างเลียนแบบได้ ผ้าพิมพ์มีความสวยงามที่ค่อนข้างเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 แข็งกระด้าง (เอกพรณี ชมชื่นจิตร, อาจารย์แผนกวิชาเครื่องทอข้อม วิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2540)

2.9 ข้อมูลด้านการทำผ้าบาติก (รติรส บุญญะฤทธิ์ .2539.35-63)

สถานเอกอัครราชทูต สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ได้ศึกษาข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ของผ้าบาติกได้ กล่าวถึงแหล่งกำเนิดของการทำผ้าบาติก นิยมในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้มีการผลิต และปรับปรุงวิธีการทำให้มีความทันสมัยขึ้นและสามารถสร้างเทคนิคพิเศษให้งานบาติกมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงพอกกล่าว ข้อมูลด้านการทำผ้าบาติกทั้งในและนอกประเทศได้ดังนี้

1. ประวัติผ้าบาติก

ผ้าบาติกเป็นผ้าชนิดหนึ่ง ที่นิยมใช้กันมากในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไนดารุสซาลาม หมู่เกาะทางภาคใต้ของฟิลิปปินส์ รวมทั้งภาคใต้ของประเทศไทย

คำว่า บาติก (batik) หรือปาเต๊ะ เดิมเป็นคำในภาษาชวาใช้เรียกผ้าที่มีลวดลายเป็นจุด คำว่า “ติก” มีความหมายว่า เล็กน้อยหรือจุดเล็ก ๆ มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าตริติก หรือตารติก ดังนั้น คำว่า บาติก จึงมีความหมายว่าเป็นผ้าที่มีลวดลายเป็นจุด ๆ ดัง ๆ

2. บาติกในประเทศไทย

ปัจจุบันแม้ว่าจะมีการทำผ้าบาติกในหลายจังหวัดในประเทศไทย แต่การแพร่หลายของผ้าบาติกนั้นเข้ามาทางจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรับเหมาเทคนิคการทำผ้าบาติกมาจากประเทศมาเลเซีย

คนไทยรู้จักผ้าบาติกในลักษณะของ “ผ้าพื้นหรือผ้าปาเต๊ะพื้น” โดยเรียกตามวิธีนุ่งคือ พันรอบตัว คำว่า โสร่ง ก็มาจากภาษาอินโดนีเซียเช่นเดียวกัน ซึ่งหมายถึง ผ้านุ่ง คนในท้องถิ่นภาคใต้เรียกผ้าบาติกว่า “ผ้าปาเต๊ะ” หรือ “ผ้าปาเต๊ะ” คนรุ่นเก่าเรียนผ้าบาติกที่ไม่ผลิตในประเทศไทยว่า “ผ้ายาวอ” หรือ “ยาวอ” (jawa, java) ซึ่งหมายถึง ผ้าชวาและเรียกชื่อต่างหันตามลักษณะของผ้าเป็นภาษาพื้นเมืองชายแดนภาคใต้ 4 ชนิด คือ

1. ยาวอ ตูเลต (jawa tulis) เป็นผ้าลายเขียนทั้งผืน
2. ยาวอ ตูเก (jawa tute) ผ้าชวากระบอกไม้ไผ่ใช้เรียกชื่อผ้าปาเต๊ะเนื้อดี บางและเบา ผ้า 1 ผืน สามารถม้วนได้ 1 กำมือ นอกจากนี้ยังแสดงถึงกรรมวิธีในการเก็บผ้าในสมัยโบราณ ที่ม้วนเก็บในกระบอกไม้ไผ่โดยอบกระวานและกานพลู
3. ยาวอ บอละ (jawa beulet) หรือผ้าพื้น เรียกผ้าที่มีความยาวตั้งแต่ 3 ผ-4 หลา เป็นลักษณะผ้าที่ไม่เย็บติดกันเป็นถุง แต่ใช้วิธีพันรอบตัว
4. ยาวอ ซือแปะ (Jawa Seupet) เป็นผ้าบาติกที่มีลักษณะเป็นผ้าถุง และผ้าที่มี

เอกลักษณ์เป็นที่นิยมกันมากกว่า มีคุณภาพดี คือ ผ้าตราดอกจิก ซึ่งเป็นเครื่องหมายทางการค้าชนิดหนึ่ง หนึ่ง

สำหรับผ้าบาติกของมาเลเซียนั้น ชาวไทยนิยมผ้าบาติกที่ผลิตจากรัฐตรังกานู มากกว่าผลิตจากรัฐกลันตัน โดยเรียกว่า “ผ้าปาเต๊ะตรังกานู”

ชาวไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เรียนรู้วิธีทำผ้าบาติก โดยได้รับเทคนิคจากมาเลเซีย จดจำเทคนิคต่างๆ โดยการสังเกต และประสบการณ์ในการทำงานเมื่อได้รับความรู้แล้ว จึงเดินทางกลับมาตั้งโรงงานบาติกในประเทศไทย

สีย้อมที่ใช้ย้อมผ้าบาติกในโรงงานผ้าบาติก ในจังหวัดชายแดนภาคใต้นิยมใช้สี 4 ชนิด คือ

1. Vat Dyes สำหรับแต้มดอก ใบ กิ่ง ก้าน และรายละเอียดบางส่วน ใช้ย้อมสีพื้นที่ต้องการสีคราม โดยเฉพาะสี BO4B หรือเรียกภาษาท้องถิ่นว่า “บิรู” (Biru) หลังจาก พ.ศ. 2526 จึงใช้เป็นสีย้อมด้วย

2. Indigosol Dyes เช่น สีเขียว (Green BBL หรือ Hejau Busut)

3. Rapid Fast Dyes ซึ่งเป็นสี Naphthol ที่รวมเกลือสี และตัวสีไว้ด้วยกัน สีที่นิยมได้แก่ สีเหลือง (Kuning) สีแดง (Merah) และสีส้ม

4. Naphthol Dyes สำหรับการย้อมสีพื้น

สำหรับผ้าบาติกลายเขียนนั้น เริ่มมีการทำในภาคใต้ในช่วงเวลา ดังต่อไปนี้ พ.ศ. 2517 วิทยาลัยครูยะลาเริ่มทดลองการทำบาติก โดยเขียนเทียนด้วยแปรงพู่กัน และย้อมด้วยสี Naphthol

พ.ศ. 2520 เริ่มมีการทดลองทำบาติกลายเขียน โดยการเขียนเทียนด้วยปากกาทองเหลือง แปรงและพู่กัน มีอาจารย์ภาควิชาศิลปะจำนวนหนึ่งได้เดินทางไปฝึกอบรมการทำบาติก ตามแนวของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

พ.ศ. 2522 วิทยาลัยครูยะลา ได้ทำการศึกษาเทคนิคการทำผ้าบาติก แบบพื้นเมืองซึ่งเขียนบาติกลายพิมพ์จากโรงงานในจังหวัดนราธิวาส จำนวน 10 โรง และได้เริ่มทดลองเรื่องสีย้อม

พ.ศ. 2523 ได้เชิญวิทยากร อันได้แก่ ช่างสี ช่างพิมพ์ ช่างย้อมมาสาธิตและอบรมให้แก่อาจารย์ภาควิชาศิลปะ และนักศึกษาที่สนใจหลายครั้ง ภาควิชาศิลปะเริ่มมีการทำบาติกแบบเขียนด้วยแปรง ย้อมด้วยสี Naphthol และทำการสอนให้แก่นักศึกษาที่สนใจใน

ปลายปี พ.ศ. 2523 ได้เชิญวิทยากรมาสาธิตและบรรยายเกี่ยวกับ การทำบาติกแบบลายเขียนและระบายสี (Painting Bayik) ซึ่งเป็นบาติกที่ทำด้วยมือทั้งหมด โดยเริ่มจากเขียนเทียนด้วยจัตติง ระบายสีตลอดลายและพื้นทั้งผืนด้วยพู่กัน ไม่มีการย้อม

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 ได้มีการสอบการทำบาติกแก่นักศึกษาวิทยาลัยครูยะลา ในเรื่องบาติกเขียนและย้อม

พ.ศ. 2524 ได้เริ่มทดลองทำบาติกลายเขียนและระบายสีและสอนการทำผ้าบาติก
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่จะเขียนดำเนินการ
เป็นกิจกรรมในรายวิชาเลือกของหลักสูตร ปกศ. สูง วิชาเอกศิลปกรรม
ไม่มีการแจกจ่าย ฟังสน. อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พ.ศ. 2525 สอนการทำผ้าบาติกในรายวิชาศิลปะพื้นบ้าน ในระดับปริญญาตรี ศิลปศึกษา และได้ทำการสอนต่อมาในรายวิชาบาติก วิชาเอกออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับอนุปริญญาจนถึงปัจจุบัน

การเผยแพร่ วิทยาลัยครูยะลาได้ทำการเผยแพร่ความรู้ทางด้านบาติกแก่ชุมชน โดยเขียนเป็นบทความลงหนังสือพิมพ์ วารสาร และทางสถานีโทรทัศน์ นอกจากนี้ ยังมีการจัดอบรมและจัดนิทรรศการเผยแพร่ การทำผ้าบาติกทั้งลายเขียนและลายพิมพ์ ดังช่วงระยะเวลาดังต่อไปนี้

กันยายน พ.ศ. 2527 ร่วมแสดงนิทรรศการผ้าบาติก และสาธิตในงาน “กระจูด” ณ จังหวัด นราธิวาส ซึ่งจัดโดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นการแสดงเทคนิคการทำบาติกลายเขียน และระบายสีต่อสาธารณชนเป็นครั้งแรก

เมษายน พ.ศ. 2528 ร่วมจัดนิทรรศการและสาธิตการทำบาติกลายพิมพ์ และลายเขียนแบบระบายสี ในงานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านทั่วประเทศ ณ จังหวัดภูเก็ต

พฤษภาคม พ.ศ. 2529 ร่วมจัดนิทรรศการ และสาธิตการทำผ้าบาติกลายเขียน และระบายสีในงานมหกรรม ศิลปวัฒนธรรมทั่วประเทศ ณ วิทยาลัยครูเชียงใหม่

พ.ศ. 2531 ร่วมจัดนิทรรศการ และสาธิตการทำผ้าบาติกลายเขียน ณ สวนอัมพร กรุงเทพมหานคร

นอกจากนี้ยังได้เดินทางไปจัดนิทรรศการ และสาธิตในกรุงเทพมหานครอีกหลายครั้ง อันมีผลทำให้บาติกลายเขียนแบบระบายสีเผยแพร่ไปอย่างรวดเร็ว และแพร่หลายไปทั่วประเทศ

การผลิตผ้าบาติก นอกจากมีการผลิตในภาคใต้แล้ว ชาวเขาเผ่าม้ง ได้มีการผลิตผ้าบาติกขึ้นมาใช้เช่นเดียวกัน แต่ลักษณะผ้าบาติกของชาวเขาเผ่าม้งมีความแตกต่างกัน คือ บาติกภาคใต้นิยมนำเอาภาพดอกไม้ ใบไม้ ภาพสัตว์ และลวดลายเครือเถา ส่วนช่างบาติกชาวม้งนิยมลวดลายทางเรขาคณิต หรือลายเหลี่ยม ด้วยการขีดเป็นสี่เหลี่ยมขนาดเล็กน้อยมาต่อกันอย่างมีศิลปะ และมีเอกลักษณ์ของตนเอง

3. แนวโน้มการตลาดและการผลิต

ปัจจุบันผ้าบาติกเป็นสินค้าตัวหนึ่งที่นิยมกันมากในท้องตลาด โดยเฉพาะตลาดต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศประชาคมยุโรป ออสเตรเลียและญี่ปุ่น มีการนำเข้าผ้าบาติกจากไทยไปจำหน่าย ในรูปของผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เช่น เครื่องตกแต่งบ้าน ภาพบาติกประดับผนัง ผ้าพันคอ ผ้าคลุมผม เน้นไท ผ้าปูโต๊ะ และเสื้อสำเร็จรูป ฯลฯ ทำให้มีการผลิตกันอย่างกว้างขวาง เช่น จังหวัดเชียงใหม่ มีโรงงานผ้าบาติกขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ถึง 20 ราย นอกจากนี้จังหวัดสุรินทร์ ภูเก็ต กรุงเทพมหานคร ฯลฯ

การพัฒนาผ้าบาติกในขณะนี้ กองสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาผ้าบาติกในเรื่อง รูปแบบ สี เทคนิค และได้มีการจัดฝึกอบรมเป็นระยะ ๆ สถานศึกษาได้จัดให้มีการสอนวิชาบาติกหรือผ้าปาเต๊ะในระดับต่างกัน เช่น

1. ชั้นมัธยมศึกษา เป็นรายวิชาเลือกในรายวิชาศิลปศึกษา
2. ระดับอนุปริญญา และปริญญาตรี ในสาขาศิลปะ ในคณะศึกษามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ในวิทยาลัยครู
3. ระดับอนุปริญญา และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในวิทยาลัยเทคนิค
4. ระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยที่มีการสอนด้านศิลปะ เช่น ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาควิชาศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

4. เทคนิคการทำผ้าบาติก

เทคนิคการทำผ้าบาติก มี 4 วิธี คือ

1. บาติกลายพิมพ์ด้วยแม่พิมพ์โลหะ ไม้ และเชือก และนำไปย้อม 3-4 ครั้ง
2. บาติกลายเขียน คือ เขียนเทียนลงบนผ้า นำไปย้อม อาจมีการปิดเทียนเพื่อเก็บสี และย้อมอีก 1-2 ครั้ง
3. บาติกลายเขียน และระบายสี เป็นการเขียนเทียนบนผ้า แล้วระบายสีทั่วทั้งผืน
4. บาติกกันเทียน และกัดสี

จากการที่มีสถาบันทางการศึกษา ได้จัดให้มีเรียนการสอนเกี่ยวกับบาติก ทำให้มีการศึกษารูปแบบ และเทคนิคอย่างกว้างขวาง ซึ่งช่วยให้เกิดผลดีต่อการผลิตผ้าบาติกให้มีการพัฒนาอย่างกว้างขวางมากขึ้น

สรุป ดังนั้น ในการทำผ้าบาติก มีวิวัฒนาการที่มีความน่าสนใจ และศึกษาค้นคว้า ในอดีตจนถึงปัจจุบันว่ามีเทคนิคและแนวโน้มในการศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการที่ตัดสินใจในการนำไปใช้กับสถาบันทางการศึกษาอย่างกว้างขวางต่อไป

วัสดุและอุปกรณ์ในการทำผ้าบาติก

ในการทำผ้าบาติก เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ จำเป็นต้องเตรียมให้พร้อมก่อนจะลงมือทำ เพราะถ้าขาดวัสดุในขั้นตอนนี้ อาจทำให้งานที่ได้ดำเนินไปแล้วต้องเสียหาย ควรจะศึกษาวิธีการใช้ วิธีการบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องใช้เหล่านั้นอยู่ในสภาพใช้การได้ดี ดังนั้นจึงขอที่จะกล่าวถึงเครื่องมือต่าง ๆ ไปด้วยดังนี้

เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำผ้าบาติก แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำผ้าบาติก
2. วัสดุในการทำผ้าบาติก

1. เครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำผ้าบาติก

1.1 **จันดิ่ง (Canting หรือ Tjanting)** เป็นเครื่องมือสำหรับใช้เขียนเทียนลงบนผ้า เครื่องมือจันดิ่งเหมาะสำหรับจะเขียนเส้นเล็ก และรายละเอียดในลวดลายที่ต้องการความละเอียดสูง ออกทั้งสามเหลี่ยมและสี่เหลี่ยม และต้องอียงองถึงเงาของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ ปรกติจันดิ่งมีหลายแบบ ได้แก่ รูปแบบขาวรี รูปกลม รูปรองเท้า รูปทรงกระบอก

1.1.1 ค้ำหรือที่จับ (Handle) มักจะทำด้วยไม้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันความร้อน

1.1.2 ถ้วยหรือกา (Cap) ทำด้วยทองแดงสำหรับบรรจุน้ำเทียนร้อน ๆ

1.1.3 พวยหรือท่อทองแดงที่มีรูกลวงท่อทองแดงในภาษาอินโดนีเซียเรียกว่า

Carat

หรือ Cucut ขนาดของท่อทองแดงมีอยู่ 3 ขนาด คือ เส้นขนาดเล็ก เส้นขนาดกลาง เส้นขนาดใหญ่ การเก็บรักษาจันตึง ควรเก็บโดยการบรรจุในกล่องหรือกระป๋อง โดยวางให้ค้ำมลงข้างล่างพวยอยู่ข้างบน พวยจะได้ไม่หัก ถ้าจันตึงตันให้ต้มน้ำผสมโซดาแอต หรือสบู

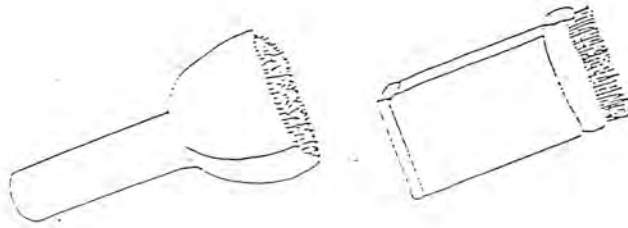
ภาพที่ 17

ภาแสดงจันตึงชนิดต่าง ๆ

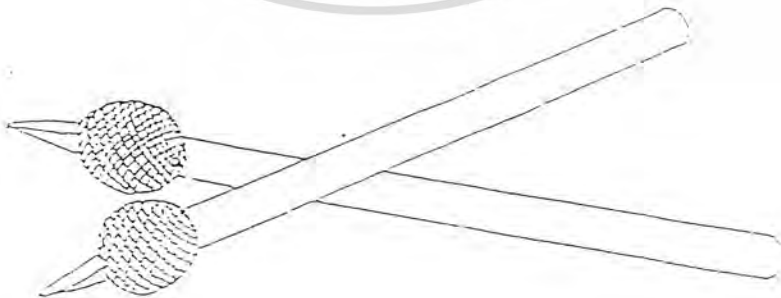
1.2 คิมพองัน (Complongan) มีรูปทรงคล้ายกับหวี ใช้ทำลวดลายที่เป็นจุด ด้วยการจุ่มเทียนและกรวยพิมพ์เทียนลงบนผ้า

ภาพที่ 18
ภาพแสดงคีมพองัน

1.3 ปากกาทองเหลือง เป็นปากกาใช้สำหรับเขียนเขียนที่ต้องการเส้นเขียนขนาดใหญ่และงานที่ไม่ต้องการความปราณีมากนัก ลักษณะปากกาทองเหลือง มี 3 ส่วน คือ ปากกาสำหรับเขียนเขียน กระเปาะเก็บเขียน ด้ามถือหรือด้ามจับ

ภาพที่ 19
ภาพแสดงลักษณะปากกาทองเหลือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 แม่พิมพ์ ภาษาอินโดนีเซีย เรียกว่า “จ๊ีบ” แม่พิมพ์จะทำด้วยโลหะประเภททองแดง เพราะสามารถเก็บความร้อนของน้ำเทียนได้ดีที่สุด

1.5 แปรง พู่กัน ที่ใช้ในงานบาติกสามารถใช้ได้ใน 2 ลักษณะ

1.5.1 ใช้สำหรับปิดเทียนบริเวณที่ต้องการไม่ให้ติดสีเวลาข้อมหรือระบาย

1.5.2 ใช้สำหรับระบายสี

ภาพที่ 20

ภาพแสดงแปรงทาดำหรับปิดเทียน

1.6 กรอบไม้ (Frame) ใช้สำหรับขึงหรือยึดผ้าให้ตึง ใช้สำหรับงานบาติกที่เขียนด้วย

มือ กรอบไม้ควรทำจากไม้เนื้ออ่อน มีน้ำหนักเบา สามารถเคลื่อนย้ายได้ง่าย

1.6.1 แบบตั้งพื้น มีลักษณะคล้ายราวพาดผ้า อินโดนีเซียเรียกว่า Gaxanga ทำจากไม้หรือไม้ไผ่

1.6.2 กรอบไม้สี่เหลี่ยมที่สามารถปรับขนาดกว้าง ขาวได้ตามต้องการ และ

สามารถถอดเก็บได้ง่าย กรอบไม้ชนิดนี้นิยมใช้กับงานบาติกสมัยใหม่ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไมออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

1.6.3 กรอบไม้สี่เหลี่ยมแบบถาวร ใช้ในงานบาติกขนาดเดียวกันจำนวนมาก ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต่อลงไปถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6.4 กรอบไม้ถาวรชนิดเคลื่อนที่ไม่ได้ กรอบไม้ชนิดนี้ยึดกับตัวโรงเรือน

ลักษณะเดียวกับราวพาดผ้า

1.6.5 ขึงผ้าบนขาหยั่งสำหรับเขียนภาพ ซึ่งสามารถปรับความกว้างยาวของ
ผ้าได้โดยการเลื่อนขาหยั่ง

การขึงผ้าอีกวิธีหนึ่ง นอกจากการใช้กรอบไม้แล้ว คือ การใช้ตัวยึด C-claps จับหัวผ้า
ไว้โดยยึดไม้ให้แน่นกับขอบ ไม้หรือขอบโต๊ะทั้งสองข้าง ขึงให้ตึงแล้วจึงเขียนลงบนผ้า

สำหรับศิลปินหรือช่างทำผ้าบาติกบางคน ใช้วิธีปูกระดาษอบเทียนไข (Wax-
paper) หรือกระดาษตะกั่วปูลงบนพื้นแล้วปูผ้าที่ต้องการทำบาติกทับบน เมื่อเขียนเทียนเสร็จแล้วจึง
ลอกผ้าออกจากกระดาษอบเทียนไข หรือกระดาษตะกั่ว

1.7 โต๊ะสำหรับพิมพ์เทียน ลักษณะของโต๊ะพิมพ์เทียน โดยทั่วไปจะมีความกว้าง
1.50 เมตร ยาว 1.50 เมตร ขาคู่หน้าสูง 90 เซนติเมตร ขาคู่หลัง 70 เซนติเมตร

1.8 ภาชนะคัมเทียน ควรใช้ภาชนะที่เก็บความร้อนได้ดี ลักษณะของภาชนะจะเป็น
แบบใดนั้น ขึ้นอยู่กับกรรมวิธีและเทคนิคของบาติกแต่ละประเภท

1.9 เตาคัมเทียน สามารถปรับไฟได้ง่าย ทำให้อุณหภูมิของเทียนอยู่ในระดับสม่ำเสมอ
เป็นผลทำให้ลายเส้นเทียนที่พิมพ์ลงที่เท่ากันจะใช้ทั้งเตาไฟฟ้า เตาก๊าซแทนเตาน้ำมัน
ก็ได้ เนื่องจากสะดวกกว่า

1.10 กระทะคัมผ้า นิยมใช้กระทะใบบัวขนาดใหญ่ โดยมากจะใช้ขนาดความ
กว้างของกระทะ 24-30 นิ้ว ควรมี 2-4 ใบ เพื่อสะดวกในการลวดเทียน

ภาพที่ 21

ภาพแสดงกรอบไม้สี่เหลี่ยม

เอกสารนี้เป็นเอกสารทสวงนโวสสำหรับกรเซงนนเพอกรศกษเทहनน ไมออนุญาตเหนงไปเซประโยชนदनกรค้
ไม่วกรณีใดๆ ทั้งล้น อักทงห้หมมิให้ดัดแปลงเนือหาและดองอ้งอิงถึงเจ้ของเอกสรทกคร้งทมิกรน้ไปใช้

ภาพที่ 22

ภาพแสดงภาชนะคัมเทียนและเตาคัมเทียน

1.11 เตาคัมฟ้า ต้องเป็นเตาขนาดใหญ่ที่สามารถใช้กับกระทะใบบัว โดยทั่วไปมักจะ
ดัดแปลงมาจากถังน้ำมัน

ภาพที่ 23

ภาพแสดงกระทะคัมฟ้าและเตาคัมฟ้า

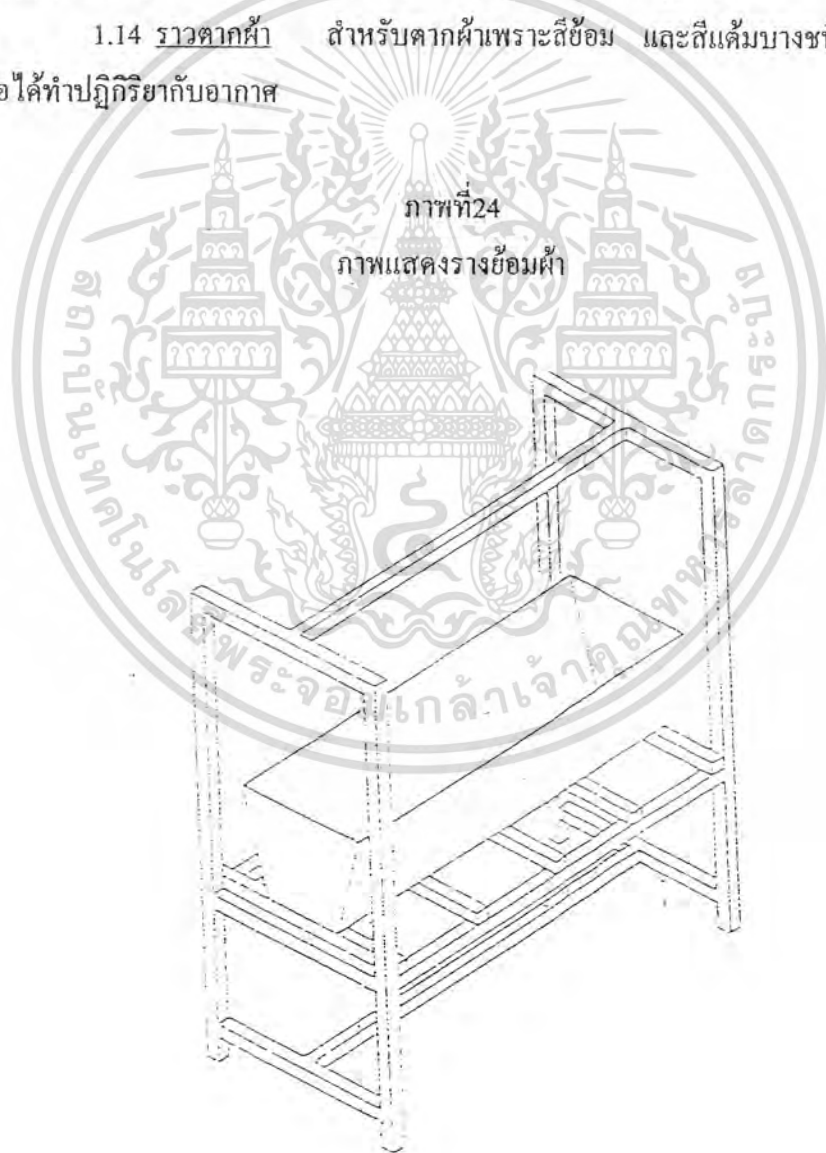

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาของหน่วยงานราชการเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ต่อสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมศิลปากรทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.12 รางย้อมผ้า นิยมทำจากไม้เนื้อแข็ง ส่วนใหญ่เป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมู มีปากกว้าง ก้นลึก ความกว้างปากรางย้อมตั้งแต่ 50-90 เซนติเมตร ยาว 1.20-2.00 เมตร

1.13 ภาชนะเก็บน้ำเกลือสี สามารถดัดแปลงจากบ่อหินขัด เก็บน้ำเกลือที่เหลือจากการย้อมแต่ละครั้ง (สารเคมีที่ทำให้เกิดสี เรียกว่า Fast salt colour ไม่ใช่เกลือแกง) น้ำเกลือสีที่เก็บไว้นี้ทั้งไว้ให้ตกตะกอนจะสามารถคั้นน้ำส่วนบนไปใช้ในการย้อมผ้าครั้งต่อไปอีก เป็นการประหยัดเกลือสีอีกวิธีหนึ่ง การผสมสีครั้งต่อไปสามารถใช้เกลือสีในอัตราส่วนที่น้อยลงกว่าเดิม เช่น ถ้าใช้น้ำสะอาด 23 ลิตร ใช้เกลือสี 700 กรัม ย้อมผ้าขนาด 42 นิ้ว * 2.5 เมตร ได้ 40 ฟืน ถ้าใช้น้ำเกลือสีเก่าจำนวน 23 ลิตร ใช้เกลือสีใหม่เพียงครั้งหนึ่ง คือ 350 กรัมเท่านั้น ก็สามารถย้อมผ้าความยาว 2.5 เมตร กว้าง 42 นิ้ว ได้ 40 ฟืน เช่นกัน

1.14 ราวตากผ้า สำหรับตากผ้าเพราะสีย้อม และสีแฉ้มบางชนิดจะปรากฏเป็นสีจริงต่อเมื่อได้ทำปฏิกิริยากับอากาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ้าที่เหมาะสมกับการทำผ้าบาติก ควรใช้ผ้าที่ทำจากเส้นใยธรรมชาติ เช่น ฝ้าย ลินิน ไหม งามิ ชาติน ดังนั้นก่อนจะนำผ้ามาทำบาติกควรจะทำการศึกษาว่าเป็นผ้าที่มีใยสังเคราะห์ หรือไม้ กรรมวิธีในการทดสอบผ้ามีอยู่ 3 วิธี คือ

วิธีที่ 1 ทดสอบโดยการเผาไหม้

วิธีที่ 2 ทดสอบโดยการดึงเส้นค้ายให้ขาด

วิธีที่ 3 ทดสอบโดยการใช้น้ำหมักหยด โดยสังเกตดูจากการกระจายของน้ำ

ภาพที่ 26

ภาพแสดงตัวอย่างผ้าที่นำมาทำผ้าบาติก

สรุป ได้ว่า ผ้าจากใยพืชจะคิดเสียดีกว่าใยสังเคราะห์ ผ้าที่ทำจากใยพืชจึงเป็นผ้าที่สามารถนำมาทำเป็นผ้าบาติก คือ

1. ใยลินิน (Liner) หรือที่เรียกว่า ผ้าลินิน เป็นกลุ่มผ้าที่สามารถนำมาย้อมสีได้ดี เนื่องจากมีการตกแต่งโดยการชุบมันให้ใยหยด เนื้อผ้าคงตัวพอสมควร และกันยับด้วยวิธี Sanforize (ภาษาทางการค้า) ทำให้ย้อมสีได้ดีกว่าผ้าที่ยังไม่ได้ชุบมันผ้าใยลินินนิยมนำมาทำเป็นผ้าเช็ดหน้า และผ้าตัดเสื้อ

2. ผ้าสาธูชนิดบาง (Lawn) เป็นลักษณะโปร่งบางเหมือนผ้าแก้วเนื้อนุ่มสีขาวขุ่น ย้อมสีติดดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ 3. ผ้าสาธู (Batist) ซึ่งลักษณะเหมือนผ้าสาธูชนิดบาง เนื้อผ้าที่บักกว่า เนื้อนุ่ม ไม่เนื้อผ้าเป็นผ้าขาวฟอกทั้งชุบมัน หัดไม่ตกแต่งผิวด้วยสารชนิดใด ถึงจะสะดวกต่อการที่จะนำมาเขียนเขียน

หรือพิมพ์เทียนสำหรับการย้อมผ้าชนิดนี้เมื่อทำเป็นผ้าบาติกแล้ว ใช้ทำเป็นเสื้อเด็กอ่อน เสื้อนอก เสื้อสตรี และผ้าเช็ดหน้า

4. ผ้าป่าน (Voile) เป็นผ้าที่มีเนื้อนุ่ม ผิวมัน ย้อมสีติดดี สีสดสวย ผ้าบาติกของอินเดีย นำมาทำจากผ้าป่าน ไล่ตัดเป็นผ้าสตรีใช้นุ่งห่มในฤดูร้อน

5. ผ้าปีระมิต (Canbric) เป็นเนื้อผ้าบาง มีน้ำหนักเบา ในบางครั้งผ้าปีระมิตมีการลงแป้งเล็กน้อย คั้นนึ่งก่อนที่จะนำไปพิมพ์เทียนหรือเขียนเทียน ควรซักล้างให้แป้งออกก่อนเวลา ย้อมสี หรือแต้มสีติดดี ผ้าชนิดนี้ใช้ย้อมทำเป็นผ้าตัดเสื้อของสตรีและบุรุษได้ดี รวมทั้งเสื้อเด็กและผ้าเช็ดหน้า

6. ผ้ามัดลิน (Muslin) เป็นกลุ่มของผ้าฝ้ายกลุ่มใหญ่ เนื้อขนาดกลาง จนถึงเนื้อหนาสามารถทำเป็นผ้าเช็ดหน้า ผ้าตัดเสื้อ และผ้าปูที่นอนได้ดี ผ้ามัดลินมีหลายชนิดด้วยกัน เช่น ผ้า Percale, ผ้า Calico, ผ้า Chintz ผ้าอ็อกฟอร์ด (Oxford Sherting) ผ้าชาติน

7. ผ้าป๊อปปิ้น เป็นผ้าฝ้ายชนิดหนึ่งซึ่งเหมาะสำหรับการทำผ้าบาติกเป็นอย่างมาก เพราะไม่มีการตกแต่งผิว สามารถพิมพ์เทียน หรือเขียนเทียนและย้อมสีได้โดยไม่ต้องนำไปซักล้างก่อน ผ้าป๊อปปิ้นอาจมีชื่อทางการค้าหลายชนิด เช่น B C F, Lucky

8. ผ้าแฟรฟูยี (Fugi) เป็นผ้าทอจากใยเรออนหน้ากว้าง เหมาะสำหรับทำเป็นผ้าบาติก ผ้าฟูยีเมื่อผ่านการย้อมสีแล้วจะเป็นผ้าที่มีสีสดใน เหมาะสำหรับนำมาตัดเสื้อผ้าในฤดูร้อน ผ้าแฟรฟูยี มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เรยอง

9. ผ้าลอน มีชื่อทางการค้าเรียกว่า ยูนิค้า เป็นผ้าเนื้อบางเบา ผิวมัน นิยมทำเป็นผ้าบาติกลายเขียน และใช้เทคนิคบาติกลายเขียนมากกว่าบาติกลายพิมพ์ เหมาะสำหรับทำเป็นผ้าพันคอผ้าคลุมผม

10. ผ้าไหม ควรใช้ผ้าไหมเนื้อบาง เนื่องจากน้ำเทียนไหลซึมผ่านเส้นใยได้ดีกว่าผ้าไหมเนื้อหนา ผ้าไหมที่เหมาะสมกับการทำผ้าบาติกมีหลายชนิด เช่น ไหมไทย ไหมจีน ผ้า Crepe de Shine Silk สำหรับผ้าไหมควรใช้ผ้าไหม 1 เส้นขนาด 2000

2) วัสดุสำหรับกันสี ใช้สำหรับพิมพ์ลาย เขียนลาย ปัดลาย วัสดุหลักๆ ที่ใช้คือพาราฟินหรือเทียน

2.1 พาราฟิน (Paraffin Wax) เป็นสารสังเคราะห์ที่ได้จากน้ำมัน พาราฟินสามารถตั้งไฟให้หลอมละลาย นำมาเขียนและพิมพ์ลวดลายลงบนผ้าได้เช่นเดียวกับขี้ผึ้ง ลวดลายที่เกิดจากการใช้พาราฟินแต่เพียงอย่างเดียวจะหักและเปราะ เหมาะสำหรับการทำผ้าบาติกที่ต้องการรอยแตก ถ้าไม่มีพาราฟินแผ่นสามารถใช้เทียนไข (Candle Wax) แทนได้

2.2 ยางสน (Resin) ใช้ผสมเทียนให้มีความเหนียว และกันน้ำดีในขณะที่ย้อมได้ดียิ่งขึ้น ยางสนเป็นผลิตภัณฑ์เหลือ เมื่อนำมาตั้งไฟจนหลอมเหลว เทียนที่ใช้เขียนด้วยขี้ผึ้งใช้ยางสนผสมน้อยกว่าเทียนที่ผสมสำหรับการใช้แม่พิมพ์

สีข้อมมืออยู่หลายชนิด สีที่เหมาะสมกับการทำบาติคต้องใช้สีข้อมเย็น คือ ข้อมในน้ำ สีที่มีอุณหภูมิประมาณ 30 องศาเซลเซียส และไม่ควรร้อนเกิน 40 องศาเซลเซียส ถ้าร้อนกว่านี้ จะทำให้เทียนละลาย ดังนั้นสีข้อมร้อนซึ่งจะมีอักษรย่อ “H” ไม่เหมาะสมกับการข้อมผ้าบาติคควรใช้สีที่มีอักษรย่อ “M” หรือ “M Dye”

ภาพที่ 28

ภาพแสดงสีข้อมบาติค

4. ถุงมือ ควรใช้ถุงมือสีส้ม ช่วยป้องกันไม่ให้มือถูกสารเคมีที่ผสมอยู่ในสีเป็น สารเคมีบางชนิดกัดมือ

5. เครื่องป้องกันควันพิษ มีความจำเป็นมากสำหรับช่างผสมสี เนื่องจากในขณะที่ ทำการผสมสารเคมี

สรุป ดังนั้นจากที่ได้กล่าวมาข้างต้น วัสดุและอุปกรณ์ในการทำผ้าบาติค จะมีการแบ่งประเภทเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำผ้าบาติคได้ 2 ประเภท คือ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำผ้าบาติค อาทิเช่น จันทิ้ง ปากกาทองเหลือง กรอบไม้ ภาชนะคั้น และประเภทที่สองคือ เอกสารที่เป็นเอกสารที่ลงนามไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไมออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า วัสดุที่ใช้ในการทำผ้าบาติค คือ ผ้า และการนำผ้าบาติคเป็นกระบวนการทางอุตสาหกรรม จะไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ออกกฎหมายให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ ต้องมีการเลือกชนิดของผ้าให้ถูกกับสภาพการใช้งาน

2.3 ไขสัตว์ ส่วนมากนิยมใช้ไขวัว หรือน้ำมันพืช น้ำมันความ สำหรับผสม เทียนให้มีความเหนียวและกันเทียนแตกได้ดียิ่งขึ้น เทียนที่ผสมไขสัตว์มีลักษณะยืดหยุ่น เมื่อนำไป พิมพ์ลายหรือเขียนมีลักษณะบางและเหนียว สามารถที่จะม้วน หรือพับผ้าที่พิมพ์เทียนแล้วโดยที่ เทียนไม่แตก ไขสัตว์ส่วนใหญ่ใช้ผสมเทียนสำหรับปิดดอก และสำหรับบาติกลายเขียน

2.4 น้ำมันพืช ใช้ผสมเทียนทุกชนิด และเทียนที่ใช้กับบาติกลายเขียนเป็นการ ป้องกันไม่ให้เทียนแตก น้ำมันพืชที่นิยมกันมีหลายชนิด เช่น น้ำมันถั่ว น้ำมันมะพร้าว น้ำมัน ปาล์ม

2.5 ขี้ผึ้ง (Wax) ขี้ผึ้งเป็นวัสดุที่ใช้กันตั้งแต่ยุคแรก ๆ ของการทำบาติก ซึ่งเป็นขี้ผึ้ง ที่ได้จากตัวผึ้ง (Bee wax) มีลักษณะเหนียว ไม่เปราะหักหรือแตกง่ายและกันน้ำได้ดี ปัจจุบัน นี้ขี้ผึ้งแท้มีราคาแพงและหายาก จึงมีการผลิตขี้ผึ้งเทียมโดยใช้ส่วนผสมอื่น ๆ มาประกอบกันหลาย อย่าง เพื่อให้มีคุณสมบัติคล้ายกับขี้ผึ้งแท้มากที่สุด

ภาพที่ 27

ภาพแสดงขี้ผึ้ง

3. สีข้อม (Batik dyes) การเลือกสีที่จะนำมาใช้ในการทำบาติก มีความสำคัญมากเท่า อกกับการออกแบบและการลงเทียนบนผ้า สีช่วยให้ผ้าที่ข้อมมีความงดงามน่าใช้ไปถูกใจผู้ซื้อ ด้านการค้า ใคุณภาพและการแบ่งระดับของผ้าบาติกนั้น นอกจากขึ้นอยู่กับลวดลาย เทคนิคทุกด้อยิ่งขึ้นเนื้อผ้าใช้ แล้ว สีข้อมแต่ละชนิดก็ทำให้คุณภาพของผ้าบาติกแตกต่างกันอีกด้วย

ขั้นตอนการทำผ้าบาติก

นันทนา โรจนอุดมศาสตร์ (2536) ได้กล่าวไว้ว่า ข้อมูลการทำผ้าบาติกเกี่ยวกับขั้นตอนการทำผ้าบาติกที่ผลิตตามกระบวนการผลิตเป็นขั้นตอนๆ อยู่ 7 ขั้นตอน ตามการศึกษาวิชา 04 - 552 - 21 กาทำผ้ามัดย้อมและบาติก (TIE DYE & BATIK) ได้แบ่งขั้นตอนอย่างถูกต้องและสามารถนำไปปฏิบัติได้ตามดังต่อไปนี้ (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ , สาขาออกแบบสิ่งทอ , 2538 : 81)

การทำผ้าบาติกสามารถแยกกระบวนการผลิตเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1	การเตรียมผ้า
ขั้นตอนที่ 2	การเตรียมเทียนหรือการผสมเทียน
ขั้นตอนที่ 3	การเขียนเทียนหรือการพิมพ์ลาย
ขั้นตอนที่ 4	การต้มสีหรือระบายสี
ขั้นตอนที่ 5	การย้อมสี
ขั้นตอนที่ 6	การลอกเทียนออกจากผ้า
ขั้นตอนที่ 7	การตกแต่งผ้า

การศึกษาลักษณะของลาย

ศุภฤกษ์ สุนทรารุณ (2531 : 49 - 50) ได้กล่าวไว้ว่า ลวดลายที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในการพิมพ์ผ้า ประกอบด้วยส่วนสำคัญไว้ 2 ส่วน แต่ละส่วนมีความสำคัญที่สามารถนำมาออกแบบลวดลายได้อย่างสวยงาม

1. ลักษณะของลวดลาย

ลวดลายที่ออกมาเพื่อใช้ในการพิมพ์ผ้า ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่

1.1 ลวดลายตกแต่ง (Decorative Motif) ลวดลายที่นำมาใช้ในการตกแต่งผ้าให้เกิดรูปลักษณะแบบแปลก ๆ ของผ้า ทำที่นำออกแบบได้นำมาใช้ในการออกแบบนั้น สามารถจัดแบ่งลวดลายออกได้เป็น 5 หมู่ ประกอบด้วย

1.1.1 ลายดอกไม้ (Floral) หมายถึง การนำเอาส่วนประกอบต่าง ๆ ของพืชมาใช้ในการออกแบบ เช่น ใบ ผล รากและอื่นๆ

1.1.2 ลายสัตว์ (Animate) ได้แก่ ลวดลายที่มีที่มาจากกรนำเอารูปลักษณะ โครงร่างของสัตว์ มาใช้ในการออกแบบ ลวดลายสัตว์นี้มีข้อจำกัดว่าจะต้องเป็นชนิดของสัตว์ที่ทำให้ผู้พบเห็นเกิดความรับรู้ในด้านดี เช่น นก ผีเสื้อ ปลา ฯลฯ

1.1.3 ลายเรขาคณิต (Geometric) ได้แก่ ลายที่นำเอารูปทรงในหลักวิชาเรขาคณิตทั้งหมด เช่น เส้น รูปทรงกลม หรือสี่เหลี่ยม มาจัดเป็นองค์ประกอบของลวดลายต่าง ๆ ขึ้นเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.1.4 ลาย Abstract เป็นลวดลายที่เกิดจากการตัดทอนรูปทรงต่าง ๆ แล้วนำรูปทรงใหม่นั้นมาจัดเป็นองค์ประกอบของลวดลายขึ้น ลวดลายแบบนี้บางครั้งอาจชักจูงให้เกิดแนวความคิดต่าง ๆ กันได้

1.1.5 ลายภาพของจริง (OBJECT OR SCENERY) เป็นลวดลายของภาพทิวทัศน์ เครื่องจักร เรื่องราวต่าง ๆ เช่น ภาพการจราจร เป็นต้น

1.2 ระบบการจัดวางลาย การจัดองค์ประกอบของลายที่ใช้ในการพิมพ์ผ้า แบ่งออกได้เป็น 2 ระบบ ได้แก่

2.1.1 ระบบเนื้อที่จำกัด หมายถึง การจัดองค์ประกอบของลายที่มีเนื้อที่ของลวดลายน้อยกว่าเนื้อที่ของพื้นผ้าอาจเรียกว่าลายเฉพาะแห่ง (SPOT DESIGN) ในที่นี้หมายถึงรวมถึงลายเฉพาะบริเวณริมหรือเชิงผ้า ลายที่อยู่ในวงกรอบจำกัดด้วย

2.1.2 ระบบเนื้อที่ไม่จำกัด หมายถึง การจัดองค์ประกอบของลายให้กระจายเต็มพื้นผ้า (ALL-OVER) โดยที่เนื้อที่ของลวดลายจะมีมากกว่าเนื้อที่ของพื้นผ้าส่วนที่ไม่มีลวดลายลักษณะของลวดลายอาจเป็นหน่วยเดียว ลายเดียว หรือรวมกันเป็นหมวดหมู่หรือเป็นเส้นยามต่อเนื่องกัน เช่น ลายทาง

2. ขนาดของลายในการออกแบบลายพิมพ์ผ้า

ขนาดของลายไม่มีข้อ จำกัดตายตัว ส่วนใหญ่ใช้ความรู้สึกมองเห็นสามารถแยกออกได้ ดังนี้

2.1 ลายขนาดเล็กจิ๋ว (Tiny) เป็นลายที่มีขนาดเล็กมาก มีส่วนละเอียดมาก สามารถใช้ในงานได้เกือบทุกประเภท ขนาดของลายจะมีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 1 เซนติเมตร

2.2 ลายขนาดเล็ก (Small) เป็นลายขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1-2 เซนติเมตร มีส่วนละเอียดไม่มาก ใช้ประโยชน์ได้มาก

2.3 ลายขนาดกลาง (Medium) จะมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2-3 เซนติเมตร อาจจะเป็นลายที่มีขนาดใหญ่ แต่มีตำแหน่งการวางลายห่างกว่ากัน

2.4 ลายขนาดใหญ่ (Large) เป็นลายที่มีขนาดใหญ่กว่าลายขนาดกลางขึ้นไป มีเส้นผ่าศูนย์กลางของลายประมาณ 4 เซนติเมตร เป็นต้นไป

3. วิธีการสร้างลาย

3.1 การออกแบบที่มีรูปประธานเป็นหลัก หมายถึง รูปแบบหรือลวดลายที่มีตัวประธานเป็นหลัก และมีส่วนอื่นเป็นองค์ประกอบรองลงมา แม้ว่าตัวประธานจะเป็นหลักก็จริง ส่วนประกอบอื่นก็มีความสำคัญในการประสานด้วยเช่นกัน

3.2 การออกแบบลวดลายในลักษณะซ้ำ หมายถึง การออกแบบที่ใช้เส้นอย่างเดียวกันหรือใช้แม่ลายอย่างเดียวกันแล้วจึงจัดองค์ประกอบให้มีระยะวางเนื้อที่ไปได้ระเบียบตาได้กรค้าจังหวะนิโคๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การออกแบบลวดลายในลักษณะการสมส่วนทรง การสมส่วนทรง คือ การออกแบบลวดลายให้มีคุณภาพทั้งซ้ายและขวา วางลงในระวางเนื้อที่ที่กำหนดไว้ โดยมีรูปลวดลายและสีพื้น เหมือนกันทั้งซ้ายและขวาอยู่ในระดับเดียวกัน เรียกว่า สมส่วนทรง

3.4 การออกแบบลวดลายในลักษณะการแผ่พุ่งออกไปรอบตัว การแผ่พุ่งออกไปรอบตัว หมายถึง เส้นที่เป็นประธานทั้งหมดขององค์ประกอบแผ่กระจายออกไปจากจุดจุดหนึ่ง โดยไม่จำเป็นต้องพุ่งหรือแผ่ลายที่เป็นตัวประธานจะต้องอยู่กึ่งกลางภาพเสมอไป

3.5 การออกแบบลายที่ต่อเนื่องกันได้ หมายถึง การออกแบบลวดลายในระวางเนื้อที่ที่กำหนดไว้เพียงส่วนหนึ่ง แล้วสามารถจะนำมาต่อกันได้ โดยไม่มีเส้นซึ่งเป็นประธานแต่ละด้าน ไม่ขาดออกจากกัน และสามารถจะต่อเนื่องกันไปได้โดยไม่มีที่สิ้นสุด

4. การจัดองค์ประกอบลายในการทำบาติกลายพิมพ์

ในการทำผ้าบาติกลายพิมพ์นิยมจัดองค์ประกอบ 3 แบบ คือ

4.1 ประเภทลายซ้ำ ส่วนใหญ่นิยมออกแบบเป็นเครื่องแต่งกาย เช่น ผ้าตัดชุด ผ้าตัดเสื้อ และผ้าที่เตรียมนำไปทำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ การออกแบบลายซ้ำ คือ การออกแบบลายครั้งเดียว เป็นกลุ่ม เป็นช่วง เหมาะกับบาติกลายพิมพ์

4.2 ประเภทลายเชิง หรือลายขอบ เป็นลักษณะลวดลายที่ออกแบบให้มีลักษณะต่อเนื่องกัน สามารถเขียนหรือพิมพ์ต่อกันไปเป็นเรื่องราว จบลายในตัวเองได้ นิยมออกแบบเป็นลายเครือเถา ลายไทย

4.3 ลายดอกกลาย หรือลายลอย หมายถึง ลายที่เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ หรือเป็นส่วนประธานและมีลวดลายที่เป็นส่วนรองลงมา ช่วยเน้นให้ลายดอกไม้เป็นประธานมีความเด่นชัด ลายดอกกลายมีลักษณะสมบูรณ์ในตัวเอง สามารถพิมพ์ลายเดี่ยว โคลด ๆ และจัดเป็นกลุ่ม ๆ

2.10 ความหมายของงานการแต่งงาน (คณะราชครู. 2531 -57-70)

การแต่งงาน หมายถึงสองฝ่าย ฝ่ายหญิงและฝ่ายชายต่างก็มีความยินยอมพร้อมใจกันที่จะเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อความราบรื่นและผาสุกของครอบครัว มีความพร้อมที่จะยอมล้มหัวจมท้าย ถัดกันเผชิญกับสถานการณ์ต่ออันจะพึงมีในวันข้างหน้า การแต่งงานเป็นปัญหาใหญ่ที่มีความลึกซึ้งซับซ้อนมาก เพราะฉะนั้นการแต่งงานจึงจำเป็นต้องมีแบบแผน ควรจะมีพิธีรีตองตามสมควร เพื่อความมั่นคงแห่งการมีครอบครัว

ตามหลักจิตวิทยา ชีวิตการแต่งงานควรมีองค์ประกอบเหล่านี้

1. สมรรถภาพในการที่จะรัก

2. บรรณณัติภาวะทางอารมณ์

3. การรู้จักเลือกคู่ครอง

4. ความเต็มใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในพิธีการเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ข้อมูลนี้ไปยังผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภทของงานแต่งงาน

การแต่งงานหรือพิธีมงคลสมรสของไทยนั้น ก่อนที่จะมีการประกอบพิธี ทาง ผู้ใหญ่ของทั้งสองฝ่ายจะต้องหาฤกษ์ยาม วัน เดือน ปีเกิด ของคู่บ่าวสาวไปให้โหร หรืออาจารย์ ผู้คงจะคาดว่าเป็นวันเวลาใด จะได้ฤกษ์ยามอันเป็นมงคลซึ่งจะทำให้คู่บ่าวสาว อยู่ด้วยกันตลอด ไปอย่างยั่งยืนนาน การหาฤกษ์ยามนี้ วันที่สำคัญที่สุดก็คือ ฤกษ์ของวันและเวลาที่จะยกขัน หมากออกจากบ้าน ฤกษ์เวลาที่ส่งตัว ฤกษ์พิธีรดน้ำ เป็นต้น

การแต่งงานของไทยเรามีอยู่ 2 อย่างคือ

- 1. วิวาห์มงคล
- 2. อวามงคล

1. วิวาห์มงคล คือการกระทำพิธีมงคลสมรสกันที่บ้านของฝ่ายหญิง วิถีนี้เป็นที่ นิยมกันมากของชาวไทย

2. อวามงคล คือพิธีมงคลสมรสที่ได้กระทำขึ้นที่บ้านฝ่ายชาย เมื่อพิธีมงคลได้ ผ่านไปแล้ว ผู้หญิงจะไปอยู่กับฝ่ายชาย

ตามประเพณีนิยมที่คนไทยทุกคนเคยยึดถือปฏิบัติในวันมงคล แบ่งออกเป็น 4 ขันด้วยกัน คือ

- 1. การทาบทาม
- 2. การดูขอ
- 3. การหมั้น
- 4. การแต่งงาน

2.11 ข้อมูลเกี่ยวกับจิตวิทยาการใช้สี

1. การใช้กราฟฟิคบนตัวผลิตภัณฑ์ สาเหตุที่ต้องเขียนกราฟฟิคบนตัวผลิตภัณฑ์นั้น มีเหตุผล

2 ประการ

เพื่อเป็นการบอกชื่อผู้ผลิต ชื่อเครื่องหมายการค้า ชื่อผลิตภัณฑ์ คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์บ้างบอก วิธีควบคุม วิธีใช้ ข้อแนะนำ ข้อห้ามต่าง ๆ

เพื่อความงาม น่าใช้ ซึ่งประการนี้เป็นลักษณะการส่งเสริมการขายแบบเงียบ เป็นกลยุทธ์การ เอาใจลูกค้า

2. การใช้สีบนตัวของผลิตภัณฑ์ ในการเลือกใช้สีบนตัวผลิตภัณฑ์ ในการใช้งาน จึงต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงในเรื่องต่อไปนี้

ผลในด้านร่างกายและจิตใจ Psyc- Psychological Effect
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ก็ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของลูกค้านั่นเอง และต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในการนำไปใช้ ในแง่การมองเห็น Visual Effect ในด้านส่วนประกอบอื่น ๆ

ลักษณะของสีในการใช้งานสีจะช่วยให้ทัศนวิสัยแจ่มใสที่สุดเมื่อนำมาใช้งาน ดังนี้

- สีอ่อนตัดกับสีแก่ (ค่าตัวแปรเปลี่ยนของสี)
- สีสดใสดกับสีคดใ
- สีอ่อนตัดกับสีสดใ
- สีอุ่นตัดกับสีเย็น
- สีตัดกันเองอยู่แล้วตามปกติ

สีดำบนพื้นเหลือง สีเหลืองบนพื้นดำ สีแดงบนพื้นขาว สีส้มบนพื้นน้ำตาล สีชมพูบนพื้นดำ
เทคนิคการใช้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สี มีดังนี้

สีกับรูปร่าง Color and Relation Form

สีกับรูปร่างมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด สีชนิดเดียวกันใช้กับของที่มีรูปร่างต่างกัน จะแตกต่างกัน แห่งกลมหรือทรงกลมจะมีสีเข้ม เพราะสะท้อนแสงได้ดี

สีกับพื้นผิว Color and Material

วัสดุที่เกี่ยวข้องกับสีมี 5 ประเภท คือ

สีต่าง ๆ สีแลคเกอร์ และสีเคลือบ

โลหะ คือ พลาสติกโครเมียม นิกเกิล ชูมอลูมิเนียม มีแตกต่างกัน

พลาสติก มีสีต่างๆ มากมาย

เครื่องเคลือบดินเผา

การกำหนดสี Color and Specification

การออกแบบต้องกำหนดและในแบบเมื่องานเสร็จเรียบร้อยแล้วสิ่งที่ขาดไม่ได้คือ การกำหนดสีที่ต้องการบนแผ่นสีที่หุ้มเล็กเป็นตัวอย่างบางครั้ง นักออกแบบต้องติดตามควบคุมการใช้สีในการผลิตครั้งแรก เพื่อให้เป็นไปตามต้องการ

3. สีกับความรู้สึก

สีเขียว ให้ความรู้สึกสดใส สดชื่น กระชุ่มกระชวย ใช้พักสายตาได้ ใช้ได้ก็ในการเน้นส่วนนั้นหรือฐาน แสดงความสงบเสงี่ยม

สีน้ำตาล จัดอยู่ในกลุ่มอุ่น เป็นสีที่ให้ความรู้สึกแห้งแล้ง ไม่ให้ความรู้สึกพักผ่อน

สีเทา ให้ความรู้สึกภูมิฐาน เครื่องขริม สุภาพเรียบร้อย เป็นผู้ดี ใช้ได้ก็ในเนื้อที่กว้างลดความจ้าของสีขาว และความตึกลับของสีดำ สามารถใช้เป็นสีกลางใช้ร่วมได้ทุกสี เพราะสามารถทำให้เกิดความกลมกลืนระหว่างสีอื่น ๆ ดูแล้วสบายตา

สีดำ โดยปกติทำให้เป็นสีที่ให้ความรู้สึกหดหู่ ตึกลับ ให้ความรู้สึกหนัก แต่มั่นคง การใช้สีดำกับผลิตภัณฑ์มีความแข็งแรง และไม่สกปรก

สีขาว ให้ความรู้สึกสะอาดบริสุทธิ์ ถ้าใช้โดยเดียวจะให้ความรู้สึกเย็น สามารถใช้กับสีของฐานที่อยู่ต่ำกว่า เพื่อเน้นให้เด่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ หากมีการนำเอกสารนี้ไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
จะถือว่าผิดกฎหมาย และจะดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

สีที่กล่าวมานี้เป็นสีด้านความมั่งคั่ง ที่เราตกแต่งลงบนผิววัตถุ แต่ยังมีสีที่ควรรู้อีกนั่นคือ สีของวัตถุต่าง ๆ ในการให้ความรู้สีของมันอีกมาก

รูปทรงการมองเห็น

1. ลักษณะการมองเห็นในรูปแบบต่าง ๆ

1.1 ขนาด (SIZE) ความเข้มของสีทำให้การมองเห็นขนาดของวัตถุแตกต่างกันออกไป สีอ่อนจากมีวาวจะให้ความรู้สึกถึงขนาดใหญ่ และกว้างกว่าสีเข้ม เช่น ขนาดเท่ากันนั้นสีเทาจะให้ความรู้สึกว่ามีขนาดใหญ่กว่า

1.2 ระยะของภาพ (Viewing distance) วัตถุที่อยู่ใกล้ย่อมมองเห็นได้ชัดกว่าวัตถุที่อยู่ไกล หากวัตถุอยู่ใกล้ตาเกินไปจะทำให้การเห็นภาพนั้น ไม่ชัดเจนเพราะภาพดังกล่าวจะปรากฏหลังจอ เราสามารถอ่านหนังสือได้ดีในระยะปกติ 16 นิ้ว ส่วนเด็กนั้นสามารถมองเห็นได้ใกล้ที่สุด 6 นิ้ว

1.3 มุมของการมองเห็น (Angle of View) การมองเห็นตามปกตินั้นประมาณมุมกว้าง 90 - 94 องศา เช่น ระยะไกลของภาพทิวทัศน์ แต่ถ้านั้นเป็นวัตถุมุมมองประมาณ 2 องศา เช่น วัตถุมีขนาดสูง 7 นิ้วระยะห่างจากตาประมาณ 20 นิ้ว การมองเห็นสามารถประเมินมุมมองได้ระหว่าง 10 - 16 นิ้ว

1.4 ความสว่าง (Orightness) การที่เรามองเห็นวัตถุได้ เกิดจากแสงสว่างมากระทบวัตถุ แล้วจึงสะท้อนเข้าสู่ตา เพราะฉะนั้นวัตถุที่ได้รับแสงสว่างพอเหมาะจะสามารถเห็นได้ชัดเจนกว่าวัตถุที่ได้รับแสงน้อย วัตถุที่สามารถสะท้อนแสงได้ดี (ผิววัตถุสีขาว, มันวาว) จะมองเห็นได้ชัดเจนกว่าวัตถุผิวด้าน (สีดำ-สีเทาเข้ม) สีที่เห็นชัดที่สุด คือ สีเหลือง และสีส้ม

1.5 การสะท้อนแสง (REFLECTION) สีของแสงนั้นทำให้เกิดความชัดเจนหรือพลาดตา ทำให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ ต่อความรู้สึกรับรู้ได้แสงเป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (ELECTRO - MAGNETIC) ช่วงคลื่นไฟฟ้าช่วงนี้อยู่ในความถี่ระหว่าง 3800 - 7500 (อังสตรอมยูนิต) ความถี่นี้ประสาทจะแปรสัญญาณออกมาเป็นความรู้สึกที่เราเรียกว่า สีที่แตกต่างกัน และรวมกันเป็นสีขาว ความถี่คลื่นที่อยู่ต่ำลงไปมนุษย์มองไม่เห็น คือ ULTRAVIOLET คลื่นความถี่สูงขึ้นไปอีก คือ INFRARED RAY ซึ่งตามองไม่เห็นชัดกัน มีข้อสังเกตว่า ความถี่ของคลื่นแม่เหล็กนี้ นอกจากมนุษย์จะมองเห็นได้ช่วงหนึ่งแล้ว มนุษย์ก็ยังสามารถรู้สึกได้ทางผิวหนังได้อีก ความถี่ที่ร้อนจะเป็นคลื่นความถี่สูง ความถี่สีเย็นจะเกิดได้จากคลื่นความถี่ต่ำแสงกระทบวัตถุแล้วสะท้อนสู่ตา เราจึงมองเห็นภาพสี คือ เกิดจากวัตถุสะท้อนสีของแสงในช่วงคลื่นต่าง ๆ ถ้าวัตถุดูดซึมคลื่นได้หมดความถี่ วัตถุนั้นจะมองเห็นดำมืด เรียกว่า “สีดำ” ความจริงแล้ว “สีดำ” คือการที่ไม่มีคลื่นแสงสะท้อนกลับมาให้เห็นนั่นเอง

2. ความจำกัคอิทธิพลของสี (COLOR MEMORY)

ประสาทตาของมนุษย์ไม่สามารถจะเปรียบเทียบได้ จากความทรงจำอาจจะทำได้ บางครั้งแต่จะเป็นด้วยความบังเอิญ และทำไม่ได้เสมอไป สีจะมี (VARIATIONS) แตกต่างกัน

เช่น สีแดง ยังมีแตกต่างกันถึง 7,056 สี (ที่ตาสามารถแยกความแตกต่างได้) ซึ่งก็เป็นสีแดงเท่านั้นแต่ถ้านำมาเปรียบเทียบกันจะเห็นว่าแตกต่างกัน การทดลองของนักจิตวิทยาได้แสดงว่า สมองไม่

สามารถให้ความทรงจำในเรื่องของสีได้แน่นอน แต่ความจำจะบันทึกไว้ในรูปความนึกคิดเข้าใจที่ไม่สามารถแยกความถี่ของสีได้

2.1 สีวัตถุภายใต้แสงสี

ดังกล่าวมาแล้วว่า สีของวัตถุเกิดจากสะท้อนกลับของแสงคลื่นความถี่ต่าง ๆ กัน แต่วัตถุนั้นอยู่ภายใต้แสงที่มีความถี่เฉพาะ คือในช่วงใดช่วงหนึ่ง เช่น แสงสีแดง เป็นต้น สีของวัตถุนั้นก็จะเปลี่ยนไปจากความเป็นจริง เมื่อวัตถุนั้นอยู่ภายใต้แสงสว่างที่มีช่วงคลื่นครบทุกขนาดของความถี่วัตถุอันหนึ่งภายใต้แสงอาทิตย์ อาจปรากฏเป็นสีน้ำเงิน แต่ภายใต้แสงสีเขียวจะปรากฏเป็นสีเทาแก่ หรือภายใต้แสงสีเหลืองจะปรากฏเป็นสีเขียวจืดๆ ดังนั้น เราจึงต้องทราบถึงอิทธิพลของการผสมสีของแสงอีกด้วย ภายใต้แสงไฟฟ้าที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น (แสงเทียน) ก็ทำให้สีของวัตถุเปลี่ยนไป

2.2 ขอบเขตและความไวในการรับสีของประสาทตา

การมองเห็นสีของมนุษย์ภายใต้แสงสว่างที่ปกตินั้น ความรู้สึกไวต่อการรับสีต่าง ๆ นั้น จะไม่เท่ากันทุกสี แม้จะมองวัตถุจนถึงเส้นขอบของวัตถุชัดเจน แต่การมองเป็นสีบางสีจะแปรเปลี่ยนไปจากความเป็นจริง เพราะบางสีสามารถจดจำได้ดีในมุมของการมองที่กว้างมากกว่าสีอื่น ๆ

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างแสงกับตา

แสงกับตามีความสัมพันธ์กัน ถ้าขาดแสงเราจะมองไม่เห็นวัตถุ “ดวงตามนุษย์มีความไวต่อแสงในความถี่ต่าง ๆ กัน” ตาไวสูงที่สุดต่อคลื่นแสงขนาดคลื่นประมาณ 5,500 อังสตรอม ยูนิค ซึ่งได้แก่ สีเหลือง การที่เรามองเห็นวัตถุได้เกิดจากสีที่แสงพุ่งไปกระทบวัตถุแล้วสะท้อนสู่ตาของเรา ส่วนการมองเห็นสีของวัตถุอันนั้นมีคุณสมบัติดูดซึม จึงไม่มีการสะท้อนกลับเราจึงมองไม่เห็นคลื่นของสีนั้น เราจะเห็นเฉพาะคลื่นที่วัตถุนั้นสามารถดูดซึมได้ และสะท้อนกลับมา

ตารางที่ 5

ตารางแสดงการสะท้อนของแสงและสีต่าง ๆ

สี	สะท้อนแสงได้ร้อยละ	สี	สะท้อนแสงได้ร้อยละ
ขาว	80 - 90	ฟ้า	35.50
งาช้าง	70 - 80	เขียวอ่อน	25 - 50
ครีม	65 - 75	เขียวแก่	15 - 50
ชมพูอมม่วง	60 - 65	เขียวหยก	41.1
ชมพู	40 - 70	น้ำเงินแก่	10 - 20
เนื้อ	56.0	น้ำเงินอ่อน	45.0
เหลือง	65.0	น้ำตาล	8 - 122
เหลืองน้ำตาล	55 - 65	แดง	15.25
เทา	35 - 50	แดงเข้ม	7.0
เทาอ่อน	53 - 60	ดำ	2 - 5

2.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ สำหรับตกแต่งภายในสำนักงานที่มีผงด่านขจัดกลิ่นของ
นิตส์ (Decorative Textiles Product with Activated Carbons for Office)
นางสาว สุกัญญา หิรัญชะวะสิต 2537

ในปัจจุบันนี้ ผลิตภัณฑ์สิ่งทอได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้ภายในบ้าน ในความเป็นจริงแล้ว สิ่งทอสามารถนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายรูปแบบมากกว่าเดิมที่เป็นอยู่ เช่น ผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้ตกแต่งภายในสำนักงาน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานมากขึ้น

บริษัท นิตส์ อินเตอร์เนชันแนล เป็นบริษัทที่ผลิต ผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่มีผงด่านขจัดกลิ่นซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันนี้ และมีแนวทางที่จะพัฒนารูปแบบให้มีประโยชน์ใช้สอยที่กว้างขวางมากขึ้น โดยการนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ขจัดกลิ่นภายในสำนักงาน ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีปัญหาเรื่องกลิ่นมาก

หัวข้อวิทยานิพนธ์ โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอสำหรับตกแต่งสำนักงานที่มีผงด่านขจัดกลิ่นของนิตส์ จึงเป็นโครงการที่จะทำการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่มีผงด่านขจัดกลิ่นของนิตส์ ให้มีรูปแบบที่เหมาะสมกับการใช้งานภายในสำนักงาน โดยเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ตกแต่งภายในสำนักงาน เช่น คั่นไม้ผ้า, กระจาดดอกไม้ผ้า, ภาพติดผนัง ฯลฯ และแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องจากผลิตภัณฑ์เดิมทั้งในด้านความงามและใน ด้านประโยชน์ใช้สอยให้ดียิ่งขึ้น

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการนี้ คือจะได้ผลิตภัณฑ์ขจัดปัญหาเรื่องกลิ่นไม่พึงประสงค์ภายในสำนักงานช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีให้กับสถานที่ทำงาน และบริษัทนิตส์ สามารถขยายตลาดได้มากขึ้นเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภค ได้ดียิ่งขึ้น และส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตสิ่งทอของไทย ให้พัฒนาเพิ่มขึ้น เกิดเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเต็มที่ สำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์ในโครงการ จำเป็นจะต้องมีการศึกษาถึงปัญหาของผลิตภัณฑ์ใกล้เคียงในปัจจุบัน โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

ปัญหาด้านการออกแบบ

ผลิตภัณฑ์สิ่งทอสำหรับตกแต่งโดยทั่วไป มักจะออกแบบมาเพื่อใช้สอยภายในบ้าน ไม่ได้ออกแบบเพื่อใช้ในสำนักงาน จึงทำให้ไม่เข้ากันกับบรรยากาศภายในสำนักงาน และผลิตภัณฑ์ตกแต่ง ส่วนมากมักจะมีรูปแบบ สี สัน และลวดลายที่ไม่เข้าชุดกัน เมื่อนำมาตกแต่ง จะทำให้ดูคลาคลา ความกลมกลืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาด้านประโยชน์ใช้สอย

ผลิตภัณฑ์เดิมเน้นการขจัดกลิ่นในบ้าน หรือในพื้นที่เล็ก ๆ จึงไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้งานในสถานที่ใหญ่ ๆ มีคนมากมาย เช่นในสำนักงาน ผลิตภัณฑ์เดิมมีผงถ่านอยู่ในตัวผลิตภัณฑ์ ไม่สามารถแยกออกมาได้ จึงไม่สะดวกในการนำผลิตภัณฑ์ไปซักทำความสะอาด หรือนำผงถ่าน ไปตากแดด

ปัญหาด้านวัสดุ

วัสดุบางชนิด ไม่เหมาะสมกับการใช้งาน และมีคุณภาพไม่ดี ทำให้มาตรฐานของผลิตภัณฑ์ คู่ค้าลดลง

ปัญหาด้านกรรมวิธีการผลิต

แบบและกรรมวิธีการผลิต ของผลิตภัณฑ์ ไม่สอดคล้องกัน ทำให้ต้นทุนของผลิตภัณฑ์สูงขึ้นโดยไม่จำเป็น จากปัญหาดังกล่าว จึงนำมาค้นคว้าหาข้อมูล เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางในการออกแบบที่เหมาะสม โดยมีการดำเนินงานค้นคว้าดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิธีการดำเนินงาน นโยบายและแนวความคิดของบริษัทนี้ดี
2. ศึกษาพฤติกรรมและรสนิยมของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย คือสำนักงานต่าง ๆ
3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่และตำแหน่งที่จะนำผลิตภัณฑ์ไปใช้งานภายในสำนักงาน
4. ศึกษาถึงคุณสมบัติของผงถ่านที่จะนำมาบรรจุภายในผลิตภัณฑ์ เพื่อนำมาใช้ประกอบการออกแบบ
5. ศึกษาถึงรูปแบบการตกแต่งภายในสำนักงานที่เป็นที่นิยม เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความกลมกลืนกับสำนักงาน
6. ศึกษาถึงคุณสมบัติของเส้นใยชนิดต่าง ๆ เพื่อที่จะนำมาใช้งาน ได้อย่างเหมาะสม
7. ศึกษาถึงขั้นตอนและกรรมวิธีการผลิต ในระบบอุตสาหกรรมของผลิตภัณฑ์

สรุปผลการค้นคว้าและการออกแบบ

ในการออกแบบขั้นตอนสุดท้าย จะได้ผลิตภัณฑ์สำหรับตกแต่งสำนักงานที่มีผงถ่านขจัดกลิ่น ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ดี ทั้งในด้านรูปลักษณ์ ความงาม และประโยชน์ใช้สอยที่ดียิ่งขึ้น และสามารถเพิ่มยอดขายสินค้าและส่งเสริมภาพพจน์ของบริษัทนี้ดีให้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย อีกทั้งยังเป็นการนำเสนอผลิตภัณฑ์สิ่งทอรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย ให้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอและสัญลักษณ์สำหรับห้องอาหารโรงแรม เดอะ รอยัล คราวน์ นางสาวจิตินันท์ ไพศาลสถาน 2531

ธุรกิจการโรงแรมของจังหวัดสงขลา เกิดการขยายตัวขึ้น ตามสภาพการพัฒนาและการเติบโตในด้านธุรกิจของเมือง ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจทางการประมง หรือการลงทุนจากต่างประเทศ ตลอดจนการมีท่าเรือน้ำลึก ทำให้จำนวนนักธุรกิจ นักท่องเที่ยวตลอดจนบุคลากรทางด้านต่าง ๆ มีจำนวนเพิ่มขึ้นด้วยจนเกินกำลังของโรงแรมที่มีอยู่ภายในตัวจังหวัด จะสามารถรับได้ นักลงทุนจึงเริ่มสนใจที่จะลงทุนธุรกิจด้านการโรงแรมเป็นอันมาก

เมื่อมีการพัฒนา ก็ย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรมดั้งเดิม จึงเกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมของสภาพสังคม อย่างเช่น ศิลป-หัตถกรรมที่สื่อชื่อของจังหวัดสงขลา “ผ้าทอเกาะยอ” ได้มีการพัฒนาจากผ้าทอพื้นเมืองที่ชาวบ้านทอไว้ใช้ในครัวเรือนเป็นผ้าทอเพื่อการจำหน่ายสู่ท้องตลาด แต่ไม่แพร่หลายเท่าที่ควร

การโรงแรม เป็นธุรกิจทางด้านการบริการ จำเป็นที่ต้องพิถีพิถันในการออกแบบทุกส่วน โดยเฉพาะทางด้านห้องอาหาร เป็นส่วนที่ทำรายได้ให้แก่โรงแรมเป็นจำนวนมาก นอกเหนือจากทางด้านห้องพักสามารถรังรองแขกทั้งจากภายในและภายนอกโรงแรม ด้วยเหตุนี้ วิทยานิพนธ์เรื่อง โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอและสัญลักษณ์ สำหรับห้องอาหาร โรงแรม เดอะ รอยัล คราวน์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความประทับใจให้เกิดขึ้นกับแขกผู้มาเยือน และพิถีพิถันในการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอตลอดจนสัญลักษณ์ของห้องอาหาร ให้เหมาะสมกับการใช้งานด้วย โดยอาศัยความเป็นเอกลักษณ์ของผ้าทอพื้นเมืองมาประยุกต์ลวดลายใช้สำหรับผลิตภัณฑ์สิ่งทอ และเอกลักษณ์ของภาคใต้มาประยุกต์สำหรับสัญลักษณ์ห้องอาหาร

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในเรื่องนี้ สามารถสรุปปัญหาของผลิตภัณฑ์สิ่งทอและสัญลักษณ์ของโรงแรมในจังหวัดสงขลา โดยสังเขปได้ออกเป็น

ปัญหาด้านประโยชน์ใช้สอย

รายละเอียดบางส่วนของผลิตภัณฑ์สิ่งทอไม่เหมาะสม อย่างเช่น ผ้าปูโต๊ะใหญ่-เล็กเกินไป สร้างความรำคาญให้แก่ผู้นั่ง ผ้ารองจานทับซ้อน ชุดพนักงานแขนเสื้อสั้น-ยาว เกินไปกระโปรงแคบเดินไม่สะดวก เสื้อพนักงานชาย คอเสื้อรั้งจนเกินไป

ปัญหาด้านการออกแบบ

ผลิตภัณฑ์สิ่งทอไม่มีการออกแบบให้ Corporate เท่าที่ควร ไม่ว่าจะเป็นทางด้านลวดลายหรือรูปแบบ ส่วนสัญลักษณ์ห้องอาหาร ไม่มีการสื่อเป็นภาคใต้ได้เด่นชัดเท่าที่ควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาทางด้านวัสดุ

ขาดความคำนึงถึงคุณสมบัติที่เหมาะสมของวัสดุ สำหรับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น วัสดุที่ย่าง ผิวสัมผัสไม่อ่อนนุ่ม ชับน้ำไม่ดี หรือไม่ระบายความร้อน

ปัญหาในด้านการผลิต

การสั่งผลิตเป็นตัว ๆ หรือให้พนักงานไปคัดเอง สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมากตลอดจน ผลิตภัณฑ์สิ่งทอไม่มีการจัดวาง Pattern ที่ดีจะทำให้เป็นการสิ้นเปลืองผ้าเป็นจำนวนมาก หากนำมาผลิตในระบบอุตสาหกรรม จะทำให้ผลิตได้เร็วขึ้นประหยัดเวลา และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายลดลง

แนวทางการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาผลิตภัณฑ์สิ่งทอของห้องอาหารภายในโรงแรมระดับเดียวกัน
2. ศึกษาเอกลักษณ์ของภาคใต้เพื่อเป็นแนวทางออกแบบสัญลักษณ์ห้องอาหาร
3. ศึกษางานผ้าทอพื้นเมืองภาคใต้ตลอดจนลวดลายที่นำมาประยุกต์ใช้
4. ศึกษาปัจจัยเกี่ยวข้องกับผ้าบนโต๊ะอาหาร
5. ศึกษาขนาดสัดส่วนของบุคคล
6. ศึกษาพฤติกรรมของพนักงานห้องอาหาร
7. ศึกษาถึงคุณสมบัติของเส้นใยในการผลิต
8. ศึกษาเกี่ยวกับการตกแต่งผ้า
9. ศึกษาการแต่งกายพื้นเมืองที่นำมาประยุกต์ใช้
10. ศึกษาแนวแฟชั่นที่สามารถคงอยู่ได้นาน
11. ศึกษากรรมวิธีการผลิตในระบบอุตสาหกรรม ตลอดจนระบบเสื้อผ้าสำเร็จรูป
12. ศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาสีที่เกี่ยวข้อง
13. ศึกษาเทคนิคขั้นตอนการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ
14. วิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล

สรุปผลการค้นคว้าและการออกแบบ

ในการออกแบบขั้นสุดท้ายจะได้ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ และสัญลักษณ์สำหรับห้องอาหาร ผลิตภัณฑ์สิ่งทอประกอบได้ ชุดพนักงานแคชเชียร์ ชุดพนักงานบริการหญิง-ชาย ชุดผ้าบนโต๊ะอาหารทั้งหมด โดยทำการออกแบบเพื่อสนองการใช้งานทางด้านประโยชน์ใช้สอย ตลอดจนลวดลายสีสรรที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของผ้าทอพื้นเมือง และเอกลักษณ์ของภาคใต้ที่สามารถสื่อด้วยสัญลักษณ์ห้องอาหาร

นอกจากนี้ เป็นการส่งเสริมการนำเอาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นพื้นเมือง มาใช้ในงานทางด้านโรงแรมมากขึ้น สามารถแสดงออกถึงความเป็นไทยแบบอย่างท้องถิ่นได้อย่างอบอุ่น เป็นที่ประทับใจ สำหรับชาวต่างชาติได้เป็นอย่างดี

เนื่องจากเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอในห้องนอนจาก PATCHWORK เพื่อส่งเสริมการขายของห้างสรรพสินค้า เซน (ZEN) นางสาวนิลบล ศิริบุญฤทธิ์ 2536

งาน PATCHWORK เกิดจากการต่อ-ปะชิ้นผ้าต่างสี-ลายเข้าด้วยกัน มีการผลิตและได้รับความนิยมมาตั้งแต่สมัยโบราณ ในปัจจุบันการผลิต PATCHWORK สามารถทำได้ในระบบอุตสาหกรรม และนิยมนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอที่มีบทบาทในชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิดความสะดวกสบาย ตอบสนองการใช้งานและเกิดความสวยงาม แต่ในปัจจุบันตลาดผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอมีสภาพการแข่งขันค่อนข้างสูง ผลิตภัณฑ์ที่มีความแปลกใหม่และมีคุณภาพรวมถึงการใช้วิถีทางการตลาดที่เหมาะสม ย่อมทำให้สินค้ามียอดขายสูงขึ้นได้

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ในโครงการนี้จึงเป็นแนวทางการเสนอแนะโครงการที่ดำเนินงานตามนโยบายส่งเสริมการขายของห้างสรรพสินค้าเซน (ZEN) โดยมีแนวคิดที่จะอนุรักษ์ส่งเสริมและเผยแพร่งาน PATCHWORK ให้เป็นที่รู้จักและนิยมในหมู่คนไทย รวมถึงเป็นการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุเหลือใช้ให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่า สามารถตอบสนองการใช้งานได้ดี โดยงาน PATCHWORK มาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความทันสมัยแปลกใหม่ตามแนวความคิดของห้าง เป็นการเพิ่มทางเลือกให้ผู้บริโภคทั้งจากในและนอกประเทศ

สำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์ในโครงการ จำเป็นจะต้องมีการศึกษาถึงปัญหาของผลิตภัณฑ์จาก PATCHWORK ที่มีในปัจจุบัน ซึ่งสามารถสรุปปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาได้โดยสังเขปดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์จาก PATCHWORK ยังไม่เป็นที่รู้จักและนิยมของคนไทยมากนัก เนื่องจากขาดการส่งเสริมในด้านคุณค่าและการนำไปใช้งาน สามารถแก้ปัญหาโดยเผยแพร่ในลักษณะของการส่งเสริมการขายในห้างสรรพสินค้าในช่วงเวลาสำคัญที่ผู้บริโภคมีความต้องการซื้อสูง
2. ยังไม่มีการพัฒนาในด้านรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่ และไม่มีการจัดเป็นชุดสินค้าที่มีเอกลักษณ์ร่วมกันสามารถแก้ปัญหาโดยออกแบบให้เป็นชุดผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่จาก PATCHWORK โดยใช้เอกลักษณ์ทางโครงสร้างของ PATCHWORK ร่วมกัน
3. การผลิตโดยใช้ผ้าชิ้นใหญ่มาตัดเป็นชิ้นเล็กทั้งหมด ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง และมีผ้าเหลือใช้สามารถแก้ปัญหาโดยเลือกใช้เศษผ้าร่วมกับผ้าชิ้น ซึ่งจะเป็นการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุได้อย่างคุ้มค่า ลดต้นทุนการผลิต และไม่มีปัญหาเรื่องผ้าเหลือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การสร้างโครงสร้างของ PATCHWORK เมื่อไม่ได้รับการพัฒนาและควบคุมในเรื่องสี ย่อมทำให้งานไม่มีจุดเด่นในตัวเอง สามารถแก้ปัญหาโดยการออกแบบที่คำนึงถึงสีที่เหมาะสม มีเอกลักษณ์ร่วมกัน นำไปสร้าง CORPORATE IDENTITY ในผลิตภัณฑ์ชุดเดียวกันได้
5. วัสดุบางชนิดไม่เหมาะสมในการใช้งาน เช่น เนื้อผ้าหนาเกินไป ยับง่าย สีตก สามารถแก้ปัญหาโดยเลือกวัสดุที่มีภายในประเทศ มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการใช้งาน
6. ปัญหาด้านประโยชน์ใช้สอยเกี่ยวข้องกับรายละเอียดของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดที่ไม่เหมาะสม เช่น มีรูปทรงและขนาดสัดส่วนใหญ่หรือเล็กเกินไป การถอดซักทำความสะอาดลำบาก

จากปัญหาดังกล่าว จึงนำมาค้นคว้าข้อมูล เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการออกแบบที่เหมาะสม โดยมีวิธีการดำเนินงานค้นคว้าดังนี้

1. ศึกษาประวัติความเป็นมา วิธีการดำเนินงาน นโยบาย รวมทั้งจุดมุ่งหมายในการให้บริการของห้างเซน (ZEN)
2. ศึกษาพฤติกรรม การซื้อ และความนิยมของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายของห้าง
3. ศึกษาลักษณะงาน PATCHWORK ที่มีมาแต่เดิมจนถึงปัจจุบัน รวมถึงข้อมูลทั่วไปของ PATCHWORK เช่น คุณสมบัติวิธีการผลิต การเก็บรักษา การใช้วัสดุ
4. ศึกษารูปแบบของผลิตภัณฑ์จาก PATCHWORK ที่มีอยู่ในปัจจุบัน
5. ศึกษา รูปแบบและขนาดสัดส่วนของผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอในห้องนอนและผลิตภัณฑ์ใกล้เคียงที่มีในปัจจุบัน
6. ศึกษาคุณสมบัติและที่มาของวัสดุที่จะนำมาใช้ในการออกแบบ
7. ศึกษาขั้นตอนกรรมวิธีการผลิตที่เหมาะสมกับการออกแบบเพื่อการผลิตในระบบอุตสาหกรรม

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการนี้คือ ผลิตภัณฑ์จาก PATCHWORK ได้รับการเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักและนิยมกว้างขวางขึ้น จากการผลิตโดยใช้เศษวัสดุเหลือใช้ ได้ผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ที่มีคุณภาพ เพื่อส่งเสริมการขายของห้างสรรพสินค้าเซน (ZEN) ทำให้มียอดขายของสินค้าเพิ่มขึ้น และจะเป็นแนวทางในการเพิ่มปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์ของ PATCHWORK ไปยังต่างประเทศอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการค้นคว้าและการออกแบบ

ในการออกแบบชิ้นคอนสตรัคท์ภายใต้ผลิตภัณฑ์จาก PATCHWORK ที่มีความทันสมัยมีโครงสร้าง รูปทรงและสีต้นสวยงาม สนองการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการผลิตโดยใช้เศษวัสดุเพื่อการส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ได้รับการออกแบบให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย มีการเน้นคุณภาพของสินค้า ความประณีต รูปแบบ วัสดุ และกรรมวิธีการผลิตที่ได้มาตรฐาน เป็นการเพิ่มยอดขายของสินค้า ให้กับห้างสรรพสินค้าเซน (ZEN) และเป็นแนวทางในการขยายตลาดไปยังต่างประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาในหัวข้อ “โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงภายในโรงแรมโซลทวิน” โดยการดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนและรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้ คือ การสำรวจและรวบรวมข้อมูล แหล่งที่มาของข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 วิธีสำรวจและรวบรวมข้อมูล

ในการสำรวจและรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ถือว่าเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปใช้ในการสรุปเป็นข้อมูลเบื้องต้น และการนำไปประกอบการวิเคราะห์และสรุปต่อไป วิธีการที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจมีดังนี้

ข้อมูลจากการศึกษาเชิงเอกสาร (ทุติภูมิ)

เป็นการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา หนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตลอดงานวิจัยนิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการศึกษาและเป็นแนวทางในการออกแบบทั้งทางด้านข้อมูลสถานที่ในการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (ภาคสนาม)

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์จากบุคคลต่าง ๆ ที่มีความรู้เกี่ยวกับ งานจัดเลี้ยง การจัดเลี้ยง และการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงรวมถึงผู้มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบลวดลายผ้า ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้อุปกรณ์การตกแต่ง บุคคลที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ในที่นี้คือ

คุณ	ธงชัย	พิงตระกูล	ผู้จัดการฝ่ายจัดเลี้ยง โรงแรม โซลทวิน
คุณ	สิริพร	สิริกุลพิสุทธิ์	กรรมการผู้จัดการบริษัทชบาติค
คุณ	ศศิวรรณ	ดำรงศิริ	นักออกแบบลายผ้าบริษัทชบาติค
คุณ	เอกพรรณี	โชมชื่นจิตร	อาจารย์แผนกทอผ้ามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึง หลักการออกแบบลวดลายในการตกแต่งห้องจัดเลี้ยง การเลือกใช้ผ้าเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบกับการทำวิจัย

การศึกษาจากสภาพการใช้งานจริง

เป็นการเก็บข้อมูลการศึกษาจากพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ในการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของ โรงแรมโซลทวิน โดยการสังเกตและถ่ายภาพ ลักษณะของการใช้งานและสภาพของห้องจัดเลี้ยงทั้ง เอกภพฐิติและปฏิบัติ เพื่อให้ทราบว่า การใช้งานของอุปกรณ์ในการตกแต่งที่เป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับ การค้า ไปโครงการที่คัดค้านขั้นต้นต่าง ๆ ในการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดเลี้ยงไปใช้

ในงานมงคลสมรสรวมทั้งสภาพแวดล้อมของห้องจัดเลี้ยงเพื่อให้ทราบถึงปัญหาในการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงที่เกิดขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบต่อไป

เมื่อได้ข้อมูลต่าง ๆ ทั้งทางภาคเอกสารและภาคสนามแล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาทำการแบ่งหมวดหมู่ เพื่อการศึกษาที่ง่ายขึ้นและทำการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุป เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่สำคัญต่อการนำไปใช้งานในการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมโซลทวิน

3.2 แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลจากบุคคล

ผู้มีความรู้ทางด้าน การตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของ โรงแรมโซลทวิน

ผู้มีความรู้ทางด้าน การออกแบบลวดลายผ้า

ผู้มีความรู้ทางด้าน การตกแต่งภายใน

ข้อมูลจากสถานที่

ข้อมูลจาก โรงแรมโซลทวิน

ข้อมูลจากหนังสืออ้างอิง ตำรา และเอกสาร

ข้อมูลจากหนังสืออ้างอิงและวิทยานิพนธ์ ห้องสมุดคณะครุศาสตร์

อุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ห้องสมุดแห่งชาติ

3.3 วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ค้นคว้าจากตำรา เอกสาร งานวิจัย พร้อมทั้งคำสัมภาษณ์จากภาคสนามที่ผู้วิจัยได้ศึกษามา
2. ศึกษาการสร้างเครื่องมือเพื่อทำการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ

3.1 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาสรุปเป็นแนวทางในการออกแบบ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ทั้งทางภาคเอกสารและภาคสนามเพื่อนำไปสู่การอ้างอิงในการออกแบบเพื่อให้ได้มาซึ่งความถูกต้องในการออกแบบผลิตภัณฑ์ สิ่งทอเพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของ โรงแรมโซลทวินที่มีประสิทธิภาพในการใช้งานต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

การวิจัยโครงการออกแบบสิ่งทอเพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมโซลทวิน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งส่วนต่าง ๆ ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาเป็นเรื่อง ๆ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การออกแบบ

2.1 แนวการออกแบบ

2.2 แบบจำลอง

โดยแต่ละเรื่องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง การนำข้อมูลมาแยกแยะจัดความสำคัญของข้อมูลโดยจัดลำดับความสำคัญเพื่อที่จะนำมาประเมินค่าข้อมูลได้เป็นหมวดหมู่ การวิเคราะห์จะต้องการนำเอาข้อพิจารณาต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาข้อสรุปว่า ข้อใดมีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ของเรามากที่สุด เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบต่อไป

ลักษณะของการวิเคราะห์จะมีอยู่ 2 ลักษณะคือ แบบของตารางวิเคราะห์ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ที่เปรียบเทียบให้เห็นเป็นค่าทางตัวเลขเพื่อสะดวกในการอ่านค่าตัวเลขและสรุปผล ส่วนการวิเคราะห์อีกลักษณะหนึ่งก็คือ การวิเคราะห์แบบการเขียนบรรยาย โดยอ้างอิงหลักเหตุและผล หรือ ทฤษฎี หรืออาจจะเป็นบทสรุปของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปผลออกมา

ค่าความหมายค่าคะแนนที่ใช้

5	หมายถึง	ดีมาก
4	หมายถึง	ดี
3	หมายถึง	พอใช้
2	หมายถึง	ไม่ดี
1	หมายถึง	ไม่เหมาะสม

การวิจัยแบบตารางนั้นผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นเรื่อง ๆ ดังนี้

การวิเคราะห์ประเภทของผ้า	การวิเคราะห์ชนิดของผ้า
การวิเคราะห์กรรมวิธีการผลิต	การวิเคราะห์ประเภทของลวดลาย
การวิเคราะห์รูปแบบของลวดลาย	การวิเคราะห์ประเภทของสี
การวิเคราะห์รูปทรงของผ้ารองงาน	การวิเคราะห์รูปทรงของผ้ารองแก้ว
การวิเคราะห์รูปทรงของพนักพิงเก้าอี้	การวิเคราะห์รูปทรงของผ้าเช็ดปาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์บุรีรัมย์ การตีพิมพ์หรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจะถือว่าผิดกฎหมาย
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1

การวิเคราะห์ ประเภทของผ้า

ผ้ามีความสำคัญมากต่อการผลิต ผลิตภัณฑ์สิ่งทอผ้าขาดผ้าผลิตภัณฑ์นั้นอาจไม่ใช่ผลิตภัณฑ์สิ่งทอโดยตรง ดังนั้นโครงการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมโซลทวิน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ผ้าตกแต่งเป็นหลักในการตกแต่ง ดังนั้นจึงพอสรุปวิเคราะห์ได้ดังนี้ แยกประเภทของผ้าได้ดังนี้

1. ประเภทของเส้นใยธรรมชาติ
2. ประเภทของใยสังเคราะห์

ลำดับที่	ข้อพิจารณา	หัวข้อพิจารณา	
		1	2
1	เหมาะกับกรรมวิธีการผลิต	5	3
2	ทนต่อการใช้งาน	3	4
3	ดูดซับสีพื้นที่ได้ดี	5	3
4	ทนต่อการซักล้าง	4	4
5	ราคาถูก	4	3
	รวม	21	17

จากตารางที่ 1 ประเภทของผ้าที่เลือกใช้สรุปวิเคราะห์เลือกใช้ผ้าประเภทใยธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2

การวิเคราะห์ คุณสมบัติของผ้า

การเลือกชนิดของผ้าที่จะนำมาใช้นั้นมีความสำคัญมากควรมีการคำนึงก่อนเลือกใช้ผ้า ผ้ามีหลายชนิดหลายประเภท มีคุณสมบัติที่แตกต่างกันออกไป เช่น มีความหนาบางต่างกัน ดังนั้นพอสรุปได้เลือกคุณสมบัติของผ้าที่จะเหมาะสมกับการใช้งานมี 2 แบบดังนี้

1. คุณสมบัติของผ้าที่มีความหนาแน่นทึบแข็ง
2. คุณสมบัติของผ้าที่มีความเบาบางนุ่ม

ลำดับที่	ข้อพิจารณา	หัวข้อพิจารณา	
		1	2
1	ทนต่อการใช้งาน	5	3
2	เหมาะสมที่จะใช้งานตกแต่ง	2	5
3	ง่ายต่อการจัดซื้อ	3	4
4	สะดวกต่อการใช้งาน	3	4
5	ราคาถูก	3	4
	รวม	16	20

ตารางที่ 2 คุณสมบัติของผ้าที่เลือกใช้ สรุปวิเคราะห์เลือกใช้คุณสมบัติของผ้าที่มีความเบาบางนุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3
การวิเคราะห์ กรรมวิธีการผลิต

กรรมวิธีการผลิตนั้นมีหลายวิธี แต่กรรมวิธีการผลิตนั้นก็มียุทธศาสตร์ที่แตกต่างกันออกไป การผลิตนั้นมีความยากง่ายแตกต่างกันออกไป แต่โครงการนี้ สรุปมาวิเคราะห์ได้ดังนี้คือ

1. การทำรูปแบบของผ้าบาติก
2. การทำรูปแบบของการทำผ้าพิมพ์

ลำดับที่	ข้อพิจารณา	หัวข้อพิจารณา	
		1	2
1	การทำงานไม่ซับซ้อน	4	3
2	ต้นทุนการผลิตต่ำ	4	3
3	ความสวยงามของงานสำเร็จ	4	3
4	การทำในระบบอุตสาหกรรม	4	4
	รวม	16	13

จากตารางที่ 3 กรรมวิธีการผลิตที่เลือกใช้สรุปวิเคราะห์เลือกใช้การทำรูปแบบผ้าบาติก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4

การวิเคราะห์ประเภทของลวดลาย

การออกแบบลายผ้าที่มีความจำเป็นในการที่จะต้องเลือกใช้ลวดลาย ประเภทของลวดลาย นั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนั้นจึงสรุปวิเคราะห์ ประเภทของลวดลายดังนี้คือ

1. ลายเรขาคณิต
2. ลายธรรมชาติ

ลำดับที่	ชื่อพิจารณา	หัวข้อพิจารณา	
		1	2
1	ง่ายต่อการจัดองค์ประกอบ	4	4
2	ง่ายต่อการนำมาออกแบบ	4	3
3	นิยมใช้ในการออกแบบ	3	4
4	มีความสวยงาม	3	4
	รวม	14	19

ตารางที่ 4 ประเภทของลวดลายผ้าที่เลือกใช้ในการออกแบบคือลวดลายธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5

การวิเคราะห์รูปแบบของลวดลายธรรมชาติ

ลวดลายธรรมชาตินั้นมีหลายรูปแบบที่จะสามารถนำมาเลือกใช้ให้เข้ากับโครงการ เพื่อเป็นการให้เหมาะสมกับการใช้งานจึงมีการสรุปเลือกวิเคราะห์ได้ดังนี้คือ

1. คน
2. สัตว์
3. พรรณพฤกษา (ต้นไม้ ดอกไม้)

ลำดับที่	ข้อพิจารณา	หัวข้อพิจารณา		
		1	2	3
1	เหมาะกับการนำมาใช้ในการออกแบบ	1	3	4
2	ลวดลายสวยงาม	2	3	4
3	นิยมนำมาใช้ในการออกแบบ	1	4	5
	รวม	4	10	13

ตารางที่ 5 รูปแบบของลวดลายธรรมชาติที่เลือกใช้คือ พรรณพฤกษา (ต้นไม้ ดอกไม้) และสัตว์มาใช้ในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6
การวิเคราะห์ประเภทของโทนสีที่ใช้

ลักษณะของโทนสีนั้นมี 2 โทน คือโทนสีร้อน โทนสีเย็นในการออกแบบบลวดลายผ้านั้น ควรคำนึงถึงการเลือกใช้โทนสี ที่มีความเหมาะสมกับการใช้งาน ก่อนการออกแบบใช้สีดังนั้น จึงทำการวิเคราะห์โทนสีดังนี้คือ

1. โทนร้อน
2. โทนเย็น

ลำดับที่	ข้อพิจารณา	หัวข้อพิจารณา	
		1	2
1	ผลในด้านร่างกายและจิตใจ	4	4
2	เหมาะสมกับรูปแบบและการทำงาน	4	3
3	ง่ายต่อการทำความสะอาด	3	4
4	รู้สึกสบายต่อการมองเห็น	3	4
	รวม	11	17

ตารางที่ 6 ประเภทของโทนสีที่ใช้เลือกใช้โทนเย็นเพื่อความเหมาะสมกับการออกแบบ
การใช้งาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7
การวิเคราะห์ รูปทรงของผ้ารองจาน

ลักษณะของรูปทรงที่นำมาพิจารณา

ลำดับที่	ข้อพิจารณา	หัวข้อพิจารณา		
		1	2	3
1	ประหยัดเนื้อผ้า	3	5	2
2	ง่ายต่อการจัด	4	5	5
3	รูปแบบที่นิยมนำมาใช้	3	4	3
4	ดูแลรักษาง่าย	4	4	4
	รวม	14	18	14

สรุปผลการวิเคราะห์ แบบที่ 3 รูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9

การวิเคราะห์ รูปทรงของผ้าเช็ดปาก

ลักษณะของรูปทรงที่นำมาพิจารณา

1.

2.

ลำดับที่	ข้อพิจารณา	หัวข้อพิจารณา		
		1	2	3
1	ประหยัดเนื้อผ้า	3	5	2
2	ง่ายต่อการจัด	4	5	5
3	รูปแบบที่นิยมนำมาใช้	3	4	3
4	ดูแลรักษาง่าย	4	4	4
	รวม	14	18	14

สรุปผลการวิเคราะห์ แบบที่ 2 รูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส

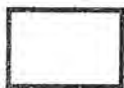
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10

การวิเคราะห์ รูปแบบของผ้าคลุมหนักหิ้งเก้าอี้

ลักษณะรูปทรงที่นำมาพิจารณา

1.

2.

3.

ลำดับที่	ข้อพิจารณา	หัวข้อพิจารณา		
		1	2	3
1	ประหยัดเนื้อผ้า	3	5	2
2	ง่ายต่อการจัด	4	5	5
3	รูปแบบที่นิยมนำมาใช้	3	4	3
4	ดูแลรักษาง่าย	4	4	4
	รวม	14	18	14

สรุปผลการวิเคราะห์ แบบที่ 3 รูปทรงอิสระ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ข้อมูลเบื้องต้นในการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของ โรงแรม โชนทวิน ซึ่งสามารถวิเคราะห์เพื่อนำมาออกแบบได้ดังนี้

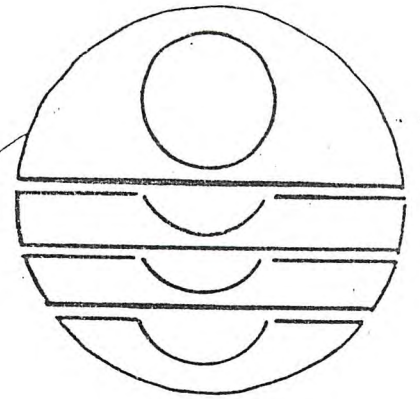
1. ประเภทของผ้าที่เลือกใช้สรุปวิเคราะห์เลือกใช้ผ้าประเภทใยธรรมชาติ
2. คุณสมบัติของผ้าที่เลือกใช้ สรุปวิเคราะห์เลือกใช้คุณสมบัติของผ้าที่มีความเบาบางนุ่ม
3. กรรมวิธีการผลิตที่เลือกใช้ สรุปวิเคราะห์เลือกใช้การทำรูปแบบผ้าบาติก
4. ประเภทของผ้าที่เลือกใช้ในการออกแบบสรุปวิเคราะห์คือลวดลายธรรมชาติ
5. รูปแบบของลวดลายที่เลือกใช้ในการออกแบบสรุปวิเคราะห์คือพรรณพฤกษา (ต้นไม้ม ดอกไม้)
6. ประเภทของโทนสีที่เลือกใช้สรุปวิเคราะห์คือ โทนเย็น
7. รูปทรงของผ้ารองจานเลือกใช้ รูปทรงทรงวงรี
8. รูปแบบของผ้ารองแก้ว เลือกใช้รูปทรงกลม
9. รูปทรงของผ้าเช็ดปาก เลือกใช้ รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส
10. รูปทรงของผ้าคลุมพนักเก้าอี้ เลือกใช้ รูปทรงอิสระ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

PATTREN

R5

PATTREN

Sol Twin Towers Hotel

SCALE 1:1
UNIT M:M

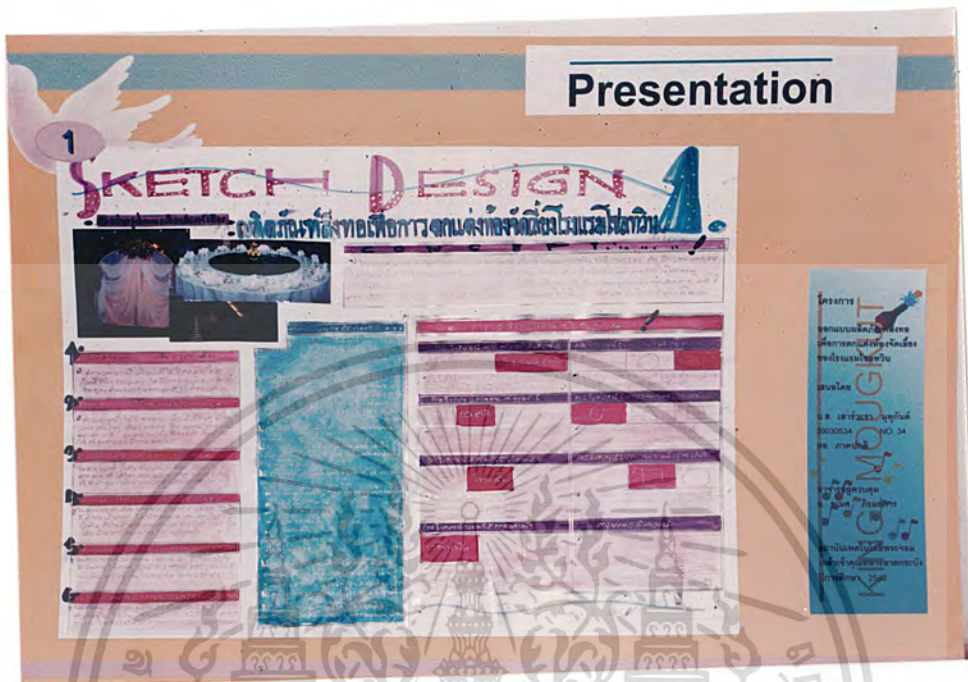
Sol Twin Towers Hotel

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

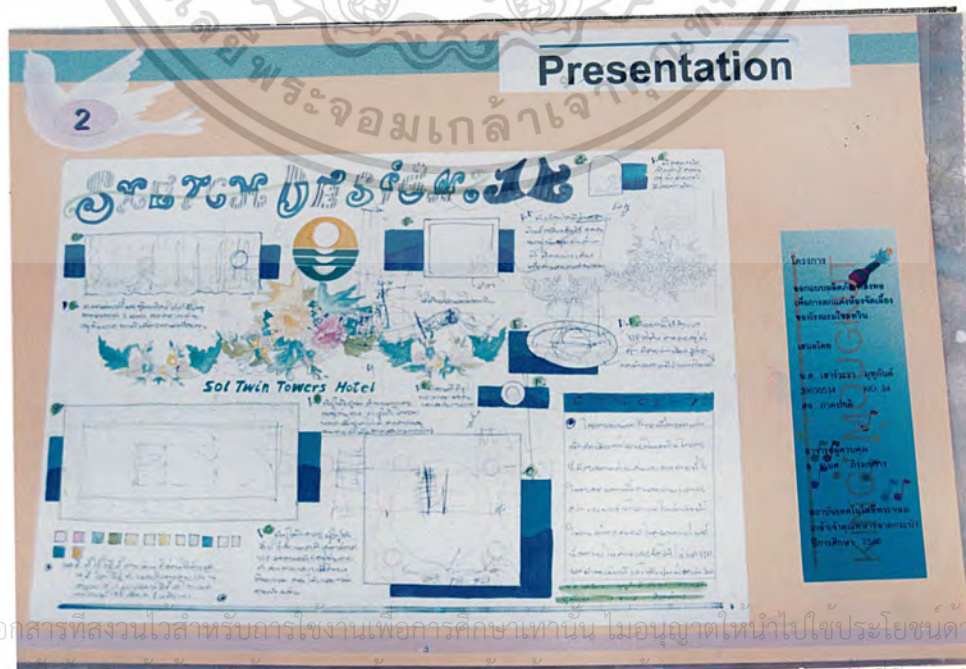

๑๕๙

ภาพที่ 29
PRESENTATION

ภาพที่ 30
PRESENTATION

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ต่อสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 31

PRESENTATION

ภาพที่ 32

PRESENTATION

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 33
PRESENTATION

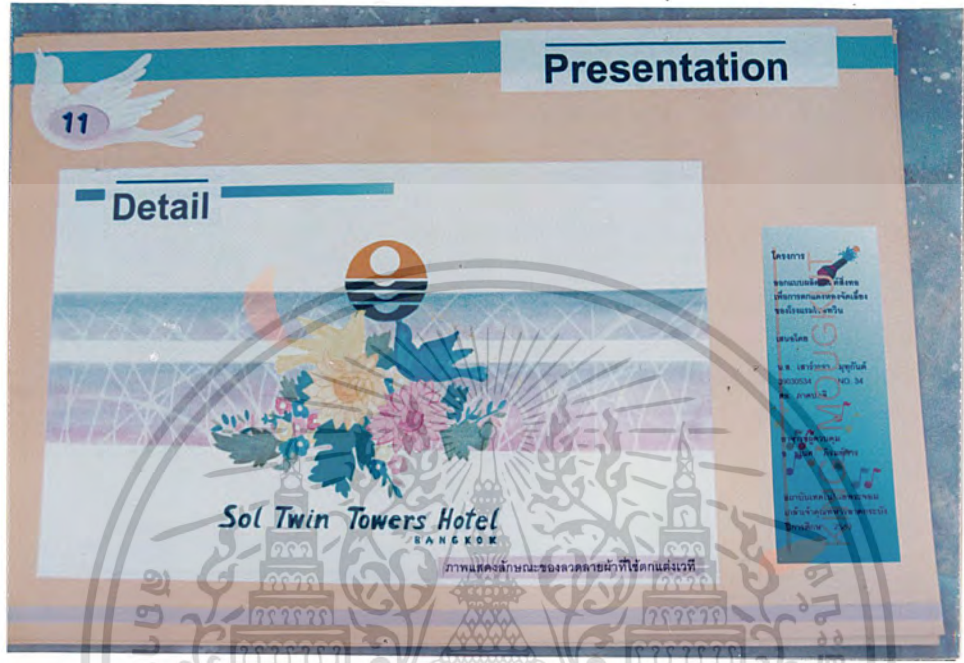
ภาพที่ 34
PRESENTATION

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ภาพแสดงลักษณะของลวดลายดอกไม้ที่นำมาใช้ในการออกแบบ ลวดลายผ้าที่ไม่มีลักษณะลวดลายดอกไม้ เป็นการจำลองดอกไม้ การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไป...
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 35

PRESENTATION

ภาพที่ 36

PRESENTATION

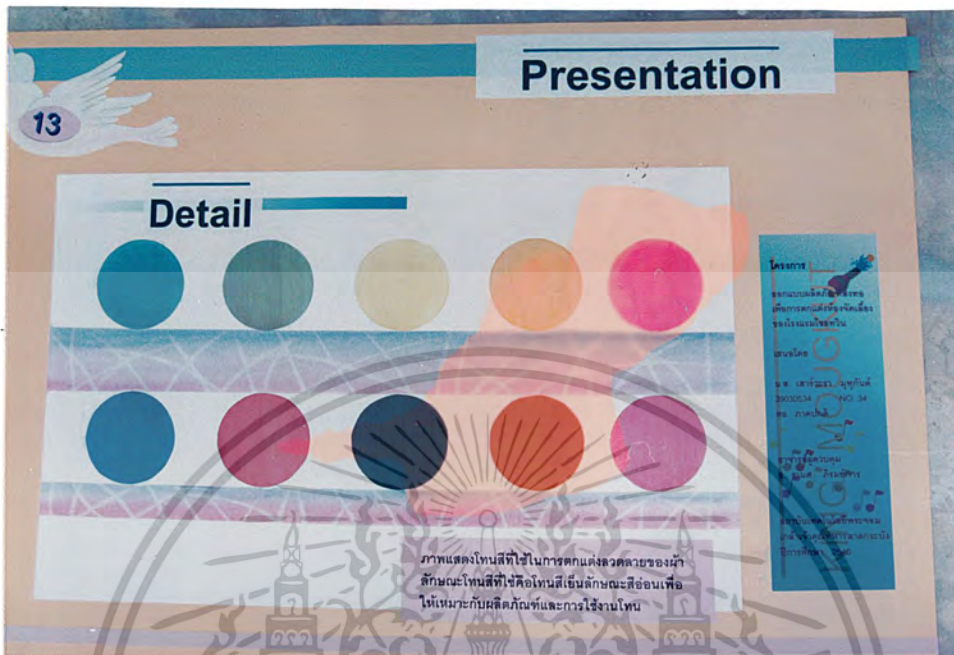

เอกสารนี้เป็น ภาพแสดงลักษณะของอาคารที่พักในส่วนของโรงแรมงาน ผ้าเช็ดปาก และผ้าคลุมหนัก

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 37

PRESENTATION

ภาพที่ 38

PRESENTATION

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังขอแจ้งให้ตัดต้นฉบับเนื้อหาและห้องเรียนอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 39

PRESENTATION

15

Presentation

Detail

ภาพแสดงเก้าอี้ใช้ตกแต่งมีบุโต๊ะ มีลักษณะการตกแต่งโต๊ะรอบ
รอบโต๊ะลักษณะของวงจลาอยู่ด้านซ้ายมีริบบิ้นสีทองอยู่ด้าน
ขอบบนขวา เพื่อเพิ่มความสะกดกับการใช้งาน

โครงการ
ชมรมนักศึกษาวิชาศิลปะ
เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้
ชมรมโรงเรียนโพธิ์
ชนบท
เลขที่ ๒๕๖ ถนน สุขุมวิท
๒๐๐๐๖๓๔ NO. ๒๔
ต. บางนา กทม.

โรงเรียนโพธิ์ชนบท
๒๕๖ ถนน สุขุมวิท
๒๐๐๐๖๓๔ NO. ๒๔
ต. บางนา กทม.

ภาพที่ 40

PRESENTATION

16

Presentation

Detail

ภาพแสดงลักษณะของหน้าตกแต่งโต๊ะบุโต๊ะ ลักษณะของวงจลา
อยู่ด้านซ้ายของผ้า

โครงการ
ชมรมนักศึกษาวิชาศิลปะ
เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้
ชมรมโรงเรียนโพธิ์
ชนบท
เลขที่ ๒๕๖ ถนน สุขุมวิท
๒๐๐๐๖๓๔ NO. ๒๔
ต. บางนา กทม.

โรงเรียนโพธิ์ชนบท
๒๕๖ ถนน สุขุมวิท
๒๐๐๐๖๓๔ NO. ๒๔
ต. บางนา กทม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

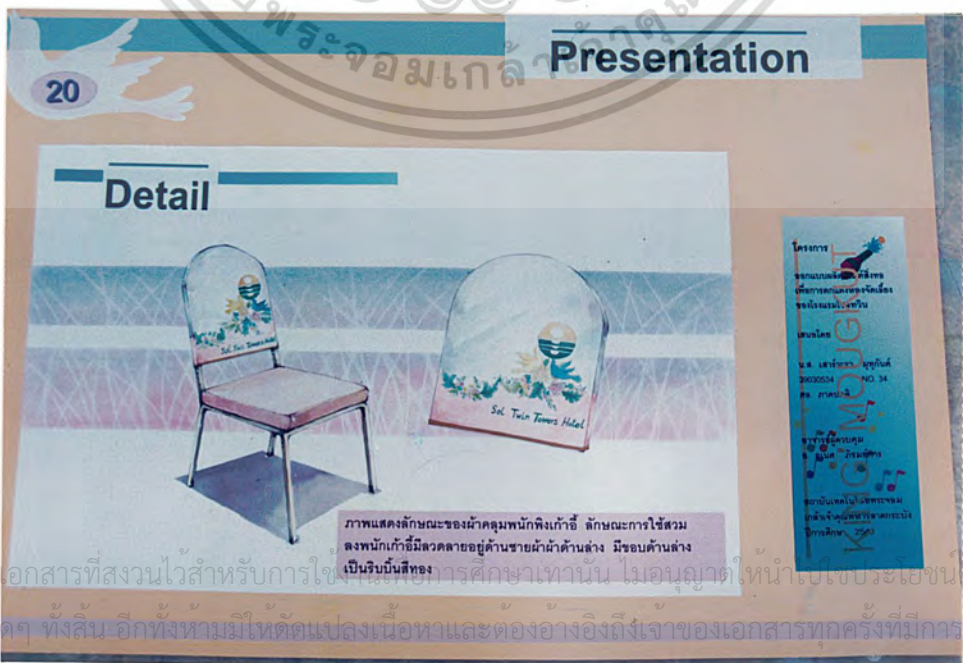
ภาพที่ 43

PRESENTATION

ภาพที่ 44

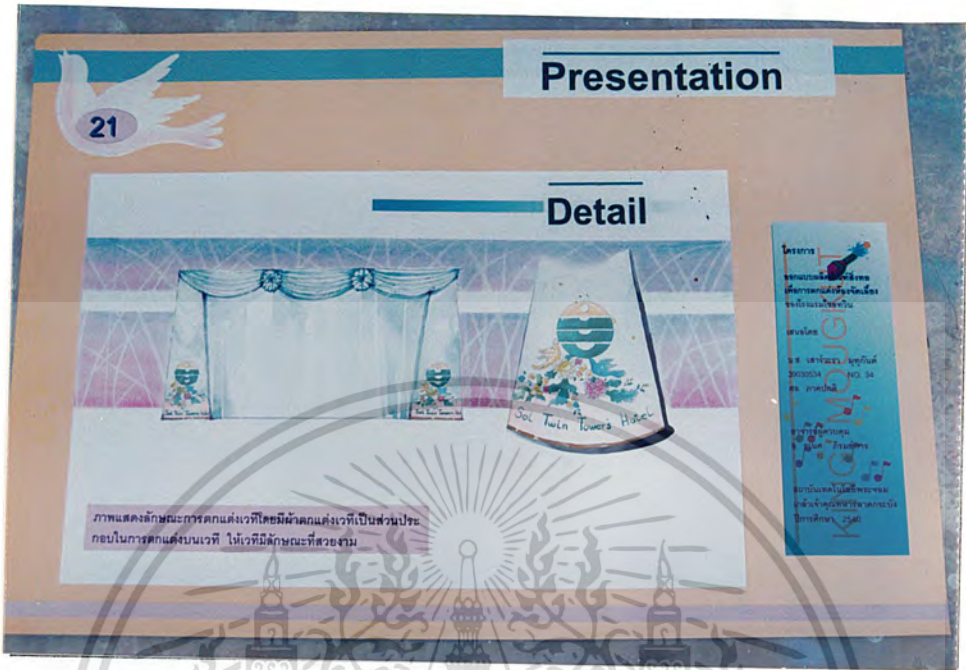
PRESENTATION

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ในห้องเรียนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรรนำไปใช้

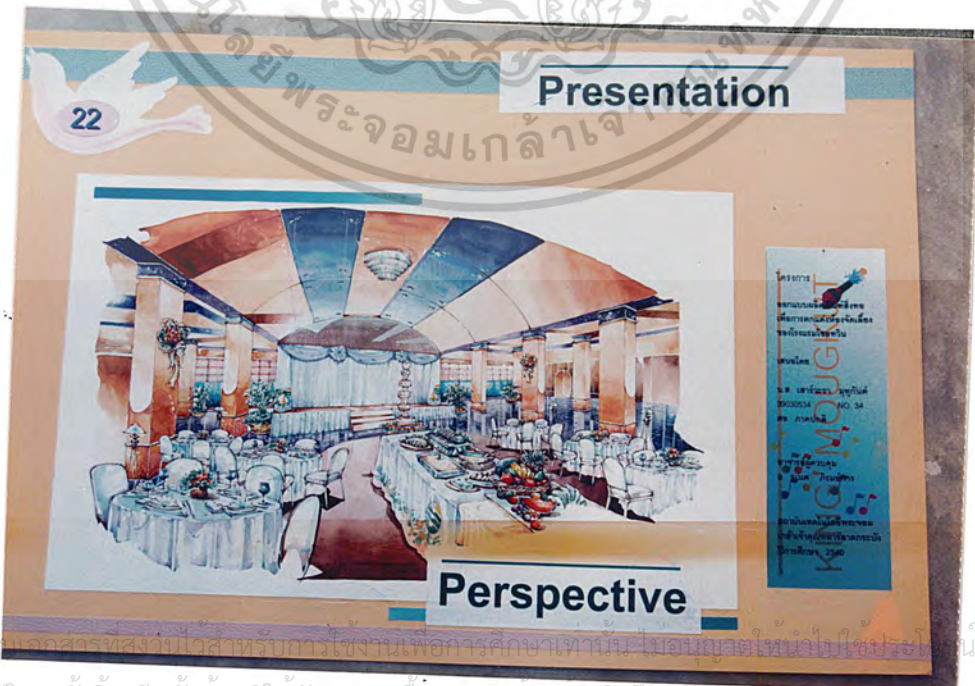
ภาพที่ 45

PRESENTATION

ภาพที่ 46

PRESENTATION

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งหากนำไปใช้

ภาพที่ 47

MODEL

ภาพที่ 48

MODEL

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 49

MODEL

ภาพที่ 50

MODEL

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปเผยแพร่โดยไม่ขออนุญาต
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีโทษปรับและต้องอาจถึงขั้นจำคุกหากฝ่าฝืนที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 53

MODEL

ภาพที่ 54

MODEL

เอกสารนี้เป็น
ไม่ว่ากรณี

สงวนลิขสิทธิ์
สงวนลิขสิทธิ์
สงวนลิขสิทธิ์

นด้านการค้า
กรนำไปใช้

ภาพที่ 55
MODEL

ภาพที่ 56
MODEL

เอกสารนี้เป็น
ไม่ว่ากรณีใด

สงวนลิขสิทธิ์
การใช้งาน ไม่อนุญาต
ให้ออกไปโดยไม่ได้รับ
อนุญาตจากทางสำนักงาน
อ้างอิงถึง

ด้านการค้า
ให้นำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ติดตามปัญหาเกี่ยวกับ โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมโซลทวิน ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นปัญหาในการออกแบบหลายประการ และเมื่อติดตามแนวทางการค้นคว้า จนมาถึงจุดนี้แล้วผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้คือ

การออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมโซลทวิน คือ เพื่อเป็นการนำสิ่งทอมาตกแต่งห้องจัดเลี้ยง และ เพื่อเพิ่มดีสตรัคชันของงานเลี้ยง ในส่วนของลวดลายนั้น ยังเป็นการประชาสัมพันธ์ของโรงแรมในอีกทางหนึ่ง มีการนำโลโก้ของโรงแรมมาออกแบบ ให้เข้ากับลวดลาย เนื่องจากใช้ในงานจัดเลี้ยงงานแต่งงาน หรือในงานจัดเลี้ยงประเภทอื่น ซึ่งสามารถนำไปตกแต่งรวมได้ การออกแบบลวดลายนั้นมีการนำโลโก้ของโรงแรมมาออกแบบให้เกิดลวดลายใหม่ เพื่อให้ผู้มาใช้บริการเกิดความประทับใจและความทรงจำที่ดีและอยากที่จะกลับมาใช้บริการของทางโรงแรมอีก ในส่วนของการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอได้ออกแบบในส่วนของ ผ้าปูโต๊ะ ผ้าตกแต่งเวที ผ้าปูโต๊ะบุฟเฟต์ ผ้ารองจาน ผ้ารองแก้ว ผ้าเช็ดปาก ผ้าคลุมพนักงานเก็บถ้วย โดยออกแบบให้ใช้ในส่วนของโรงแรมพิเศษ ที่มีความเหมาะสมกับการใช้งานและเข้าชุดในลวดลายเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากโครงการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมโซลทวิน มีการออกแบบลวดลายของผ้าที่ค่อนข้างเหมาะกับประเภทของงานต่าง ๆ และในการผลิตนั้นมีขั้นตอนในการทำงานค่อนข้างลำบาก แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้อาศัยหลักการของข้อมูลต่าง ๆ ที่ค้นคว้ามาและศึกษาความเป็นไปได้ ทั้งในการใช้งาน และการดูแลรักษาเพื่อให้ได้ข้อสรุปมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเชื่อว่าหากโครงการนี้ได้ศึกษาหรือมีผู้วิจัยต่อไปในอนาคต โครงการนี้จะประสบความสำเร็จและดียิ่ง ๆ ขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ. วิวัฒนาการทำผ้าบาติกะของไทย. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

กรุงเทพมหานคร, 2530

นันทนา โรจนอุดมศาสตร์. การทำผ้าบาติก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ , 2536

ธรรมบุญ เอารัตน์. โรงแรม รอยด์ ริเวอร์. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลป

กร , 2534

สวรรค์ คั้งตรงสิทธิกุล. โรงแรมเชิงกรี-ดา. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมภายใน พระจอม

เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง , 2533

อรนุช ทั้งประโคน. โต๊ะปฏิบัติงานการทำบาติก. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ศิลปอุตสาหกรรม พระ

จอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง , 2538

พิสมัย ปิโซติการ . การบริหารส่วนหน้าของ โรงแรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ เอส เอน กรุ๊ปจำกัด ,

2538

คุดดี สุนทรารุณ. การออกแบบลายพิมพ์ผ้า. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ โอเอส พรินต์ติ้งเฮ้าส์ , 2531

วิณะ จุฑาวิภาต. ศิลป์การออกแบบตกแต่งภายใน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ อักษรกราฟฟิก , 2536

สิทธิศักดิ์ รัชยศิริวัตต์กุล. ออกแบบลวดลาย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ โอเอส พรินต์ติ้งเฮ้าส์ , 2529

นวลแข ปาลิวนิช. ความรู้เรื่องผ้า. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีว

ศึกษา , 2523

เอกชัย สุนทรพงษ์. ศิลป์การตกแต่ง 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด , 2528

ปรีชา แดงโรจน์. การโรงแรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์ , 2527

พิสมัย ปิโซติการ. งานบริการอาหารและเครื่องดื่ม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ วิเอ็ดยูเคชั่น จำกัด ,

2535

ศรีสมอร คงพันธุ์. คู่มือการจัดงานเลี้ยง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงแดด , 2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบเสนอขออนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

โครงการเสนอวิทยานิพนธ์

เรื่อง (ภาษาไทย)

โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อการตกแต่ง
ห้องจัดเลี้ยงของ โรงแรม ไชยทวิน

(ภาษาอังกฤษ)

เสนอโดย

นางสาว เสาร์วระรา มุทุกันต์ รหัส 39030534

นักศึกษาภาควิชา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชา ศิลปอุตสาหกรรม

จำนวนหน่วยกิตวิชา

8 หน่วยกิต

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ธเนศ ภิมย์ถาวร

ประเภทวิทยานิพนธ์ที่เสนอ

1. การศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียดและวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การออกแบบ
  - ก. โครงการจริง
  - ข. โครงการเสนอแนะ
  - ค. โครงการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาและการวิจัย

เรื่อง โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมโซลทวิน

โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของ วิทยานิพนธ์ หลักสูตรอุตสาหกรรมบัณฑิต

สาขาศิลปอุตสาหกรรม โครงการภาควิชาครุศาสตร์ศิลปอุตสาหกรรม

คณะ ครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงของโรงแรมโซลทวิน โดยการตกแต่งห้องจัดเลี้ยงในงานมงคลสมรส โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2. ผลิตภัณฑ์สิ่งทอกับการตกแต่งภายใน

ตอนที่ 3. ฝักกับการตกแต่งห้องจัดเลี้ยง

ตอนที่ 4. ลวดลายผ้าและสีกับการตกแต่งห้องจัดเลี้ยง

2. โปรดพิจารณาและตอบแบบสัมภาษณ์ทุกข้อตามที่ท่านเห็นด้วย ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องของการศึกษาและการวิจัย

3. คำตอบและความคิดเห็นของท่าน ผู้วิจัยถือว่าเป็นข้อมูลที่มีค่ายิ่งและสงวนไว้เป็นความลับ โดยจะใช้ประโยชน์เพื่อการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น จะไม่ทำให้กระทบกระเทือน และเสียหายใด ๆ แก่ท่าน

ขอขอบพระคุณ

นางสาว เสาร์วรา มุกข์กันต์

นักศึกษาปริญญาตรี สาขาศิลปอุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณ

นางสาว เสาร์ระรา มุทุกันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อผู้เขียน

นางสาว เสาร์วาระ มุกกันต์

วันเดือนปีเกิด

วันที่ 24 เมษายน 2519

สถานที่เกิด

จังหวัดกรุงเทพฯ

วุฒิการศึกษา

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

(คณะหัตถกรรม แผนกวิชาเครื่องทอ ย้อม)

สถานที่สำเร็จการศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีวิทยเขตเพาะช่าง

ประสบการณ์ทำงาน

ฝึกงานบริษัท สร้างสรรค์วิชาการ จำกัด สุขุมวิท 22

ที่อยู่ปัจจุบัน

180/3 ต.คูหาสวรรค์ อ. ภาษีเจริญ จ.กรุงเทพฯ 10600

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้